

Anne Jordan

SUDBINA MORMONA

Anna Jordan

SUDBINA MORMONA

**VJESNIKOVA
PRESS
AGENCIJA**

Glavni i odgovorni urednik: Milivoj Pašiček

Izdavač: NIŠPRO VJESNIK (v. d. predsjednika RO NIŠPRO Vjesnik
Vladimir Slijepčević)

– OOUR Informativno-revijalna izdanja (direktor Božidar Radman)

Predsjedavajući Savjeta: dr. Ivan Krtalić

Adresa redakcije, izdavača i tiskare: 41000 Zagreb, Avenija bratstva i
jedinstva 4

Telefoni: 041/526-099, 515-555 i 519-555

Telex: 21 121 YU VSK

Kolegij redakcije: Berislav Grabušnik (graf. ur.), Marija Jurela (ured-
nica), Pavle Lugarić (zamjenik gl. i odg. urednika), Milivoj Pašiček, Bi-
serka Pupavac (pomoćnik gl. i odg. urednika)

Tisak: OOUR Štamparska proizvodnja

Urednik: Ana Hrastović

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Anna Jordan: Sudbina mormona

Naslov originala: Plains Woman

Copyright: VPA

Recenzija: Miroslav Kiš

Prijevod: Marijan Krmpotić

LASO broj 819 izlazi 23. 6. 89
u nakladi 60.000 primjeraka.

I

Noć bijaše tiha i mračna. Alvina se prikrađe prozoru svoje sobe na katu kuće u kojoj je živjela s roditeljima.

Blještave su buktinje treptale na vjetru u daljini u mrkloj noći. Za Alvinu to bijaše prokletstvo što sa sobom donosi mržnju, okrutnost i nepojmljivo divljaštvo.

Brže-bolje zaveže visoke cipele. Uspravi se i zatrese dugom suknjom da joj padne preko vršaka cipela. Poravna je u struku i zapita se hoće li u njoj moći zajahati konja. Pohita do vrha stuba.

Vidjela je oca u prizemlju. Klečao je pod prozorom i pozorno promatrao kretanje buktinja kroz noć.

Alvina zapazi sa zebnjom u srcu kako se buktinje neumoljivo primiču sve više i više njihovu domu. Ona zapazi i revolver u ruci svog oca.

– Požuri Alvina! Majka te čeka u kuhinji da joj pomogneš spremi sestre i stvari za bijeg. Stavi na sebe što više odjeće i dobro omotaj blizanke. Tako će vam biti toplije i imat ćemo manje stvari koje moramo ponijeti u rukama – reče joj otac.

Alvina se žustro okrene i priđe krevetu u kojem su spavale njezine sestrice blizankinje. Probudi ih i stade im navlačiti haljinice preko noćnih košuljica.

– Ostavi me na miru! Što me budiš? Još je noć – pobuni se pospano Sally.

– Meni se spava – potuži se Sadie.

– Dižite se! Nema više spavanja! – energično im odbrusi Alvina dok im je navlačila čarape.

Pošto im je zakopčala kaputiće i navukla rukavice, potrči s njima niz stube. U kuhinji pomogne majci da spremi hrane za popudbinu.

– Jesi li se spremila, Catherina?
– upita je otac.

Pošto mu žena potvrdno kimne, podigne najmanju djevojčicu u naručaj i uzme tešku vreću s hranom u drugu ruku. Kad mu je Alvina otvorila vrata, u kuću je nahrupio studeni noćni vihor. Potrči sa ženom prema obali velike rijeke. Za njima su hitale blizankinje koje su jedva navršile devet godina. Alvina je na začelju grabila velikim koracima.

Koračajući s lakoćom – bilo joj je sedamnaest godina – Alvina je pomislila da njezina majka izgleda odveć debela u ono nekoliko suknji koje je navukla na sebe i s vunenim šalom oko vrata. Doduše, nije se tome ni čudila, jer je znala da je majka već četiri mjeseca trudna. Zapi-tala se hoće li dobiti brata ili još jednu sestricu i gdje će im u tom času biti dom.

Bježali su niz puteljak prema rijeci.

U daljini Alvina je vidjela susjede i prijatelje kako prelaze preko ledeno kore na rijeci Mississippi.

Odjednom se sjeti najdragocjenije stvari koju je imala: medaljona koji je njezina majka donijela sa sobom iz Evrope prije mnogo godina. Poklonila ga je Alvini, kazavši joj da ga dade u nasljeđe svojoj kćeri. Zastane i osvrne se za sobom. Pogleda prema kući. Buktinje su bile još daleko – ili joj se barem tako činilo – pa je bila sigurna da može toliko brzo trčati da se vrati u kuću po medaljon prije nego što nezin otac to opazi.

Puteljak od smrznuta blata bijaše strm i klizav. Hvatala se za granje grmlja pokriveno injem, zato je njezin povratak u kuću potrajao dulje nego što je mislila. Iznenada, sa strane, opazi Kimballovu kuću u plamenu. Potrči najbrže što je mogla, samo da se dočepa medaljona, te svoje jedine baštine od bake.

Napokon je stigla do vrata kuće i jurnula u sobu na katu. Izvadi medaljon iz ladice i odmah ga zakopča oko vrata, jer se bojala da bi ga inače mogla izgubiti. U tom trenu začula je teške korake na stubama. Prilijepi se od straha uza zid i izbulji oči u tri muškarca koji su nahrupili u sobu s buktinjama u rukama.

Najstariji je nalikovao na njezina oca, a u najmlađem je prepoznala učitelja DiRienza.

– Gdje su ti roditelji? – upita je najstariji muškarac.

– Pobjegli su. Vratila sam se za tren – izusti Alvina.

– Povest ćemo te s nama. Ne možemo te ostaviti ovdje samu.

– Ostavite me! Snaći ću se ja – odvrati Alvina.

Dvojica starijih muškaraca otišla su u noć. Najmlađi, učitelj, zgrabi je za ruku i potegne za sobom.

– Što hoćete od mene? – opirala se Alvina.

– Prestani već jednom tuliti! Ne smijemo te ostaviti ovdje samu. Smrznula bi se, a i svjetina je podivljala. Osim toga, kakvi su to roditelji koji su te ostavili samu u ovom paklu? – upita je učitelj.

Sama ću naći put do rijeke – napomene Alvina.

Pogledao ju je na časak, a zatim je podigne i prebaci preko leđa.

– Ne blebeći! Ovdje bi zacijelo zaglavila – reče joj.

Ponio ju je do vrha strme obale iznad rijeke. Kad je došao do kola, baci je na slamu.

– Ni makac odavde! Jesi li čula? Pobjegneš li, uhvatit će te netko drugi, a onda jao tebi! – opomene je, okrene se i ode u noć.

Alvina se skutrila na slami u kolima.

Drhtala je i cvokotala zubima od straha i studeni. Noge su joj se ukočile. Izuje cipele i stade trljati nožne prste. Napokon je pod slamom napipala gunj za konje i pokrivač od bizonskog krzna. Zavuče se duboko u slamu i omota u njih.

Malo – pomalo, onako umotana u pokrivače, Alvina poče razmišljati.

Sjetila se jezivog prizora koji nika-
da neće zaboraviti...

* * *

Otac je stajao zgranut i buljio u mrtvo tijelo na kamenitom dvorištu uz jednokatnicu od cigle. Ona je stajala do oca. Sve se bunilo u njoj. Ne! To ne može biti! To nije Prorok što leži tamo na zemlji u lokvi krvi! Čak je guverner bio došao da spriječi krvoproliće!

– Idi u dućan, Alvina! – naredi joj otac.

Noge su joj se bile ukočile i nije mogla hodati. Promatrala je oca u kojem je ključala sve jača srdžba dok se probijao kroz svjetinu prema mrtvacu. Svjetina je uživala u njegovom zapomaganju dok je sebi probijao put laktovima do mrtvaca na dvorištu. Lica ljudi bijahu zagaravljena. Gurali su ga lijevo-desno, cerekajući mu se u lice.

– Ti bi se zacijelo htio pridružiti starom Joeu i Hyrumu, zar ne, Davide Manninge? – izazivali su ga.

– Rado ćemo ti učiniti tu uslugu! Ubili smo ovu dvojicu i jedva čekamo da pobijemo sve mormone! Ne trpimo vas zato što vaša sekta prihvća mnogoženstvo.

Vidjela je oca kako je zaklonio dlanovima lice i zajecao:

– Gospode, kako si mogao dopustiti da se ovo dogodi? Za nemaš moći nad ljudima?

Klonuo duhom, David Manning je okrenuo leđa svjetini. Podigne glavu i zagleda se staklenim očima u Alvinu.

– Oh, Alvina... – prošapta, a zatim nastavi glasno: – Dijete, ti nisi smjela to gledati! Rekao sam ti da ideš u dućan!

Skršen. David Manning popne se na jednopreg uz svoju kćer i dohvatiti uzde.

– Gotovo je. Teško nama! – reče utučeno.

* * *

Za obitelj Manning i sve ostale mormonske obitelji bijahu to trenuci teška iskušenja i neutješive tuge dok su promatrali povorku koja je odnosila posmrtnu ostatku Proroka i njegova brata u gradsku vijećnicu i zatim sutradan na gradsko groblje.

Alvina je sjedila za stolom s roditeljima dok su razgovarali kako da se suoče s novim nedaćama. Puštanje na slobodu ubojica Proroka ispunilo ih je strepnjom.

Jedne večeri otac se vratio kući sa zbora u Kimballovoj kući.

– Što si čuo? Kome su opet spalili dom? – upita ga Catherina koja je sjedila pokraj ognjišta i krpala čarape.

– Nisu više ni paleži najgora nesreća. Naredili su nam da se iselimo iz ove države – odgovori joj David.

– Zar mi nemamo baš nikakvih prava? Što će biti s našim domovima koje smo izgradili? U ovoj smo kući samo šest mjeseci. A i ja ću uskoro ponovo roditi...

David Manning zagrlji ženu.

– Catherina! Večeras smo se na zboru dogovorili da svi krenemo na Zapad. Ali moramo se strpiti dok ne požnjemo ljetinu. Predložili smo im stoga da ćemo svojevrijedno otići ako nas puste na miru do ljeta. A i ti ćeš dotle zacijelo već roditi.

– Hoće li kupiti našu farmu? U nju smo uložili sav novac.

– Ovdje ima na stotine farma. Mi smo ih samo zamolili da nam dopuste da ih prodamo ako nađemo toliko kupaca s gotovinom. Bolje da dobijemo išta nego ništa.

– Oče, kako ćemo putovati? Ne možemo svi stati u kočiju. Ili će nam

možda dati kola za naše stvari i pokušstvo? – upita Alvina, uzbuđena zbog nove pustolovine.

– Ja sam zadužen za izgradnju kola za selidbu. Obitelji će se početi iseljavati u prve dane proljeća. Nadam se da u njima ima još toliko milosrđa, te će nam to dopustiti.

Nekoliko dana kasnije Alvina je zatekla oca gdje čisti novu pušku.

– Čemu to? – upita ga. – Misli-la sam da smo sada sigurni. Zar nam nisu obećali?

David Manning pogleda kćer s mračnim izrazom lica.

– Skupština je ukinula Gradsku povelju, a bez građanske vlasti ostali smo posve bez zaštite. Sada se svatko sam mora braniti od nasilnika i pljačkaša. Alvina, ti i majka morate dobro zakračunati vrata svaki put kad ja izađem iz kuće.

* * *

Alvina ispruži noge u slami, čim su joj se malko utoplile. Glavom su joj i dalje prolazile uspomene. Sjetila se onog dana u siječnju kada su nastupile velike smrzavice, a veliku rijeku prekrilo led, prvi put kako su se sjećali najstariji stanovnici u tom kraju. Pljačkanja i paleži postali su sve učestaliji i nasilniji.

Glavno vijeće mormona spoznalo je da više ne mogu čekati do proljeća. Moraju što prije napustiti svoja ognjišta ako žele sačuvati žive glave.

Pred oči joj izađe otac koji se te večeri vratio kući blijeda lica. Rekao je ženi i kćerki:

– Noćas krećemo! Uzmite samo najnužnije stvari koje možemo natovariti na konje. I požurite! Gori nam tlo pod nogama! Noćas su se opet digle bande. Pale, pljačkaju i vješaju one koje uhvate.

Od tih tjeskobnih uspomena Alvina se uhvati za drvenu stranu kola i podigne glavu da može vidjeti što se zbiva oko nje. Dolje prema zapadu niz dugu padinu sve do ruba obale izbjeglice su se vukle preko velikog prostranstva zaleđene rijeke, vijugajući poput dugačke crne zmije.

Obuzeta očajem, spoznala je da ih više ne može stići.

Snijeg je vijao sve gušće i gušće i izgubit će ih s očiju još prije nego što stigne do njih. Sigurno bi zalutala u tom golemom zaleđenom svijetu na ljutoj studeni.

Svrne pogled u suprotnom smjeru prema njihovom domu i kućama njihovih susjeda. Možda tamo ima još netko tko bi joj mogao pomoći da nađe roditelje. Ali prizor koji je ugledala sledi joj krv u žilama, pa joj suze nahrupiše u oči, a u grlu joj se skupi tvrda gruda koju nikako nije mogla progutati.

Pred njom se raspršivao san, san o mirnu i radinu životu svih koje je poznavala. A oganj i pljačka svjedočili su o paležima i pustošenjima. I od njezina roditeljskog doma također je još ostalo samo zgarište.

Cijelu je noć promatrala te požare, umotana u gunjeve na zubatoj studeni.

S osjećajem tjeskobe, a zatim slijepog gnjeva, nije mogla skinuti oči-ju s buktinja potpaljivača i gramzljivih pljačkaša što su divljački pustošili njihove domove sve do zore.

Duboko u pamet usjekle su joj se riječi koje im je otac kazao te noći prije nego što su krenuli u bijeg:

– Ostali su nam samo još naši životi. Budimo sretni što smo još živi i svi na okupu.

Ali oni više nisu svi zajedno. Ona je ostala sama.

Njezin lijepi gradić Nauvoo postao je opustošeni Nauvoo.

II

Slabašno popodnevno sunce učinilo je turobnu i vjetrovitu krajinu nešto manje odbojnom dok je Alvina izvirivala iz kola, bacajući poglede prema zapadu. Oči su joj ugledale krivudavu raspuklinu u ledu na velikoj rijeci.

Skutрила se dalje od učitelja koji je sjedio u kolima pokraj nje. Kola su poskakivala preko smrznutih kolutčina dok su se vozili.

Alvina nije znala kamo idu.

Prvi progovori krupni bradonja:

– Ne ponosim se nimalo ovim što smo noćas učinili. Žao mi je što smo uopće došli.

– Zacky, pa znaš da smo morali zbog drugih. Pristali smo da pođemo jer nismo željeli da se ponovi zločin kao što je bilo umorstvo Smitha prošlog ljeta. Mormone je to samo natjeralo da zbiju redove.

– Sve mi se to gadi. Nema izlike za razaranje tuđih imanja i ubijanja iz puke netrpeljivosti. Drago mi je što ti majka nije živa da to sve ne mora gledati – reče Zacky.

– Ako je to »sloboda« o kojoj hoće da podučavam njihovu djecu, onda ne želim da im više budem učitelj – napomene Steve ogorčeno. – Tjerati ljude s njihovih ognjišta kao stoku po studenoj noći samo stoga što su druge vjere, pravi je zločin!

Napokon su stigli do kućice uz tek posađeni vinograd. Steve prvi skoči iz kola i podigne Alvinu, uhvativši je oko struka, na trijem. Druga dvojica odvezla su kola u tamno dvorište.

Steve otvori vrata i uvede Alvinu u kuhinju. Prozebla, stisne se od-

mah uz vatru na ognjištu. Miris hrane nadraži joj nosnice.

Čim su i ostali ušli u kuhinju, pokazali su joj da sjedne za stol, te da se posluži kuhanim grahom i slanim. Svi su lomili kruh rukama.

Poslije jela, uz kavu, četvorica muškaraca za stolom zagledali su se u Alvinu.

– Znaš li kuhati, curo? Morala bi znati ako ti je sedamnaest godina, kako kažeš – reče jedan od njih, očito otac, pa nadoveže, ne čekajući na njezin odgovor: – Ovo je moj otac. Zovemo ga djedicom. A ovi ovdje su moj brat Zachary i i moj sin Steve. Stevea poznaš. Svi smo DiRienzo. Žao nam je što si ostala bez roditelja, ali mi nismo za to ništa krivi, zar ne? Kaži, što ćemo sada s tobom?

– Neka spava u potkrovlju. A bit će joj tamo i toplo, gore iznad kuhinje – predloži Zack.

– Može. A za koji dan, dok se sve smiri, naći ćemo već nekoga tko će se pobrinuti da je zbrine. Marie će nam pomoći – reče Steve, mladi učitelj.

– Znači, dogovoreno – reče otac DiRienzo, a zatim se okrene prema djevojci i pokaže na nju drškom lulе: – Slušaj, curo, ovdje svi mi imamo svoj dio posla. Steve podučava u školi za novac, a mi se trudimo u vinogradu kao nekada u Baskiji u Evropi, našoj staroj postojbini. Ako hoćeš preuzeti na sebe kućanske poslove, djedica će se moći baviti samo stokom. Hoćeš li?

– Ja mogu raditi sve što moram raditi – odvрати Alvina. – Naučila sam tako u kući svojih roditelja.

Djedica ustane i položi joj ruku na rame.

– Nemoj tugovati, mi ti želimo samo dobro. Moji sinovi i unuk nisu

zli ljudi. Mi ćemo se brinuti za tebe dok ne smislimo nešto bolje.

Bradati Zack popne se ljestvama u potkrovlje. Steve pođe s njim. Čuli su ih kako guraju pokućstvo po drevnom podu. Za koji minut pozvali su i Alvinu.

Kad se uzverala u potkrovlje, ugleda postelju sa slamaricom i perinama u dnu pod strehom.

– Hvala vam – prošapće kad su momci pošli niz ljestve.

Ostavši sama, osvrne se po malemu tavanskom sobičku. Uz postelju, u njemu je bio i ormarić, s ladicama, a iznad njega zrcalo. U gornjoj ladici ormarića našla je nešto ženske odjeće i rublja.

– Uzmi sve što ti treba! To je ostalo od moje pokojne žene. Više nikome ne služi – dovikne joj otac DiRienzo iz kuhinje.

Alvini su se pokojničine suknje učinile vrlo ružne i staromodne, malko prevelike za njezin stas, ali još upotrebljive.

Uzdahne. Barem će biti uredna i čista.

U drugoj ladici pokojna gospođa DiRienzo držala je svoje skromno blago: nekoliko ukosnica od kosti, broš s kamejom, pola tuceta izvezenih i iskačkanih rupčića, a ispod njih trokutasti šal od bijele čipke, možda čak koprenu za mladenku.

* * *

Idući su tjedni prošli vrlo brzo za Alvinu.

Naviknula se na svakodnevne kućanske poslove. No istodobno je promatrala led na velikoj rijeci. Morala je još dugo i strpljivo čekati kad će doći dan da je skela može prebaciti na drugu obalu, kako bi pošla u potragu za roditeljima.

Djedica ju je za to vrijeme naučio kuhati francuska jela i peći francu-

ski kruh. Pokrpala im je sve čarape, oprala i izgllačala košulje. Prozori su svjetlucali od čistoće, a i zavjese su sinule pošto ih je Alvina dobro oprala.

Ali Steve je za to vrijeme proživljavao teške dane. Na zboru građana vatreno je brano prava svih ljudi i osudio nerazumnu mržnju, pljačke i uništavanje imovine mormona.

Školska uprava izbacila ga je stoga s posla. Čak je njegova zaručnica Marie stala na stranu svog oca, predsjednika školskog odbora i osudila Stevea zbog njegova istupa.

Prve znakove da nije dobrodošla u novoj sredini osjetila je Alvina kada je uz pratnju starog psa Tigra pošla u šetnju prema rijeci.

Dva su je momka počela vrijeđati, dobacujući joj bestidne primjedbe. Dapače, visok, crnkos momak zgrabio ju je za ruku i privukao k sebi.

– Dodi bliže, mormonko! Izgleda, već si navikla na poljupce. Daj i meni jedan! – stade je nagovarati.

Alvina ga grubo odgurne od sebe. Tigar muklo zareži i okomi se na napasnika. Prestrašen, momak pobjegne s prijateljem niz puteljak.

Alvina pozove psa k sebi, zagrli ga iz zahvalnosti, pa zatim pođe natrag kući gdje se jedino osjećala sigurnom. Na trenutak zastane. Baci pogled na veliku rijeku koja ju je razdvajala od njezine obitelji.

Nespokojstvo joj se uvuče u dušu pri pomisli s kojom se neugodnošću moraju mučiti ovi ljubazni DiRienzovi koji su je primili pod svoj krov. Bilo je očito da građani zamjeraju DiRienzovima zbog toga što su je prigrlili kao člana svoje obitelji. Postalo joj je namah jasno zašto je Steve izgubio učiteljsko mjesto i zašto ga je prezrela njegova zaručni-

ca. Nije im stoga smjela još više otežavati prilike u kojima su se zbog nje našli. Stoga im nije ni jednom riječi spomenula što se dogodilo dok je bila u šetnji.

Te večeri, pošto je pošla na spavanje dugo je razmišljala o tome kako da tim ljudima olakša nevolje koje im je nenamjerno prouzročila.

* * *

Prilike su dostigle kritični vrhunac onoga dana kada je Steve poveo Alvinu sa sobom kolima u grad. Ostavio ju je ispred trgovine mješovitom robom.

– Doći ću po tebe čim uzmem svoju posljednju učiteljsku plaću – reče joj i dade popis stvari koje mora kupiti.

Alvina kimne i uđe u dućan.

– Ti si ona mala mormonka što živi sama s četvoricom muškaraca u domu DiRienzoovih? – upita je žena vlasnika trgovine mješovitom robom.

– Da, ja privremeno stanujem kod njih dok ne odem za svojim roditeljima preko rijeke, a to će biti uskoro, čim led krene i skela opet uzmogne preko rijeke – bezazleno joj odgovori Alvina.

– Kako te nije sram! – prezrivo je prekori gospođa Jenks.

Upravo u tom trenutku ušao je u dućan Steve. Lice mu je bilo smrknuto.

– Zašto držite ovu djevojku u svojoj kući? Kakve su vaše namjere, Steve DiRienzo? – sruči na njega svoj gnjev gospođa Jenks.

– Moja je namjera da je vratim njezinim roditeljima čim mi se ukaže prva prilika, a ako mi to ne uspije, naći ću pristojan dom za nju – odvrati joj Steve.

– Ona živi sa četvoricom neoženjenih muškaraca. To je sramota za

svaku djevojku. Sigurna sam da se vaša zaručnica s time ne slaže – odbrusi mu bahato gospođa Jenks.

– A zašto je onda jedna od vas dobrih žena iz grada ne uzme k sebi i pouči je što mora znati dok ne odraste? – tihim je glasom upita Steve.

– Imamo mi svoju djecu za koju se moramo brinuti. Ona je već naučila podosta toga što mi ne želimo da čuju naša djeca. Nju valja otpremiti u Zemaljsko sirotište u Caldwellu, gdje će je naučiti kako treba da živi. Usto, ona je već dovoljno odrasla da ima i svoju djecu – ustvrdi gospođa Jenks.

– Ma nemojte! – posprdno reče Steve. – Pa ona je još dijete. Ovaj razgovor stoga ničemu ne vodi. Uzmi što si kupila i idemo odavde, Alvino – uzrujano doda Steve.

– Vi, Steve DiRienzo, niste ništa bolji od njezinih roditelja. Idite kupovati u neki drugi dućan! – odbrusi mu gospođa Jenks i prekriži ruke na prsima.

Kad su sjeli u kola, Alvini su navrle suze u oči.

– Prestani! Imam ja dosta briga i bez tvojih suza! – promrmlja mrzovoljno Steve.

Alvina se nije usudila pomaknuti na svom sjedalu sve dok nisu stigli kući.

– Bit ću vam zahvalna, Steve DiRienzo, ako me više nikada ne povedete nikamo sa sobom. Znam da sam vam na teret, ali znajte da ja za to nisam kriva. Ne treba mi više vaša pomoć, nikad više! – prigovori mu i otrči u kuću.

Čula je kako se Steve za njom glasno nasmijao.

Ali istog tog dana uvečer, pošto je Alvina oprala suđe, nezvani posjetioci pokucali su na vrata kuće obitelji DiRienzo.

Otac DiRienzo namrštena čela otvori im vrata. Povuče se za korak da u kuhinju propusti dva muškarca, pastora i predsjednika školskog odbora Rappleya.

– Gradsko se vijeće danas sastalo i gradski su oci odlučili da Alvina mora u Zemaljsko sirotište gdje će je naučiti pristojnu vladanju i životu – objasnio je Rappley poslije pozdrava.

– Neću u sirotište! Ja imam žive roditelje! Želim otići k njima na drugu obalu čim se led otopi! – usprotivi se Alvina.

– Tebe treba naučiti skrušenosti i redu. Sirotište je mjesto za tebe – zaključio mirnim glasom pastor.

– A kada bih se ja njome oženio? – predloži iznenada Steve u pola glasa.

– Ne, Steve, zaboga! – zavapi Alvina, zaprepaštena.

– Da, Alvina! Doduše, ja znam da si ti premlada za mene, ali to je jedini izlaz ako želiš ostati s nama dok ne nađemo tvoje roditelje – objasni Steve i nastavi: – Marie mi je večeras kazala da prekida naše zaruke zbog mog nedoličnog ponašanja, kako ona reče. Čak me nije ni pozvala da uđem u njezinu kuću. Ona ne želi ostaviti svoj dom, svoje roditelje i prijatelje, te poći sa mnom na Zapad, s čovjekom nestalnog karaktera, koji sam je osramotio time što sam u svoj dom doveo djevojku dok sam s njom bio zaručen.

Kad su pastor i Rappley otišli, Steve izvadi rupčić iz džepa i obriše znojno lice, te se obrati Alvini:

– Ne znam još doista koliko će vremena proći prije nego što nađemo tvoje roditelje, Alvina, ali za tebe će biti najbolje da se udaš za mene i skloniš pod zaštitu mog imena. Je li tako?

Alvina ga pogleda. Učinio joj se vrlo visok dok je stajao uz nju.

– Dobro, Steve, ako ti misliš da je tako najbolje – izusti tihim glasom.

Bila je toliko uzbuđena da nije mogla dugo zaspati u svom sobičku u potkrovlju iznad kuhinje.

Okretala se s boka na bok i sama sebi ponavljala da taj brak, zapravo, neće biti pravi brak, da će potrajati samo kratko vrijeme, dok se ne vrati svojim roditeljima. Zatim je razmišljala o tome gdje bi mogli biti njezini roditelji i njezine sestre.

U polusnu se zapitala gdje će biti ona i Steve sutra dan uvečer, kao i mnoge noći poslije toga.

Neka bude tako! Steve će se brinuti za nju i paziti je, čuvati je da joj se ne dogodi ništa naopako. Uz te misli utonula je u san.

III

Opojni miris pržene slanine iz kuhinje razbudi Alvinu iz snatrenja dok je ležala na svojoj postelji u potkrovlju. Naglo se trgne i sjedne.

Svanuo je dan njezina vjenčanja. Začas ustane i obuče se.

Žurno siđe ljestvama u kuhinju. Okrene se i zine od čuda.

Na stolu je bila položena lijepa svijetloplava haljina od batista s pravom čipkom oko vrata i na krajevima rukava, a oko struka ukrašena satenskom vrpcom. Još nikada u životu nije vidjela ljepše haljine.

Otvore se vrata. Alvina uzdignutih obrva pogleda u djedicu koji je ušao u kuhinju s vedricom punom svježeg mlijeka. Namigne joj.

– Ovo je za tebe, draga. Moj je sin sinoć, kad si ti već pošla na spavanje, otišao u selo i kupio ga za tebe. Natjerao je trgovca da otvori dućan

i odabrao ovo uz pomoć njegove žene. Djevojka koja će poći za mog Stepanosa mora biti lijepa na dan vjenčanja. A danas ćeš nas i ostaviti, zato želimo da budeš vesela – reče joj i od dragosti je uštine za obraz.

Uto se ponovo otvore vrata i zapuh vjetra provali u kuhinju.

Uđoše još tri muškarca DiRienzo. Skinuše vunene rukavice i kožuhe.

– Zar mi danas nećemo dobiti doručka? – upitaše i posjedaše oko stola.

Kad ih Alvina posluži punom zdjelom zaslađene zobene kaše, djedica obgrli Avlinu oko struka i upita je ozbiljnim glasom:

– Kaži nam, kćeri, sviđa li ti se dar koji smo ti kupili?

– Oh, djedice, to je najljepša haljina na svijetu. Nikad vam neću moći dovoljno zahvaliti za sve što ste za mene učinili!

– Eh, djeco moja – reče djedica s blagim prijekorom – svima će nam nedostajati naša lijepa djevojka, da nas dvori, kuha nam, pere nam rublje.

Zack mu spremno uzvratil:

– Najviše tebi, jer ćeš se morati ponovo prihvatiti kućanskih poslova.

– Svima će nam nedostajati naša Alvina – prekine ga otac, pa doda:

– Dodji, Alvina, najedi se dobro! Tebe danas čeka još dug put.

Čim je oprala posuđe, Alvina se popne u svoj sobičak i stade pripremati za vjenčanje.

Dugu kosu splete u dvije pletenice i ovije ih oko glave. Uzme nekoliko ukosnica iz ladice u ormaru i zabode ih u pletenice.

Pogleda se u zrcalo. Odjednom se sama sebi učinila odraslom, vrlo pristalom, čak lijepom. Čipkastim velom iz ladice pokrije glavu i u

tom se času doimala kao prava mladenka.

S osjećajem dostojanstva, polaganim i odmjerenim koracima side u kuhinju.

Otac je poljubi čim je sišla, a ostali joj se primjerno nakloniše.

– Oče, smijem li nositi ovaj veo? Vrlo je lijep, pa ako mi dopustite...

– Alvina, taj je veo nosila moja pokojna žena, Stephenova majka, na dan svoga vjenčanja prije mnogo godina. I pravo je da ga danas nosi nevjesta njezina sina, jer ti si sada naša kći i Stepenova žena.

– Ali, oče, valjda znaš... – započe Steve.

– ... da je ovo vjenčanje iz nužde, samo privremeno – dometne spremno Alvina.

– Ti si sada naša kći i za sve nas ovo je pravo vjenčanje našeg Stepanosa. Uzmi taj veo, mi svi to želimo.

Alvina ih zahvalno pogleda sve redom.

Možda ih vidi posljednji put u životu sve na okupu. Pruži ruku i pogladi po obrazu jednoga po jednoga, kako bi im iskazala koliko ih neizmjeno voli i koliko im je duboko zahvalna.

Glasno kucanje na vratima prkine taj trenutak oproštaja. Steve otvori vrata.

Pastor i gospoda Jenks stajali su na pragu. Alvinine se obrve skupiše u mrki pogled čim ih je ugledala.

– Gospodin DiRienzo me je zamolio da vas dođem vjenčati. On drži da ti i njegov sin zaslužujete božji blagoslov – reče pastor svečanim glasom Alvinini.

– Oče! Ne! Ne! – poviče Alvina.

– Tako je najbolje za sve nas – reče otac i uhvati je za ruku.

– Ne! Ja to neću! – usprotivi se Alvina.

– Tako smo se sinoć dogovorili i mi svi to želimo – reče joj Steve.

– Ali ja neću njih! – zavapi Alvina.

– A koga drugoga? – upita Steve, dok su mu se usne grčile. – Završimo što prije s tim. To nam ionako nije važno.

– Što ova žena traži tu? – upita Alvina.

– Ja sam došla da vidim jesi li pristojno odjevena za taj sveti čin – odvratila gospođa Jenks.

Alvina proguta gvalu koja joj se skupila u grlu i još se više rastuži što njezina majka nije uz nju u tom trenutku, nego baš ta gospođa Jenks, za nju posve tuđa osoba. Ali se savlada. Podigne ponosno glavu i uspravno se ustoboči uz Stevea.

Pastor tihim glasom počeo čitati riječi iz Biblije.

Pošto su jedno drugome dali obećanje da će se pomagati i paziti dok ih smrt ne rastavi, Alvina nije mogla skinuti očiju sa Stevea. Visoki muškarac sagne se da pritisne svoje usne na njezine.

Bio je to njihov prvi cjelov u životu.

* * *

Zubato zimsko sunce bijaše visoko na nebu kad su Steve na svom vrancu i Alvina na ridoj kobili odjahali prema St. Louisu.

– Steve, zašto idemo prema jugu? Mogli smo i prije prijeći rijeku da smo se primaknuli bliže obali? – upita Alvina.

Steve se okrene u sedlu i pogleda je, a zatim mu osmijeh razvedri smrknuto lice.

– Mislio sam da želiš upoznati veliki svijet na svom bračnom putovanju – reče joj u šali.

Oraspoložena njegovim smislom za šalu, odvratila mu istom mjerom:

– Točno, ali više me zanimaju zapadni krajevi, a upoznati ih u vašem društvu, gospodine, za mene bi bila najveća čast.

Podbode kobilu i dojaše do njega.

– Gdje ćemo provesti našu prvu bračnu noć? – smogla je snage da ga upita.

Steve se nasmije od srca kad je to čuo.

– Moram u St. Louis s nekim papirima za oca i da uzmem svoju učiteljsku svjedodžbu. Nikad čovjek ne zna kad mu može zatrebati, posebice na Zapadu. Znam ja da ti želiš što prije naći roditelje, ali dok stignemo do St. Louisa, bit će već lakše prijeći rijeku. Slažeš li se? – upita je uljudno.

Neko su vrijeme jahali u tišini jedno pokraj drugoga, a onda će Alvina drhtavim glasom:

– Steve, meni je krivo što si morao ostaviti svoju obitelj i prijatelje da bi mene odveo k mojima.

– Ja sam ionako namjeravao poći na Zapad, pa se stoga ne moraš osjećati krivom – odvratila joj otresito.

Opet su koji kilometar projahali bez riječi.

– Steve, smijem li vidjeti sat koji ti je dao otac na rastanku? – upita ga iznenada.

Steve izvadi sat iz džepa i pruži joj ga. Alvina otvori poklopac. Na poleđini poklopca bila je malena sličica.

– Tvoja majka, Steve?

On kimne.

Žena na slici držala je u naručju maleno čedo, zacijelo Stevea. Bio je djetesce s plavom kovrčavom kosicom.

– Zacijelo je uživala dok te grlila i mazila? – upita ga Alvina.

– Kao i sve majke – promrmlja on. – Umrla je kad mi je bilo dva-

naest godina. Nikada nije povisila glasa, osim kada je pjevala. Moja je majka bila sušta ljubav.

Ispruživši ruku, uzme sat od Alvine i spremi ga u džep.

Alvina se trsila da bilo kako nastavi razgovor.

– Gdje ćemo noćas spavati? – opet upita i stidljivo se osmijehne.

– Tamo gdje nas noć zatekne. Možda na nekom stogu stijena. Morat ćemo se čvrsto stisnuti jedno uz drugo, da ne ozebemo – reče on i veselo se nasmije. – Dakako, kao brat i sestra. Ja ću se brinuti za tebe dok te ne predam u ruke tvojim roditeljima.

– Neće nam biti lako, zar ne?

– Možda ih nećemo brzo naći, ali svakako hoćemo – reče on sa samopouzdanjem.

– Iskreno mi je žao što sam tebi i tvojima prouzročila mnogo neprilika i neugodnosti.

Steve je pogleda, pa stavi svoju ruku na njezinu na jabučici sedla.

– Ljude ne možemo promijeniti i svi problemi nastaju uglavnom zbog pomanjkanja razumijevanja. A ti, zapravo nas dvoje, našli smo se u središtu neznanja i netrpeljivosti. Ti ljudi nisu imali ništa protiv tebe osobno, Alvina. Zapamti to. Ne moraš stoga patiti od osjećaja neke krivnje. Život je pred tobom. Pođi mu ususret raširenih ruku i s poletom, bez obzira na to da li s tvojim roditeljima ili bez njih. Za tebe je važno samo to kako ćeš prihvatiti život i ljude.

– Ali ja sam bila uzrok koji je tebi upropastio život – jedva ona procijedi preko usana.

– Istina je. Za mene je to bio težak udarac kad sam izgubio posao i Marie! Ja to priznajem. Ali svako zlo za jedno dobro. Osjećam to u duši. Jednog dana razum će prevla-

dati i moje srce. Ali, ne tari sebi time svoju lijepu glavicu, Alvina – odgovori joj iskreno Steve.

– Misliš li da sam lijepa? – upita ga radoznalo.

– Znaš ti prokleta dobro da jesi!

– Slušaj, ne bi smio kleti kad si u društvu s damom! – pokudi ga Alvina.

Steve se okrene oko sebe.

– Ja ne vidim ovdje nikakve dame. Vidim samo dijete – reče joj.

Upravo u tom času iza uzvisine se pojaviše teretna kola i Alvina se ukoči u sedlu.

– Koliko ima do najbližeg grada? – upita Steve kočijaša na kolima dok su se mimoilazili.

– Desetak i više kilometara – glasio je odgovor.

– Predaleko da onamo stignemo prije noći, Alvina. Moramo potražiti neku farmu gdje će nam dati konak za jednu noć – reče joj Steve čim su ponovo ostali sami.

Te noći, kao i niz drugih noći, našli su noćište na farmama, a dvaput su prespavali i u svratištima uz cestu. Alvini je postalo jasno da Steve pokušava biti vrlo štedljiv i da nemaju toliko novaca koliko je ona u prvi mah mislila.

Napokon su stigli u St. Louis.

Pošto je obavio poslove za svog oca i podigao svjedodžbu, Steve reče Alvini:

– Ja moram naći neki posao prije nego što krenemo dalje. Imam, doduše, još nešto novaca, ali to nam neće biti dosta. Tvoja je dužnost stoga da paziš da što manje trošimo za hranu i ostalo. Hoćeš li mi pomoći?

Alvina potvrdno kimne, a grlo joj se stislo.

– Kako ti mogu pomoći, Steve?

– upita ga tihim glasom.

– Učini što sam ti kazao i to je zasađa sve. Znam da bi htjela da već

dan danas nademo tvoje roditelje. Siguran sam da nisu daleko odavde i ja ću te odvesti k njima. Stoga nemaš razloga da se bilo čega bojiš – odgovori joj on.

– Ne bojim se, Steve, dok sam s tobom. Željela bih ti samo nekako pomoći – odvrati mu ona.

Steve se zaposlio kao lučki radnik.

Dok je on bio na poslu, Alvina je radila kao čistačica u trgovini mješovitom robom. Vlasnik joj je plaćao u hrani i dopustio im da spavaju na drvenu ležaju u sobičku iza dućana.

Jedne večeri Steve joj reče:

– Za ovih nekoliko dana zaradili smo dovoljno da nastavimo putovanje potkraj tjedna.

IV

Prelaz preko široke, nabujale i valovite rijeke Mississippi na drvenoj skeli bijaše uzbudljiv događaj za Alvinu.

Osjećala je da su napokon krenuli u pravom smjeru, kada su se zaputili prema sjeveru čim su se iskrcali sa skele na suprotnoj obali.

Prvu noć poslije odlaska iz St. Louisa prespavali su na sjeniku u staji malene farme. Sutradan Steve je čuo da bi mogao dobiti posla na izgradnji ceste.

Nadzornik gradilišta uredovao je u salunu. Steve ga je našao za drvenim stolom na nogarima.

– Čuo sam da tražite radnike – reče mu Steve poslije pozdrava.

– Dobro si čuo. Ako želiš zatrpavati močvaru, dobit ćeš dolar na dan – glasio je nadzornikov odgovor.

– Pristajem – odvrati mu Steve. Otišao je na posao u osvit idućeg

dana, a Alvina je zamolila ženu vlasnika saluna, gospođu Miller, da joj da posla kako bi mogla zaraditi za stan i hranu u njihovom salunu.

– Čaše treba dobro oprati, oribati pod i obristai prašinu s polica. Jesi li sigurna da tvoj muž nema ništa protiv toga da radiš ovdje kao čistačica?

– Gospodo, ja ću raditi samo preko dana, dok je moj muž na poslu. Stoga i ne tražim da me platite u novcu – odgovori joj Alvina.

Sve je teklo dobro i Steve je bio vrlo zadovoljan kad je vidio koliko su novaca uštedjeli za nekoliko dana.

Okolo podneva idućeg dana petorica kauboj dojahali su u dvorište saluna i sjahali. Ušli su i naručili da im se večera s pićem posluži u velikoj sobi.

Alvina je pomagala gospođi Miller da nahrani i podvori goste. Kako je poslijepodne odmicalo, kauboji su bivali sve bučniji i drskiji.

U pet sati Alvina je rekla gospođi Miller da mora ići, jer Steve tek što se nije vratio s posla. Barmen ju je zamolio da ostane još sat-dva dok ne dođe djevojka koja je radila u njegovom salunu kao konobarica svaku večer.

Alvina je trenutak bila neodlučna, ali je vidjela da je Millerovima njezina pomoć u tom času nužno potrebna. Zar i oni njoj nisu pomogli kad ih je zamolila da je zaposle? Poslije kratka oklijevanja pristala je, nadajući se da se kauboji nisu toliko napili da se ne bi znali pristojno vladati prema ženama.

– Piva! – drekne krupni bradati kauboj.

Alvina dotrči s još jednim punim vrčem. Kauboj ga uzme iz njenih ruku, a nju potegne k sebi da je posjedne u krilo i pokuša je poljubiti.

Smijući se pijano na njezino otimanje, izlije joj piva za vrat. Uplašena, Alvina ostade gotovo bez daha upravo u trenutku kada je Steve, umoran od posla, banuo na vrata.

Zgranut, Steve se ukipio na trenutak, a zatim ljutitim, velikim koracima priskoči do Alvine koja je pala na stol, te podigne na noge.

– Idi u svoju sobu, Alvina – reče joj strogim glasom.

Alvina po njegovu glasu zaključi da je srdit. S očima punima suza pobjegne kroz vrata, ali se zaustavi na pola stubišta da vidi što će se dogoditi sa Steveom.

Steve se okrenuo na peti.

Pošao je prema vratima, no krupni bradati kauboj zgrabi ga za košulju na prsima i odgurne svom snagom. Steve zatetura natraške i posrne preko ispružene noge koju mu je podmetnuo prijatelj krupnog bradonje. Skočivši u tren oka, bradonja udari Stevea najprije glavom u želudac, a zatim se s njim hrvao nekoliko minuta na podu.

Poslije deset sati naporna rada i prazna želuca, a zatim ove neravnopravne tučnjave, pijani kauboji iznijeli su Stevea na dvorište i bacili ga u ledenu vodu pojila za konje.

– Tornjaj se odavde dok ne postaneš dovoljno muškarac da se možeš sam braniti – posprdno su mu se narugali kauboji.

– A sada, momci, da potražimo onu njegovu crnokosu ždrebicu! – predloži bradonja, dok su se vraćali u salun.

Čim su vrata tresnula za njima, Steve se iskobelja iz ledene vode pojila uz Alvininu pomoć. Barmen je također dotrčao u dvorište da pomogne Alvini, ali povici iz saluna prisilili su ga da se trčećim korakom vrati onamo.

– Pokušao sam ih smiriti... ali, eto... – izustio je barmen i ostavio Alvinu da se sama pobrine za svog ispretučenog muža.

Steve se pomalo uspravio na noge. Blijed u licu, naredi Alvini da pokupi njihove stvari dok on osedla konje.

– Ali gdje ćemo noćas spavati. Steve? Mocar si do kože, umoran i gladan – pokušava ga urazumiti Alvina.

– Učini barem jednom ono što ti se kaže – povisi na nju glas Steve.

– Ovoga časa moramo kidati odavde, osobito stoga što ja nisam nikakav junak koji bi te mogao zaštititi od takva ološa – doda ogorčeno.

– Oprosti mi, Steve! Samo hoću da ti pomognem! Molim te, udi barem da se presvučeš. Mocar si sav, prehladit ćeš se – preklinjala ga je.

– Idi! – vikne Steve.

Alvina otrči u kuću što su je noge brže nosile. Steve ode u kuhinju po vrećicu s hranom koju im je spremila gospođa Miller. Obrisao je lice i kosu u ručnik koji mu je barmenova žena dodala bez riječi.

– Vi, gospodine DiRienzo, imate pravo – dodala je pritom. – Ovi su se ljudi opili i bacili oko na Alvinu, a i vas su uzeli na zub, iz puke obješte i zabave. Oni neće olako odustati od još kojekakvih pakosnih nepodopština.

Umornim koracima Steve pođe u staju, zaklinjući se da više nikada neće dopustiti da ga zaskoče tako nespremno.

– Ta Alvina zaista može čovjeka uvaliti u gadne neprilike – promrmlja i duboko uzdahne. – Gdje li je sad ta djevojka? – upita se u nemoćnoj srdžbi.

Upravo u taj čas Alvina je istrčala iz saluna s njihovim stvarima. Steve prihvati suhe hlače i košulju koje

mu je donijela i pođe da se presvuče u praznom pregratku u staji.

– Donje ću rublje promijeniti kad se negdje zaustavimo da prenoćimo – odgovori na njezin upitan pogled.

Zatim se, umoran kao pas, popne u sedlo i povede Alvinu u tamnu noć.

* * *

Jahala je za njim cestom po smrznutoj kolotečini, uznemirena zbog Steveove tvrdoglavosti. Bojala se da se ne prehladi i navuče upalu pluća.

– Steve, molim te, stani i presvući se. Prehladit ćeš se u toj mokroj odjeći – preklinjala ga je.

On promrsi osoran odgovor, a zatim se obrecne na nju:

– Da si me slušala, to se nikada ne bi dogodilo!

– Steve, zaboga, pa htjela sam ti samo pomoći. Htjela sam da zaštedimo koji dolar više. Meni je teško što sam ti na teret – odgovarala je ona glasom punim očaja.

– Alvina, ja odgovaram za tebe. Osim toga, ti si moja zakonita žena. Ne želim da tebe i sebe, sve ovo vrijeme dok smo zajedno, moram neprestance izbavljati iz neprilika u koje nas uvaljuješ svojom nepromišljenošću. Obećaj mi da ćeš me od sada u svemu slušati – reče Steve strogim glasom.

– Sve će biti kako ti kažeš – odgovori mu ona.

Napokon su ujahali u prostrano dvorište ispred oveće brvnare koja je s jedne strane bila i staja i štagalj. Steve sjaha i pokuca na vrata.

Vrata otvori žena srednjih godina u bijeloj pregači. Kosu je splela na vrhu glave. Okrene se i skupi dlanove oko usta.

– Hej! – izdere se iz svega grla prema vratima staje. Na ulazu u staju pojavi se čovjek širokih ramena.

– Smijemo li prenoćiti u vašem sjeniku? Ja bih vam pomogao oko živine da vam se odužim – reče mu Steve.

Može, može – promrsi mu čovjek i pokaže mu rukom da uvede konje u staju.

Alvina sjaše sa svoje kobile, povede je u prazan odjelak u staji, a zatim je rasedla.

U staji je bilo ugodno toplo. Alvina se popne na sjenik i prostre gunjeve na kojima će spavati.

– Moram skinuti sa sebe ove mokre hlače. U njima se osjećam kao u ledenom oklopu. Molim te, posuši ih – reče Steve kad se popeo za njom na sjenik.

Čim je skinuo košulju, prebaci mu gunj preko ramena i doda suhu odjeću. Zatim siđe ljestvama u staju i ode u kuhinju.

– Molim vas, dajte mi tople vode. Muž mi je promrzao u mokroj odjeći. A prijaio bi mu i topli napitak, ako ga imate – reče domaćici.

– Imam pun lonac tople juhe – odgovori joj žena i doda joj ga.

Kad se Alvina ponovo popela na sjenik, našla je Stevea umotana u gunjeve i izvaljena na sijenu. Cvoikotaio je od groznice. Topla ga je juha malko okrijepila, pa je uskoro zaspao.

Stenjao je i hroptao cijelu noć.

Ujutro, kad je vidjela kako su mu obrazi rumeni i oči zažarene, Alvina je znala da je Steve zasigurno dobio tešku prehladu. Više nije mogao pravo ni gutati, premda ga je neprestance morila neutaživa žed. Najviše mu je prijaio razrijeđen ocat s medom, pa je Alvina nekoliko pu-

ta silazila u kuhinju kod domaćice da mu donese taj topli napitak.

Predvečer je Stevea počela tresti visoka groznica. Alvina donese ogrtač od bizonske kože i umota ga u nj. Privije se uz njega u namjeri da ga što bolje utopli. Onako u bunilu, Steve je zagrl i privuče još jače k sebi.

Alvina se zapita što bi Steve pomislio da se slučajno probudi iz bunila i postane svjestan njihove tjelesne prisnosti. Usne joj se skvrčiše u osmijeh pri toj pomisli. Rekao joj je da će s njom postupati kao sa sestrom. Ali je Alvina zaboravila na te Steveove riječi. Stisne ga strastveno k sebi.

Bila je svjesna toga koliko joj je stalo do njega. Ali i njemu do nje. U tom času on ne bi možda preživio bez nje, bez njezine njege i pažnje.

Osjetila je kako se Steve naglo mijenjao. Odjednom ju je stao strastveno grliti, tražeći mekanu toplinu njezinih dojki i njezinih nogu. Zatim se na trenutak prestao prevrtati. Primirio se, ali joj je rukom i dalje milovao obline. Prsti su mu napokon pronašli puceta na njezinoj košulji. Otkopčao ih je. U prvi joj je tren došlo da zaustavi njegove ruke, ali su mu prsti bili užareni poput žeravice, što je u njoj izazvalo dotle nepoznato uzbuđenje.

— Ljubavi moja... najdraže moje
— ponavljao je Steve tihim glasom u bunilu.

Alvina se nesvjesno okrene na leđa i povuče ga na sebe. Na kraju krajeva, zar on nije njezin zakoniti muž. Osim toga, ona ga je zapravo voljela i za njim žudjela svim svojim bićem? To je sada napokon spoznala. Zagrl ga i poda mu se svim srcem.

Steve duboko uzdahne kad se opet izvalio na leđa. Šapne joj u uho:

— Ti si moja, samo moja.

Zatim utone u duboki san.

Alvina je još dugo ležala budna, širom otvorenih očiju, dok su je salijetale misli koje su u njoj probudile posve nove osjećaje. U tom je času dušom i tijelom pripadala muškarcu što je spavao kraj nje. Bila je zadovoljna i radosna. Bila je sretna.

U ranu zoru, dok su na nebu gasnule zvijezde, Steve se probudi. Okrene glavu prema njoj i tiho joj reče: — Hvala ti, ljubavi moja.

— Volim te, Steve. Volim te više nego sebe — prošapće ona kad je okrenula lice prema njegovu.

Steve je čvrsto zagrl i.

— I ja tebe volim, srećo moja, ljubavi moja jedina... slatka moja... Marie.

Alvina se trgne kao opečena, a bol joj se ureže u srce: još uvijek u bunilu, Steve je izgovorio ime svoje bivše zaručnice.

V

Alvina je ostala tužna i bez riječi, puna sumnji. Shvatila je da se mora pomiriti sa zbiljom svog života. Pokušala je dokučiti što joj je dalje činiti.

Ukratko, držala je da će lako vezati Stevea uza se, bude li uz njega kad se probudi. Ali, želi li ga ona doista pridobiti na takav način?

Osim toga, želi li nju Steve zaista? Možda je ne želi. Nije li ona za njega samo odgovornost, obaveza i teret? Ta joj se pomisao sve više nametala i bila je vrlo nemila. Zar se mogla uopće nadati da će zadobiti njegovu ljubav u tim okolnostima?

Baš stoga što ga je zavoljela morala mu je dopustiti da on svoj život proživi s djevojkom u koju je zaljubljen, sa svojom zaručnicom Marie. Nije smjela dopustiti da ga ona ostavi zbog nje, Alvine.

Neko vrijeme Alvina nije htjela uopće misliti da postoji ta druga djevojka. Jer, ona nije bila vrijedna Steveove ljubavi. Ostavila ga je kada mu je bila najpotrebnija. Doista, ona, Alvina, bila bi mu vjernija i bolja žena. Napokon je spoznala da su te misli samo puste nade što proizlaze iz njezinih želja.

— No Steve mora biti slobodan kako bi mogao odabrati onu koju najviše voli.

A to je značilo da nikada ne smije doznati što se zapravo dogodilo prošle noći. Ona nije htjela da Steve pati. Neka sve ostane samo lijepi san. Pa i za nju to mora ostati samo predivan san do kraja života, jer Steve ljubi drugu ženu. Od te bolne primisli usne su joj se iskrivile u tu-roban osmijeh.

Steve je ozdravio i ponovo su krenuli na put.

Sporo su se odmicali jer se jugovina spustila na zemlju i snijeg se naglo otapao. Ceste su bile pokrivenne dubokim i skliskim blatom na kojem su konji mogli polomiti noge. Dvije noći zaredom noćili su na farmama na koje su putem naišli.

Prva je farma pripadala obitelji Murrow. Idući dan Steve je bio zauzet poljskim poslovima, a Alvina je glačala rublje gospođi Murrow kako bi otplatili prenoćište.

— Već sam mislila da nikada neću ugledati dno te košare — reče gospođa Murrow kad je Alvina izglačala i posljednju košulju. — Kako bi bilo da ostanete kod nas? Platit ćemo vam pet dolara na dan.

A i našim susjedima treba pomoć u kući — predloži joj gospođa Murrow.

— Vrlo rado, ali nas čeka još dug put, gospođo Murrow, pa moramo krenuti dalje već sutra u zoru — odgovori joj Alvina.

Dok su te večeri ležali na sjeniku, Alvina se protezala i prevrtala, ali nikako da se opusti i zaspe. Od dugog glačanja boljela su je leđa.

— Što ti je? Zar ne možeš zaspati? — upita je Steve.

— Bole me leđa — potuži mu se. Steve klekne uz nju i zapovjedi joj:

— Okreni se na trbuh!

Zatim je stade masirati od ramena niz leđa do struka.

— Uh, što mi to godi — promrmlja Alvina od zadovoljstva.

Bol u leđima doista je polagano nestajala pod njegovim snažnim prstima.

— Hvala ti — uzdahne kad ju je Steve ponovo pokrio gunjem.

Idućeg je dana sipila sitna kišica dok su jahali po raskvašenoj cesti.

U sumrak su stigli do iduće farme i zatražili prenoćište.

Alvina je odmah zapazila da staja nije velika i da je sklepana od trulih dasaka, te da im u njoj neće biti ugodno spavati jer će ih kroz široke pukotine između dasaka šibati vjetrovit propuh. Osim toga, vlasnik farme nije bio odveć oduševljen njihovim dolaskom.

— Mnogo protuha luta cestama ovih dana — reče im umjesto dobrodošlice.

Kad se Alvina smjestila na ležaju u sijenu, jedva je mogla zadržati pokrivače koje je studeni vjetar neprestance podizao. Privije se uz Stevea da se utopli, a on je u polusnu zagrlili.

Steve se probudi i otvori oči čim su se prve sunčane zrake probile između razmaknutih dasaka u sjenik i obojile zlaćanim odsjajem Alvininu kosu na njegovu ramenu. Dok joj je gledao lice, Alvina podigne duge trepavice nad plavim očima. Srce joj zatrepti od sreće što je bila u Steveovu zagrljaju. Uzdahne, a zatim brže-bolje odgurne gunjeve i ustane.

– Nadam se da ti nisam odveć smetala, Steve – reče mu.

Žurno je poravnavala suknju i bluzu. Zatim nekoliko puta prođe češljem kroz bujnu kosu prije nego što je sveže vrpcom na potiljku iпусти je da joj padne do struka.

– Što je ovdje hladno! Bježimo odavde dok se ne smrznemo – reče mu dok se češljala.

– Zato si se, znači, noćas stisla uz mene – dobaci joj uz smiješak Steve.

Ustane i pohita s ručnikom prema naćvama s vodom. Razbije tanku koru leda što se uhvatila na površini vode, hitro umije lice, pa se okrene prema Alvini.

– Imaš pravo – reče joj – ovdje ćemo se smrznuti od studeni. Obrijat ću se kada negdje naćemo tople vode. Nadam se da te noćas nisu smetale moje oštre dlake na bradi.

– Ako tebe ne smetaju, ne smetaju ni mene – odvrati mu pomalo vragolasto.

Tog su dana dojahali u manje naselje nasuprot gradiću Nauvoou na istočnoj obali velike rijeke. Alvini je srce živo kucalo dok je među prolaznicima očima traćila poznata lica.

Napokon ugleda devetogodišnju Sophyu Pickett, ali nikoga od njezinih u blizini.

Osvrćući se oko sebe, Alvina zapazi u kakvu je bijednu stanju nase-

lje sa svojim šatorima u blatu i drvećem na kojem se sušilo rublje. Ako joj je majka u ovom naselju, onda joj je itekako potrebna njena pomoć.

– Gdje su moji roditelji, Sophy?

– upita djevojćicu.

Sophy slegne ramenima.

– Ne znam. Nisu ovdje. Je li to tvoj dragan s tobom? – upita je djevojćica i pokaće prstom na Stevea.

Alvina se pravila da ne ćuje Sophyno pitanje.

– Gdje su moji roditelji? – upita ponovo djevojćicu.

– Nemoj se uzrujavati, Alvina, naći ćemo mi njih – tješio ju je Steve i stavio svoju ruku na Alvininu na jabučici njezina sedla.

U tom je trenutku stigao i John Pickett. Klipsao je uzbrdo po duboku blatu. Alvina podbode konja i poće mu ususret.

– Kakva sreća što vas vidim, gospodine Pickette! Gdje su moji roditelji? Jesu li živi i zdravi?

– Ćekaj malo, djevojko! Bogami, bacila si svoje u grdne brige. Gdje si bila dosada? – upita je Pickett.

Opazivši da je Alvina odveć uzrujana, Steve upadne u njihov razgovor:

– Gospodine Pickette, Alvina želi znati gdje može naći svoje roditelje.

– Mladiću moj, ne znam ja zašto se vi u to petljate, ali njezini roditelji nisu više ovdje. Otišli su s ostalima jer su mislili da će ih Alvina lakše naći budu li se držali družine. A kako je Catherina bolesna, David je mislio da mu je važnije da prvo njih negdje smjesti prije nego što ih ostavi same i poće tebe traćiti, djevojko – reće Pickett, okrenuvši se prema Alvini.

– Zar nisu ovdje? Kamo su otišli? Gdje su sada? Oh, zašto me nisu ćekali! – zavapi Alvina.

– Tvoj je otac možda već i pošao da te traži. Tamo je negdje preko rijeke. No svakako podi i potraži majku i sestre – reče joj Picket, pa se obrati Steveu, gledajući ga ravno u oči: – Idite pravo na sjever, pa onda skrenite na zapad. Pitajte, ljudi će vam kazati kako da dođete u Winter Quarters. I meni je žao što nisam pošao s njima. Ovo blato ovdje prava je pošast za nas i naše obitelji, ali morao sam ostati da pomognem ostalima ovdje.

Zašuti na trenutak, dok je zamišljeno žvakao duhan, a zatim reče:

– A što ti ono reče, tko si ti, mladiću? Čini mi se da sam te već negdje vidio.

– Ja sam Steve DiRienzo, gospodine Pickette. Bio sam učitelj vašoj najmlađoj kćerkici u školi u Nauvoo – odgovori mu Steve.

– Vas dvoje jamačno putujete sami već dva tjedna. Meni se čini da to nije baš pametno i lijepo. Djevojko – obrati se Pickett ponovo Alvini – jesi li sigurna da će to biti po volji tvojim roditeljima?

– Tri tjedna putujemo – ispravi ga Steve i nastavi: – Ja sam doveo Alvinu ovamo da nađe svoje roditelje. I prije nego što pomislite bilo što loše, moram vam kazati da je Alvina moja zakonita žena – odgovori mu Steve.

– Oha, ako je to tako, čestitam ti, mladiću! Alvina je dobra djevojka – reče Pickett i pruži mu ruku.

– Još nam je ostao koji sat do mraka, Alvina, stoga valja da požurimo. Hvala vam, gospodine Pickette i sve najbolje! – reče Steve, uzme u ruku uzde Alvinine kobile i povede je iz logora prema sjeveru.

Kad su izjahali iz naselja, Alvinino se lice snuždi.

– Žao mi je što me moraš još imati na brizi i dalje me pratiti, Ste-

ve. Znam, ti bi me se htio što prije osloboditi i poći svojim putem i za svojim poslom, pogotovu sada kad smo blizu tvojih... tu preko rijeke – reče tihim glasom Alvina.

– Slušaj, draga moja, žališ li ti to mene ili sebe? – upita je Steve. – Moraš se strpjeti još koji dan. Ne očajavaj zbog toga. Uskoro ćemo naći tvoje roditelje.

Kako su odmicali blatnjavi i hladni dani, tako se nastavljao i čudan jaz među njima.

Alvina nije znala kako da premosti taj jaz i uspostavi srdačan i prijateljski odnos sa Steveom. Očito, on je vješto skrivao svoje osjećaje ispod plašta hladne ravnodušnosti.

Projahali su još koji kilometar u tišini.

Zatim joj se Steve odjednom obrati dosta blagim glasom:

– Čudnovato, neku noć sam sanjao, znaš, one noći prije nego što sam ozdravio, te noći sanjao sam Marie. Možda ću se vratiti u Nauvoo pošto te predam tvojim roditeljima u ruke.

Alvini srce skoči u grlo. Tako joj je živo lupalo da su joj otkucaji gotovo zaglušili uši. Možda bi mu ipak morala reći pravu istinu o onoj noći. Nepodnošljiva joj bijaše pomisao da Steve živi u uvjerenju kako njegov san pripada drugoj djevojci.

– Zar ti misliš da si ti jedini na svijetu koga ne želi ljubljena osoba? E, pa da znaš, nisi! – bilo je sve što mu je mogla kazati.

– Gle, kako si danas mudra! – napomene on.

– Dovoljno sam odrasla da znam što je neuzvrćena ljubav i što znači biti odbačen – odvrati mu Alvina.

Steve je iznenađeno pogleda.

Nježno stavi ruku na njezinu na jabučici njezina sedla, te reče:

– Oprosti, nisam te htio uvrijediti. Ja znam da ti voliš svoju obitelj.

Alvina s nestrpljenjem istrgne svoju ruku iz njegove.

– Ja to ne govorim o svojoj obitelji! Dakako, ja njih volim, ali dala bih sve na svijetu da...da... – zajeca, usne joj se grčile, ali nisu mogle izgovoriti ono što joj je ležalo na srcu.

– No, no, smiri se, Alvina. Još si premlada da bi se mučila zbog nekog momka, ako si mi to htjela reći – nasmiješi joj se on u nedoumici, pa kako nije znao što bi još kazao, jednostavno uzdahne i doda: – Ah, te djevojčice i njihovi izmišljeni ljubavni jadi!

Alvina ga pogleda. Odjednom zamahne snažno rukom i prilijepi mu zaušnicu.

Pljuska mu zбриše osmijeh s lica.

Prvo iznenađenost, ali zatim ljutit pogled njegovih očiju natjerali su je da zabode ostruge u slabine svoje kobile. Odgalopira niz strminu, dok je blato frcalo za njom. Iznenada pred sobom ugleda malen potočić. Nije znala može li ga preskočiti. Stisne zube i sagne se uz vrat kobile dok su zajedno letjele kroz zrak.

No kobila pri padu poklecne, a Alvina se prevali preko njezine glave u blato. Udari leđima o ledinu i trenutak ostade bez daha. U istom trenu i Steve se stvorio uz nju. Podigne je iz blata, dok je ona otvorenim ustima hvatala zrak.

– Alvina! – šapne on prestrašivši se da joj se nije što dogodilo.

– Pusti me! Nije mi ništa – odvratila mu ona otresito dok je još teško disala.

Promatrao ju je trenutak od glave do pete, kako bi se uvjerio da nije što slomila pri padu, a zatim procijedi kroz zube:

– Nije ti sada ništa, ali će ti biti kada te ja naučim pameti!

– Molim te, Steve... – zajeca ona.

– Što moliš? Što ti misliš tko si ti? Odalamila si mi pljasku iz čista mira! I zapamti, teško tebi, digneš li još jednom ruku na mene! Ti, bezobrazno derišće! Ja nisam nikakav bala-vac da me pljuskaju takve djevojčice!

– Nisam ni ja više nikakve djevojčica ni derišće! Nisam! – odvratila mu ona u očaju i pokrije dlanovima lice.

– Sva si blatnjava! – reče Steve, a zatim mu se lice opet smrkne. – Zašto si me udarila? Kaži mi!

– Zato što si ismijavao moje osjećaje – odvratila mu ona jednostavno.

– Šteta što ti ne mogu vratiti istom mjerom, premda si to zaslužila, ali bude li trebalo, nalupat ću te po goloj guzici, premda veliš da si odrasla žena – reče joj i podigne glavu, uhvativši je prstima za bradu. – Alvino, smijao sam se tvojim tlapnjama da si zaljubljena. Čuj, ti još nisi imala ni vremena, a ni prilike, da se u nekoga zaljubiš. Stoga mi sada kaži zašto si me pljusnula.

Njezine plave oči zagledale su se duboko u njegove.

– Nisi samo ti zaljubljen, Steve. I ja sam – prizna mu ona tiho.

– To nije moguće, premda si ti možda sebi zamislila da jesi. Možda si se zagledala u nekog momčića iz vaše družine. I stoga se sada i želiš k njima vratiti, zar ne? Čuo sam da vaši muškarci imaju po nekoliko žena. Ne misliš valjda živjeti u takvom braku? – upita je s jednom obrvom podignutom.

– Dakako, da ne mislim – odbrusi mu ona i okrene mu leđa.

– A možda ti se sviđa neki mlađić iz Nauvooa? – nastavi Steve.

Srce joj je luđački kučalo kad je promrmljala:

– Da, sviđa mi se.

Bila je sigurna da će Steve, kad to čuje, dokučiti što mu ona cijelo vrijeme želi reći. No umjesto toga, on je uhvati oko struka i posadi na njezinu kobilu.

– Nemamo više vremena za budalaštine, Alvina. Ja još nisam upoznao neobuzdanije djevojke od tebe. Sva sreća što će uskoro tvoj otac preuzeti brigu o tebi, a ja ću biti presretan ako mu te predam netaknutu – odvrati joj ozbiljnim glasom.

Kada su napokon stigli nadomak Winter Quartersu, Alvina je bila izvan sebe od radosti što će uskoro vidjeti roditelje i sestre.

Ali joj je istodobno bila nepodnošljiva i misao da će uskoro ostati bez Stevea. Shvativši da je kucnuo čas da posljednji put pokuša spasiti svoj brak prije nego što signu u naselje, ispruži ruku i dade mu znak da se stane kada su izbili na uzvisinu odakle su vidjeli Winter Quarters u nizini.

– Ti voliš drugu, zar ne, Steve? – upita ga vrlo ozbiljnim glasom.

Steve je trenutak šutio, a zatim je pogleda i upita je:

– Nemoj, molim te, opet s time. Uostalom, i ti si zaljubljena. Kaži mi u koga?

– U tebe – prošapće ona i zagleda mu se ravno u oči.

Steve je uhvati za ruku. Duboko uzdahne i reče joj glasom punim nježnosti:

– Draga Alvina, ti si premlada za mene. Kad jednom budeš ponovo s tvojima i opet počneš živjeti normalnim životom, shvatit će koliko sam ja imao pravo i bit ćeš mi zahvalna. Ti sada patiš, ja to znam, ali sve su prve ljubavi bolne.

Alvina je tresla glavom dok ju je Steve pokušavao urazumiti. Na kraju potegne uzde lijevom rukom, a njezin vjenčani prsten bljesne na suncu i njoj postade jasno da joj je to sve što joj je ostalo od njezina braka s ljubljenim čovjekom.

– Pogledaj me, Alvina – reče joj Steve, pa skrene konja da zakrči put njezinoj kobilu. – Ja te volim, dakako, no na svoj način. Ali, jednog ćeš dana upoznati mladića koji će tebi odgovarati.

– Zar nisam dovoljno lijepa za tebe?

– Jesi! Ali ja želim da me se sjećaš kao čovjeka koji je imao hrabrosti da te pusti...

– Da me otjera od sebe! – upadne mu ona u riječ.

– Ne, nego da te pustim da odeš od mene – ispravi je on.

Alvina trgne uzdama.

Zabiye ostruge u slabine kobile i odgalopira niz padinu.

Steve ju je u trenu dostigao. Uhvati remen na oglavu kobile i zaustavi je.

– Oh, pobogu, što da činim s tobom? – gotovo zavapi.

– Ništa! Baš ništa! Moja je budućnost dolje u gradiću i u njemu nema mjesta za tebe, jer ga ne želiš. Možeš već ovoga trenutka poći natrag. Idi! Vрати se k svojoj Marie! Oslobodi se ovog tereta koji se zove Alvina! Oslobodi se žene koja te samo uvaljuje u nevolje. Idi, velim ti!

Okrene kobilu i odjaše u galopu u gradić, nestavši u prvoj uličici.

VI

Odjednom je pri dnu uske uličice ugledala svoje sestrice, blizanke Sally i Sadie. Sjahala je i pozvala ih po imenu.

Čim su je prepoznale, dotrčale su k njoj i uhvatile je za ruke i povele u neuglednu kolibu.

Catherina se okrenula od ognjišta da im nešto kaže, kadli ugleda Alvinu. Suznih očiju zagrlj svoju najstariju kćer.

Kad je skinula ruke s Alvinina vrata, pogleda je sa svih strana.

– Bogme si porasla, kćeri, za svega nekoliko tjedana – reče u čudu, a zatim se obrati Sadie: – Idi, potraži oca, dovedi ga odmah kući! – naredi joj.

Zatim je nekoliko časaka opet promatrala Alvinu, a onda je obaspe pitanjima:

– Kako si nas pronašla? Tko te je doveo?

Steve, koji se neprimjetno došuljao za Alvinom, stajao je na pragu kuće i nijemo promatrao sretan i veseo susret majke i kćeri. Alvina ga je opazila, na časak se zbunila, a onda odvrati majci:

– On me je doveo – pokaže na Stevea.

– Čim dođe otac, sve ćeš nam potanko ispričati – odgovori joj majka.

David Manning dotrči kući sav zadihan.

Stisne kćer u dugi zagrljaj, a zatim se porukova sa Steveom.

Počela su pljuštati pitanja čim su svi posjedali oko kuhinjskog stola.

David se okrene prema Steveu:

– Zahvalni smo vam do groba, gospodine, što ste nam doveli Alvinu kući. Vaši smo veliki dužnici.

– Oče, Steve je divan čovjek, a tek kad čuješ koliko su njegovi bili ljubazni sa mnom. No prvo, Steve ima jedan neugodan problem i mi mu moramo pomoći – napomene Alvina.

– Sve ćemo učiniti što je u našoj moći, samo da mu pomognemo –

odlučnim glasom reče David Manning.

– Znate, to nije samo moj problem, nego i Alvinin. Vidite, mi smo se morali vjenčati kako bih je ja mogao izvesti iz Nauvooa – protumači im Steve.

– Vjenčati! – zine David od čuđenja.

– Alvina, zaboga! kriknu Catherina.

– Jesi li imala čipkasti veo na vjenčanju? – upita je Sadie.

– Je li ćeš roditi? – doda Sally i zagrlj je.

Alvini se lice zažari.

– Majko, oče, morate nam pomoći. Neka vam Steve sve objasni – reče im.

– Alvina i ja znamo od prvog dana da ćemo se morati rastati čim vas pronađemo. Vi to zacijelo razumijete, gospodine Manning? Ja sam morao zaštititi Alvinu i izbaviti je iz sirotišta u Caldwellu – reče im Steve.

– Svakako, pomoći ćemo vam koliko budemo mogli – pristane David Manning.

Vani se već bio spustio mrak kad je Steve otišao s Davidom Manningom u staju. Alvina nikako nije mogla dočekati da se vrate.

– Što ti misliš o čemu oni pričaju? – upita Alvina majku.

– Alvina, nemoj se uznemirivati. Muškarci moraju sve raspraviti prije nego što odluče što će učiniti – odgovori joj Catherina.

– Znaš, meni je već dodijalo da netko drugi odlučuje što je dobro za mene. Ja sam odrasla žena i imam pravo reći koju riječ za se. Sada nije riječ samo o Steveovu životu, nego i o mome – odvrati Alvina majci.

– Znam, ali takva ti je sudbina nas žena – reče joj ozbiljnim glasom Catherina, pa doda: – Mi žene

sprovodimo svoju volju na drugi način, nježnim i strpljivim utjecajem na naše muževe.

– I ja imam muža, ali oni tamo u staji odlučuju što će učiniti da bih ja ostala bez njega. Oni nemaju pravo da se upliću u moj život bez mene – povisi Alvina glas.

– Čini mi se, postala si malko svojeglava otkako si otišla iz roditeljskog doma – prigovori joj Catherine trpkim glasom.

– Svojeglava? Pa oni tamo u staji raspolažu mojim životom kako oni hoće! Ja sam protiv toga i to mi nije pravo. A kome bi bilo? – tvrdim i odlučnim glasom odgovori Alvina.

* * *

Dok je nabacivao vilama sijeno za kravu koju je David Manning muzao, Steveu se konačno razvezao jezik i poveo je razgovor.

– Drago mi je da smo vas napokon našli, gospodine – reče. – Inače, Alvina je izuzetna djevojka, vrlo vrijedna, što vi zacijelo i sami znate. Doduše, malo je svojevoljne i nagle ćudi, ali se svejedno s njom možete ponositi. Ona će jamačno usrećiti nekog mladića...

– Znam ja to, Steve – odvrati mu David Manning, trenutak je šutio, pa nastavi: – A što se tiče razvoda, siguran sam da se tu nešto može učiniti. Alvina još nije punoljetna, ali ja ću porazgovarati s odgovornim ljudima i već ćemo nekako to urediti. Žao mi je što si morao na sebe preuzeti toliku obavezu, jer mi je Alvina rekla da želiš biti slobodan i potražiti sreću u životu. Ja ću stoga sve preuzeti u svoje ruke da se vaš brak što prije razvrgne.

– Hvala vam, gospodine Manninge! Ja bih prekosutra krenuo dalje, naravno, ako mi kovač dotle potkuje konja – izjavi Steve.

– Kamo si nakanio, Steve? – upita ga David, pa ne čekajući da čuje Steveov odgovor odmah doda:

– Ostani s nama ako hoćeš. Nema mo učitelja u gradiću, a i meni bi dobro došla tvoja pomoć. Imam posla preko glave. Pravim i popravljam prerijska kola. Ljudi čekaju u redu kako bi što prije mogli s obiteljima krenuti dalje na Zapad.

– U ovim okolnostima – bez razmišljanja će Steve – bolje je za Alvinu i za mene da odem. Ljudi bi mogli početi svašta naklapati. Uostalom, čuo sam da na Zapadu lovci na krzna i bizone dobro zarađuju.

David ga nato pogleda, malo razmisli, pa reče:

– Pa i mi idemo na Zapad, doduše, kao kolonisti, a to nije način da se čovjek brzo obogati. No, predomisliš li se, pod našim će krovom za tebe uvijek biti mjesta.

– Gospodine Manninge, ja imam samo konja i ništa više. Ne namjeravam se stoga stalno naseliti na Zapadu. Htio bih se poslije vratiti u Nauvoo k mojima i ostatak života provesti u Illinoisu. Moj djed, otac i stric bave se vinogradarstvom i proizvode prvorazredan sir - pokuša mu Steve objasniti svoje namjere.

– Ali ti si i učitelj. Taj ti je poziv prirastao k srcu, zare ne? Valja ga nisi ostavio zbog obaveze prema Alvini? – upita ga David Manning, koji je u međuvremenu pomuzao kravu i ustao s tronošca.

– I da i ne – prizna mu Steve, pa nastavi pomalo s ogorčenjem: – Zamjerio sam se nekim ljudima u Nauvoou kad sam na javnom zboru poslije bijega mormona prijeko rijeke izjavio da su svi oni neprosvićeni i zatucani malograđani kakvi žele i ostati. Zbog toga su me otpustili, a ja ne mogu kazati da im to zamjeram. Znam da se ljudima ta-

kve stvari ne smiju skresati u lice, čak ako govorite istinu. A što se tiče moje bivše zaručnice Marie – počeo Steve, te stado grickati slamčicu, toliko mu je bilo neugodno o tome govoriti – za nju je Alvina bila samo izgovor da sa mnom prekine. Vaš bijeg iz Nauvooa, da tako kažem, dao mi je slobodne ruke da mogu krenuti na Zapad, što sam ja uvijek i želio, ali ne i Marie.

– Pođi s nama dio puta, a poslije skreni na koju stranu hoćeš – predloži mu David Manning.

– Ne, hvala! Želim potpunu slobodu prije nego što počnem sam zarađivati svoj kruh – odgovori mu Steve.

Zajedno su se vratili u kuću.

U njoj je mirisao svježe ispečeni kruh.

Alvina je pažljivo motrila oca i Stevea. Bilo joj je jasno da su odlučili, umjesto nje, kakva je budućnost čeka.

Čim su posjedali za stol, Alvina se s gorčinom u glasu obrati Steveu:

– Prepostavljam da ćeš se sada vratiti u Nauvoo, pošto si se mene oslobodio, Steve?

– Alvina! – prekori je otac.

– Idem na Zapad, možda čak do Bighorna, u lov na krznaše – mirno joj odgovori Steve.

– Gotovo ti zavidim, Steve – reče David Manning kako bi neugodan razgovor skrenuo u druge vode.

– Ostavi se tih ludih misli, Davide – opomene Catherine svoga muža.

Te noći, prvi put za više od mjesec dana, Alvina je ležala sama i više nije slušala tiho Steveovo disanje pokraj sebe.

Suze su joj nehotice ovlažile oči pri pomisli na skorašnji rastanak. Ostao joj je još samo jedan dan sa

Steveom, pa je odlučila da mu ga učini što ugodnijim.

VII

U praskozorje idućeg dana Steve povede svog konja iz korala.

Gradić je još spavao dok je sedlao konja. Podsvjesno je želio da još jednom vidi Alvinu, ali je vjerovao da je bolje za njih oboje da e ponovo ne opraštaju. Nije ni slutio da je Alvina budna i da čuje svaki njegov korak dok je ležala širom otvorenih očiju.

Zajahao je. Čim je stigao nakraj sela, podbode konja u galop na svježem jutarnjem zraku koji je obećavao da će dan biti sunčan i pogodan za putovanje. Gunj i bisage zavezao je iza sedla, a kupio je i pušku od Davida Manninga, te je spremio u navlaku na sedlu.

Stotinjak kola kretalo se preko ravnice po izrovanim kolotečinama prema divljim i nenapučenim krajevima gdje je na njih iza svakog grma ili brijega vrebala smrtna opasnost. Odlučio je da mu je u početku najbolje slijediti tu povorku kola i na oku neprestance držati obalu Missouria.

Do podneva je slijedio povorku kola, a onda je udario prema zapadu uskom stazicom koja se blago spuštala u široko polje.

Dok je jahao preko djevičanske divljine, počeo je razmišljati o svim opasnostima na koje može putem naići: na divlje zvijeri, na Indijance, na bande bijelaca, na iznenadnu oluju.

Opipao je lovački nož. Stari vojnički kolt držao je u džepu navlake na sedlu. Izvadi ga i opali nekoliko hitaca, pa ga spremi za pas. U jedno je bio posve siguran. Bio je loš strijelac. No unatoč svemu, u tom se trenutku osjećao sigurnim.

Dan je bio lijep, a svijetlomodre planine planine na dalekom obzoru vabile su ga k sebi.

Dok se spuštao sve bliže obali Missouria, opazi tragove nepotkova-
nih konja i divljači.

Našao je pogodno mjestance ne-
daleko od obale Missouria. Tu je bi-
lo dovoljno sočne trave za konja i
granja za logorsku vatru. S toga je
mjesto mogao vidjeti i rijeku kroz li-
šće zelenih krošnji stabala uz obalu.

Za oko mu zapne teglenjak što je
plovio niz rijeku. Bijaše to prvi znak
života koji je vidio u posljednjih ne-
koliko sati. Zapita se kamo plovi, što
prevozi i tko su mornari na njego-
voj palubi?

Zviždukao je bezbrižno dok je ra-
sedlavao konja. Zatim mu sputa no-
ge. Bojao se da ne ostane pješak u
toj pustoši. Očisti mjesto za logor-
sku vatru i ogradi ga kamenjem.
Vatra je veselo pucketala kad je na
nju postavio lonac s vodom za kavu.

Poslije toga ispekao je u tavi ko-
madiće slanine i pojeo ih s kruhom
što mu ga je Alvina ispekla za put.

Već se bila spustila tama kad je
završio večeru. Baci još nešto gra-
nja na vatru. U loncu mu je ostalo
još malo kave za doručak sutra uju-
tro.

Prostre gunj za ležaj i sjedne na
nj. Izvadi sat iz džepa i nagne se
prema vatri da vidi koliko je sati. Li-
ce njegove majke gledalo ga s unu-
trašnje strane poklopca sata i on
nehotice prijede prstom preko nje-
zine slike prije nego što je sat pono-
vo spremio u džep.

Uto začuje konja. Rzao je i udarao
sputanim nogama o zemlju. Zacije-
lo se prepao neke divljači.

Steve skoči na noge, pograbi pu-
šku i požuri da vidi nisu li se konju
razvezale prednje noge.

Konj je mirno stajao, ali je strigao
živo ušima i oči mu bijahu izbuljene
od straha. Steve mu pride da ga
smiri.

Težak predmet tresne ga po za-
tiljku i on se stropošta na zemlju.

* * *

Oko ponoći se osvijestio i pribrao.
Opipa krvavu kvrgu na glavi. Za-
trepće vjedama od boli. Pokuša
ustati. Htjede pogledati koliko je sa-
ti, ali kad je posegnuo u džep, njego-
va sata tamo više nije bilo. Tada mu
istom sine da ga je neznani napa-
dač opljačkao. I konja mu je uzeo.
Teškom mukom dovuče se do lo-
gorske vatre. Na njoj je našao samo
lonac s kavom.

U glavi mu je bruhalo dok se osvr-
tao oko sebe. Hladna izmaglica vu-
kla se iznad površine vode.

Oko tridesetak kilometara dijelilo
ga je od Winter Quartersa. Tu bi
razdaljinu mogao nekako i propje-
šaćiti. Ali uzdahne kad mu na pa-
met padne pomisao da ponovo po-
kuca na vrata Manningovih. Ne, ne
bi mogao podnijeti toliko poniženje!

Poslije ostatak kave i pode teškim
koracima niz obalu rijeke. Krenuo
je za teglenjakom. Možda mu ti lju-
di pomognu. Morao je negdje naći
posao, kako bi sebi mogao ponovo
kupiti konja i opremu.

Poslije sat vremena stigao je do
mjesto gdje je teglenjak bio prive-
zan za maleno pristanište. Radnici
su istovarivali sanduke na obalu i
utovarivali ih u teretna kola. Steve
pristupi čovjeku koji je nadzirao
istovar.

- Zdravo — pozdravi ga.
- Zdravo — odgovori mu nezna-
nac.
- Lijep dan — reče Steve.

– Aha – bijaše suhoparan odgovor.

– Tražim posla – reče Steve.

– A što bi ti radio? – upita ga nadzornik koji je lijeno žvakao duhan.

– Bilo što. Ja sam inače učitelj.

– Nama ne treba učitelj, ali pitaj kapetana, njemu uvijek nedostaje radne snage – reče nadzornik i pokaza mu čovjeka na palubi.

Steve se popne na palubu. Kapetan se okrene i poviče:

– Silazi s palube! Tko ti je dopustio da dođeš na brod?

– Tražim posla, gospodine – pokorno će Steve.

Kapetan nešto zagunda, a zatim dovikne nadzorniku:

– Čuj, Whipe, ovaj momak želi raditi. Kasnimo s istovarom. Neka nosi te sanduke! Idi, pograbi prvi sanduk i nosi ga za ostalima! – naredi Steveu.

Sanduci bijahu teški kao da je u njima bilo olovo. Steve ih je jedva dizao. Svaki put koljena bi mu klecnula pod njihovom težinom dok ih je nosio preko mostića na obalu do tovarnih kola. Kad su kola bila natovarena, Steveovi su dlanovi bili pokriveni krvavim žuljevima.

Zatim su ga poslali u koral da pomogne pri utovarivanju goveda na teglenjak.

U sumrak, iscrpljen, pođe za ostalima u potpalublje na večeru. Kuhar, Kinez sipao je crnom kutljačom hranu u limene tanjure.

Čovjek što je sjedio na klupi uz Stevea, neki krupan bradonja crvena nosa i obraza, gurne ga grubo. Budući da je sjedio na kraju drvene klupe, Steve padne na pod upravo dok je ispijao kavu. Vruća kava prolije mu se po rukama i žuljevi su ga užasno zapekli. Bradonja ustane i

stane nogom Steveu svom težinom na prsa, te pođe prema izlazu.

Steve se razbjesni od nemoćna jada.

Ustane i potrči za bradonjom. Netko mu podmetne nogu u prolazu i on se ispruži iza leđa bradonji. No uspije ga uhvatiti za jednu nogu. Bradonja se naglo okrene, sagne i zgrabi Stevea za košulju na prsima. Podigne ga s poda, tresne šakom u bradu i koljenom udari među noge.

– To će te valjda naučiti pameti

– promrmlja bradonja i ode.

Kuhar, Kinez, prolije kablič hladne vode po Steveovoj glavi i ovaj se osvijesti. Izade posrćući na palubu. Nagne se preko ograde i povrati večeru u vodu. Napokon se nekako dovuče do velikog navoja konopa na palubi, skvrči se uz njega i zaspi.

Probudi ga njihanje broda. Zapije se u jutarnju izmaglicu. Uto mu kuhar donese tanjur pun pečenih krumpira s goveđim odreskom.

– Bolje jesti... danas ima puno težak posao - govorio mu je Kinez na lošem engleskom jeziku.

Steve osjeti užas u duši. Posao! Pa, on ne može ni stajati na nogama. Međutim, glad ga natjera da smaže sve s tanjura.

Ustane.

Kad je brod udario o gat, brže bolje uhvati se za ogradu da ne ljosne na sklisku palubu.

– Pazi onoga tamo, pijan je kao svinja! – poviče neki dječak s obale.

Steve se trudio da stoji što uspravnije kad je pošao preko mostića na obalu. Začas mu u ruke dobaciše vreću žita i on je hitro doda čovjeku do sebe.

– Malo življe, učitelju! – dobaci mu kormilar koji je nadzirao istovar.

U prvi trenutak Steveu se činilo da neće moći preživjeti takav na-

por, ali mišice su mu se ubrzo zagrijale i razgibale i on se nije mogao načuditi odakle u njemu tolika snaga. Jedna jedina misao vrzla mu se u glavi: mora odavde, iz tog pakla, što prije pobjeći!

Kad je istovar završen, svi su pošli po tovar koji je valjalo ukrcati na brod. Čim je sišao na obalu, Steve pomisli da je najbolje da odmah da-
de petama vjetra.

No dok je prolazio pokraj kormilara, želudac mu se kvrčio. Kormilar je gledao na sat, a na unutrašnjoj strani poklopca Steve opazi sliku svoje majke. Podigne ruku i zausti da nešto kaže kadli ga čovjek iza njega gurne u rebra i on potrči kako ne bi izgubio ravnotežu i pao.

Više nije ni pomišljao da pobjegne s broda. Barem dok sat s majčinom slikom ne bude opet u njegovu džepu.

VIII

Plovili su cijeli tjedan prije nego što su pristali u Kansas Cityu. Tu je brod morao ostati nekoliko dana na popravku lopatica na pogonskom kotaču, jer su se neke polomile kad se među njih zaplelo naplavljeno drvlje.

Pošto su istovarili brodski teret, kapetan im svima isplati zaradu. Obećao im je posebnu nagradu ako se vrate na brod za iduću plovidbu.

Steve je neko vrijeme stajao na doku za istovar i utovar robe. Nije se mogao odmah odlučiti u kojem pravcu da krene. Zaraden novac strpao je u džep od hlača, a da ga nije ni prebrojio. Pogleda prema gradu. Zapravo, htio je da mu kormilar prije odlaska vrati njegov sat, ali bojao se da ponovo ne bude ispremlaćen.

Kuhar, Kinez, prođe prokraj njega, zastane i dade mu rukom znak da pođe s njim.

Steve je morao dobro ispružiti noge da drži korak s hitrim Kinezom u crnim popučicama. Prodoše nekoliko uličica, a potom se spustiše uskim i strmim stubama u podrum neke zgradurine. Nad ulazom u podrum visio je natpis: PRAONICA RUBLJA.

Kinez ga uvede u oveću prostori-ju punu velikih bačava s vrućom vodom i rubljem koje se pralo, a zatim mu reče:

– Ja se zovem Sam. Ovo moj dom i posao mojih roditelja. Ovdje ti dobro došao. Ja tebi pokazati gdje se ti okupati dok mi oprati tvoju odjeću.

Kad se Steve napokon stao namakati u velikoj limenoj kadi punoj tople vode, bolovi u napetim mišićima stali su popuštati.

Odjednom se ukoči. Sjeti se da je u hlačama ostavio novac koji je zaradio na brodu. Prestraši se da ga je Kinez namamio u zamku kako bi ga što lakše opljačkao.

Uto u kupaonicu uđe Sam.

– Donio sam ti ručnike i britvu – reče Steveu. – Odjeća uskoro suha. Sada se brij!

Sat poslije toga, okupan, obrijan i u čistoj odjeći, Steve se ponovo osjećao kao pravi čovjek.

Kad je stavio ruku u džep hlača, u njemu je našao malen smotuljak novčanica. Prebrojio ih je. Imao je jedva petnaest dolara, ni izdaleka dosta za konja i opremu. Odluči da se negdje u gradu zaposli, te kad skupi dosta novaca, krene dalje na Zapad.

Sam ga zatim uvede u veliku sobu i predstavi mu svoju obitelj. Svi su mu se smješkali i duboko klanjali. Posjeli su ga na mekane jastuke

na podu uz dječaćića kojem je moglo biti najviše desetak godina.

Poslužili su ga zdjelom punom kuhane riže i ribom na pladnju uz kuhane prokulice. Jelo je bilo vrlo ukusno.

Dok je Steve s tekom jeo, Sam mu se nasmiješi i reče:

– Na brodu ja kuhar. Ovdje kuhar moja žena Han Lee. Djeci rekao da si učitelj. Oni htjeti naučiti dobro engleski. To jezik ove zemlje gdje sada mi živjeti. Djeca znati koju riječ, ali ne znati čitati i pisati. Ti njih naučiti, nadam se, svi.

Steve se nasmiješi. Napokon je saznao zašto ga je Sam doveo u svoju kuću.

– Hoću, hoću, vrlo rado, dok ne otputujem dalje na Zapad kad zaradim dovoljno za konja i opremu – odgovori mu iskreno Steve.

Poslije jela Sam odvede Stevea u podugačku sobu s istočnjačkim slikama na zidovima, gdje ih je dočekalo desetak dječaka i djevojčica. Sjedili su na podu prekriženih nogu i ozarenih lica.

– To tvoji đaci. Ti njih naučiti čitati i pisati engleski, kako bi mogli raditi posao u ova zemlja. Ti ćeš živjeti s nama. Ti moj gost. Platiti ti mala plaća i naučiti te kineske borilačke vještine zauzvrat. Može?

Steve kimne potvrdno. Upitno podigne obrve jer je u tom času u učionicu ušao krupan i mišićav Kinez.

– To moj prijatelj Ho Wong Su. On učitelj u ova škola također. On tebe učiti vještinu obrane, a ti njega čitati i pisati – reče mu Sam.

Steve odmjeri došljaka od glave do pete.

Koža mu je bila zlaćano sjajna, oči kose, duga kosa spletena u crni perčin boje ugljena, a glava je bila pokrivena malenom crnom kapićom.

– Bit će mi čast – pozdravi ga Ho Wong Su dubokim naklonom – učiti vas, jer i ja moram od vas učiti.

Pošto su djeca otpjevala kratku kinesku pjesmicu svojem učitelju, Steve prelista početnicu koju mu je donijelo jedno dijete. Bila je to čitanka za pučke škole, a napisao ju je Benjamin Franklin.

Uskoro je završio prvi sat nastave. Steve je bio oduševljen bistrim glavicama kineske djece.

Čim su dječica skačući i u smijehu istrčala iz učionice, u nju uđe skupina nešto starijih dječaka i djevojčica. Svi su se naklonili i u tišini posjedali na svoja mjesta na podu.

Steve u čudu pogleda Sama.

– Drugi razred. I oni morati učiti tvoj jezik, Steve – kratko mu objasni Sam.

I drugi sat nastave prođe slično kao i prvi. Zatim su djevojke i mlađići, odjeveni u široke bijele hlače i dugačke košulje zavezane širokom vrpcom oko pasa, prostrli nekoliko prostirača od rogožine po podu.

Sam prstom pozove Stevea da sjedne do njega na klupu uza zid i promatra djecu dok vježbaju.

– Same, zašto djevojke uče vještinu samoobrane. Nije li to muška vještina?

– Naše djevojke morati znati braniti se. Muškarci ovdje misliti da djevojke iz strane zemlje smjeti napastovati bez kazne – rastumači mu Sam.

– A kada ću ja početi vježbati? – zanimalo je Stevea.

– Prvo se morati oporaviti. Ti početnik. Ti prvo vježbati s malenima, razumiješ? Ti danas samo gledati što oni raditi.

Poslije ručka sa Samovom obitelji Ho odvede Stevea u trgovinu gdje je ovaj kupio potrebnu odjeću za vje-

žbanje borilačkih vještina drevne Kine. U sumrak, kada su se vraćali kući uz obalu i prolazili pokraj mornarskih saluna, iz njih su čuli buku tučnjave, pijanu dernjavu, ženski vrisak i tresak razbitih čaša i boca. Grub, promukao glas odjekne iz saluna za njima:

– Hej, učiteljčiču! Vratio si se? Hoćeš li još batina? Još nisam s tobom do kraja razračunao!

Čim je čuo kormilarev glas, Steve se ukoči od straha da će ponovo biti ispremlaćen, a još mu od prošle tučnjave nos nije bio zacijelio. Najradije bi odande pobjegao.

– Ti premlati Kineza dok ja učitelju ne prebrojim rebra – dovikne kormilar bradonji kad su istrčali iz saluna.

Ho im okrene leđa kao da će otići, a zatim se okrene na peti i nogom opali bradonju u prsa.

Smućen od straha, Steve je vidio bradonju kako pada na zemlju i razjapljenim ustima hvata zraka. Kad je pak kormilar zamahnuo da šakom tresne Stevea u nos, Ho ga zgrabi za ruku i prebaci preko podignutog koljena, tako da padne na popločan nogostup. U padu još dobije od Hoa udarac iza uha rubom dlana.

Tučnjava je bila u trenu završena. Ho se gotovo nije zadihao. Uhvati Stevea pod ruku i mirno pođoše dalje svojim putem.

– Možda se mene i ne tiču tvoji obračuni s pijanim mornarima, Steve, ali to ti je bila zorna obuka naše kineske vještine obrane.

Nije prošlo ni mjesec dana poslije tog događaja, a Steve je već bio više nego zadovoljan rezultatima svoje poduke. Obišao je sve škole u gradu i pokupio nešto starih knjiga za svoje dake.

Poslije nekog vremena oni stariji i napredniji učenici počeli su podučavati one najmlađe. Školski odbor gradskog vijeća dopusti Steveu da onima koji su s uspjehom završili tečaj dade neslužbene svjedodžbe.

Na maloj svečanosti, koju su tim povodom priredili, Ho pokloni Steveu umjetnički izrađen crni remen s ušivenim novčanikom u kojem je bilo pet stotina dolara što su ih zahvalni roditelji u kineskoj četvrti sakupili za učitelja svoje djece.

* * *

Teretni brod »Lucy Mae« bijase u luci.

Steve se popne na palubu u predvečerje kad je brodstajao uz maleno pristanište. Kormilar ga nije odmah prepoznao.

– Što hoćeš? Ne treba nam radnika! – otrese se na njega kormilar.

– Molim vas, koliko je sati? – upita ga mirno Steve.

Kormilar nervoznom kretnjom izvuče sat iz džepa i gurne ga Steveu pod nos.

– Sada si vidio koliko je sati i tornjaj se odmah odavde! Imamo posla! – naredi mu grubo kormilar.

– To je moj sat – odlučnim mu glasom reče Steve.

– Sat je moj, budalo! U njemu je i slika moje majke – izdere se s podsmijehom na njega kormilar, a zatim se škiljavim očima zapilji Steveu u lice: – Pazi, gle, pa to je naš učo! Kako si se usudio doći na moju palubu? – upita ga kormilar i odmah zamahne da ga udari šakom po nosu.

Prije nekoliko mjeseci od takva bi udarca Steve pao kao gromom ošitnut. No sada izmakne glavu, te ščepa kormilarevu ruku za zglob šake, zakrene ga i tresne o palubu. Prem-

da se kormilar zgranuo od čuda, hitro se zabaci nogama ne bi li Stevea pogodio u goljenicu i prebio mu nogu. Ponovo se Steve okoristi vještinom obrane koju je naučio od Hoa. Zgrabi u tren oka kormilara za noge i okrene ga na trbuh. No kormilar se kao vidra vine na noge. Pograbí sjekiricu što je stajala naslonjena na naslagani teret na palubi, te njome zamahne da raskoli Steveu glavu.

Ali se Steve za korak primakne protivniku, okrene kao zvrk i tresne ga petom pod bradu. Kormilar se od udarca skljoka na palubu, gdje ostade i ležati.

Steve se sagne. Izvadi sat iz kormilareva džepa i otvori ga. Pokaže okupljenim mornarima svoje ime urezano na stražnjoj strani sata: DI-RIENZO, a zatim i svoju učiteljsku diplomu da im dokaže tko je on.

Svi su nešto mrmljali i potvrdno kimali.

Čim su se mornari počeli razilaziti, Stevu pride Sam.

– Što kažeš, Same? Kakav sam bio? – upita ga ponosno Steve.

– Prijatelju moj, Ho se može dičiti s tobom – pohvali ga Sam i reče mu: – A sada idemo kući, jer će nas inače moja žena izgrditi zakasnimoli na večeru.

Dobar dio puta prešli su šutke, utonuvši svaki u svoje misli. No kad su skrenuli u uličicu prema praonici rublja, ponovo se oglasi Steve:

– Same, hvala ti za pomoć koju ste mi ti, tvoja obitelj i Ho pružili kada mi je bila najpotrebnija.

– Ruka ruku mijе, Steve. I ti si nama zauzvrat dao znanje od koga ćemo svi imati koristi – odvrati mu mudro Sam, pa dometne: – Ti ne moraš od nas otići. Ima ovdje još posla za tebe.

– Zaradio sam dosta i nastavit ću

putovanje na Zapad. I vi ste otišli iz svojeg starog zavičaja u potragu za boljim životom. Mene tjera ista želja.

Kad se te večeri ispružio na postelju, Steve je bio više nego zadovoljan sa sobom. Ali ne i sasmasretan. Da ga je barem večeras Alvina mogla vidjeti kako se bori s onim kormilarem.

Bio je to posve drugi prizor od onoga kada su ga pijani graničari bacili u korito pojila punog ledene vode, jer je htio obraniti Alvininu čast. Sada bi je mogao zaštititi od napasnika – Alvinu, zapravo svoju ženu.

Odjednom požali što će morati sam jahati prerijom. Nedostajat će mu Alvinino društvo na koje se bio navikao.

Slegne ramenima i okrene se na bok. U osvit zore kupit će konja i opremu, te ponovo krenuti na Zapad. Zaklopi oči, navuče pokrivač preko ramena i zaspi.

IX

Poslije Steveova odlaska Alvinu je nekoliko tjedna mučilo malodušje. Teško se mogla pomiriti s mišlju da više neće vidjeti Stevea.

Sve češće ju je spopadala tuga, a i oči bi joj se ponekad zamaglile od suza. Kućanski poslovi nisu mogli dovoljno zaokupiti njenu pažnju.

Catherina se zabrinula za zdravlje svoje kćeri. Jedne se večeri tiho potuži Davidu:

– Naša djevojčica vene za Steveom, Davide. Meni se čini da je ona nama ipak nešto zatajila. Ona je zaljubljena u toga momka, premda je on mnogo stariji od nje.

– Nije ni čudo – kimne David. – Steve je častan čovjek. Napokon, zar nisu zajedno proveli nekoliko tjedana, pa nije ni neobično ako se u njoj rodila prva mladenačka ljubav. No proći će to nju.

– Dobro, ako ti tako misliš – reče pomirljivo Catherina.

Ali ona je svejedno o tome imala svoje mišljenje. Alvina je za tih nekoliko tjedana stasala u zrelu ženu, zapravo u nesretnu ženu kojoj ljubav nije uzvraćena. Pogled Alvinih očiju odražavao je očaj koji je razdirao Catherinino srce.

Alvinu je nekoliko dana poslije toga probudila jutarnja mučnina. Prestrašila se. Pomagala je majci u vrijeme njezinih trudnoća i odmah je znala o čemu se radi. Zar je doista to moguće? Ta ju je pomisao silno plašila. Ne! Ona ne smije roditi pod ovakvim okolnostima!

Otišla je na brežuljak iza kuće i sjela u travu, mučena mislima.

Što da radi? Možda je trebalo reći Steveu što se zapravo dogodilo one noći? Jer, i on ima obaveza prema njihovu djetetu. Imao je pravo da zna da će uskoro postati otac. Ali, tko zna gdje se on sada nalazi. Što će reći njezini roditelji kad im saopći da će roditi dijete?

Legla je u travu. Položila je dlanove na trbuh. Njezino i Steveovo dijete!

Lice joj je bilo vrlo ozbiljno kada se vratila kući.

– Alvina, vrlo si blijeda. Zar se ne osjećaš dobro? – upita je zabrinuto Catherina.

– Nije mi ništa – odgovori Alvina i duboko udahne zraka, pa nakon duge šutnje izgovori u jednom dahu: – Uškoro ću roditi, mama.

Zgranuta Catherina je trenutak ostala nijema, a zatim zagrlj kćerku

koja je sva drhtala u njezinim rukama.

– Alvina, pobogu, dijete moje, štetete snade!

– Raduj se sa mnom! – prošapće Alvina.

– Zar da se radujem? Zar ti to doista želiš? Dijete je Steveovo, zar ne? – upita je majka.

Kada je Alvina samo potvrdno kimnula, majka je upita:

– Bože, kako te je mogao ostaviti u takvu stanju? Morat ćemo reći istinu tvom ocu. On neka odluči što je najbolje za tebe.

– To će ga rastužiti, a ja to dijete želim svim svojim srcem. Ono će biti sve što mi je ostalo od Stevea – prizna Alvina.

– Pokvarena li čovjeka! Kako te mogao ostaviti u takvu stanju? Zar on nema savjesti? – nije se mogla savladati majka.

– Ne osuđuj ga! On ništa ne zna! – odvrati joj Alvina.

Sadie je otrčala da potraži oca kad je vidjela majku i Alvinu u uzbuđenju.

Uskoro je David došao. Sa zebnjom je gledao u ženu.

– Što se dogodilo, Catherina? – upita je.

Zatim se zagledao u Alvinu. Lice joj je bilo blijedo kao krpa.

– Hoću da znam što se dogodilo!

– povisi glas. – Ne želim nikakve tajne u kući.

Kad je čuo novost, uhvati Alvino lice među dlanove i upita je:

– Je li to točno?

– Jest! Ali, molim te, ne osuđuj ni mene ni Stevea. Sada ste mi oboje najpotrebniji – iskreno je govorila Alvina.

Poslije dulje šutnje David s gorčinom progovori:

Ja bih dao ruku u vatru da je Steve pošten momak. Kako se to dogodilo da te je tako grdno razočarao?

– Steve ništa ne zna – odvrati mu Alvina.

I odmah poslije toga ispričala je roditeljima što se i kako dogodilo da je zatrudnjela sa Steveom.

– E, kćeri moja – reče na kraju otac – u tebe je više hrabrosti negoli razuma. Vjerujem da je Steve dovoljno odgovoran čovjek i da će vesela srca prihvatiti činjenicu da je otac tvog djeteta. No, nema potrebe sada o tome raspravljati, jer tko zna gdje je on sada.

– Neće ni vama biti lako hraniti još jedna usta – reče Alvina.

– Ne govori gluposti! – ražesti se otac. – Mi te volimo. To, doduše, ne znači da će nam biti lako, ali tebi će biti još teže jer samo muž može ženi olakšati teret u ovakvim trenucima. Imamo vremena. Razmislit ćemo o svemu.

Kad je otac otišao, Alvina klekne pred majku i reče joj:

– Razočarala sam oca. Oprostite mi što sam vam na leđa natovarila još jedno teško breme u ova vrlo teška vremena.

Alvina se trsila iz petnih žila da majci olakša sve napore i pomagala joj u kućanskim poslovima.

Jednog dana dok je vani lijevala kiša, a Alvina radila nešto uz ognjište, otac joj reče:

– Razgovarao sam danas s našim biskupom. On veli da imaš pravo na svoj život i na svoj dom. Premda će nam tvoj odlazak teško pasti, a naročito će majci nedostajati tvoja pomoć u kući.

U međuvremenu sve je bilo dogovoreno s primaljom, gospođom Dunn, koja će doći da pomogne Catherini pri Alvininu porodu.

– Čini mi se da tebe vrlo zanima njegovanje bolesnika – reče gospođa Dunn Alvini pošto je vidjela da Alvina upija svaku njezinu riječ, pa joj stoga predloži: – Zašto ne dođeš k nama u Dobrotvorno društvo na tečaj za bolničarke?

– Zar biste me primili? Što rade bolničarke? – obasula ju je Alvina pitanjima.

– Budući da uskoro krećemo na dugo putovanje s tisućama obitelji u prerijskim kolima, žene moraju naučiti kako pomoći svojim i susjedima u svakoj nevolji i bolesti. Na tečaju ćeš naučiti davati prvu pomoć, njegovati djecu, ranjene i nepokretne, ukratko sve što valja znati tamo vani u divljini gdje nema liječnika.

– Voljela bih to naučiti, da budem na pomoć drugima u nevolji – pristala je s oduševljenjem Alvina.

Idući tjedan Alvina je pohađala tečaj za bolničarke, a uskoro poslije toga odlazila je s gospođom Dunn u obilazak bolesnika.

– Hvala ti na pomoći, Alvina. Za koji dan bit ćeš sposobna da i sama obavljaš ovaj posao – pohvali je gospođa Dunn.

Tjedan dana kasnije, u rano predvečerje, David povede Alvinu u štenju u prirodu.

Alvina je odmah osjetila da joj želi kazati nešto vrlo važno, pa je bez riječi i pokorno hodala uz oca, čekajući nestrpljivo da čuje što joj želi saopćiti.

– Dušo – počeo je napokon otac kad su odmaknuli izvan gradića – razgovarao sam danas s našim biskupom i on veli da moraš imati svoj dom. Rekao je da će te Vance Howard uzeti za ženu i skrbiti će za tebe i tvoje dijete. I on uskoro kreće na Zapad i trebalo bi da budeš

spremna da kreneš s njim. Imat ćeš svoj dom, Alvina – tihim joj glasom objasni David kao da i sam sebe želi uvjeriti u ono što govori.

– Ali on je već oženjen! – zaprepasti se Alvina, a srce joj ustrepti.

– Znam ja to, dijete moje. Ti ćeš mu biti druga žena. U nas mormona samo pet posto muškaraca dostatno su imućini i u muškoj snazi da mogu zadovoljiti više od jedne žene. S toliko mnogo nezaštićenih žena koliko ih mi imamo, nužno je da im oni pruže zaštitu i da skrbe za njih. Howard je voljan preuzeti brigu za tebe na svoja pleća. Imat ćeš barem dom, svoj dom – ponovi David s mirom, iako ga nije osjećao i u srcu.

– Ali, i ja sam već udana! – zavapi u očaju Alvina.

David joj položi ruku na rame da je smiri.

– Ti ćeš poći s njima kao njegova štićenica dok se tvoj brak sa Steveom ne poništi zakonski, a zatim ćete se ti i Howard vjenčati. A ja ću tada mirno spavati jer ću znati da ti ništa ne manjka. Majka će također biti mirna.

Blijeda u licu i zgrčenih usta, Alvina se zagleda u oči u oči.

– Zar me se želiš otarasiti, oče? Zar ne želiš da budem s vama? Kako će majka bez mene? Uskoro će i ona roditi. Ti čekaš sina. Tko će joj pomagati dok se ne oporavi? – nabrajala je Alvina, ne bi li se otac predomislio.

David teško uzdahne. Zagleda se u daljinu, malo pošuti, pa nastavi:

– Mi nemamo pravo tražiti od tebe da se žrtvuješ za nas, Alvina. Nadao sam se da će tvoj život biti drugačiji. No Vance je dobar čovjek i dobit će radišnog i brižljivog muža. Što bi još htjela?

– Ali ja imam muža! – gotovo krikne Alvina i naglo zastane.

– Ja te, doduše, ne želim natjerati da se udaš za Howarda ako to ne želiš – nastavi David. – No razmisli dobro o svojoj budućnosti. Samohranim majkama nije lako. A i Vanceova je žena ponovo trudna. Bit ćeš im potrebna u kući. Pomoći ćeš joj i paziti njezinu djecu.

– Hvala ti, oče, što si me uopće pitao – reče Alvina i uhvati oca za ruke. – No moj život sada pripada samo Steveu i našem djetetu koje nosim pod srcem. Za mene je moj brak svetinja i ja želim da takav i ostane. Sada samo Steve ima pravo da me od njega razriješi. A budući da ću mu roditi dijete, on to nikada neće htjeti. Treba samo da mu to saopćim. Saopćit ću ja to njemu kad-tad – uvjerljivo izjavi Alvina.

David uzdahne.

– Djevojčice, ja samo želim da živiš punim životom, da imaš dom i djecu – reče blagim glasom. – Steve je otišao. Vjerojatno ga više nikada nećeš vidjeti. Prije odlaska još me je jednom zamolio da učinim sve da se vaš brak poništi.

– Ali on tada nije... – počela je prosvjedovati Alvina.

– Oh, znam. Nije znao da čekaš njegovo dijete. Ali, promisli dobro. Zar ga hoćeš zadržati time što ćeš roditi dijete, prisiliti ga na brak? – podsjeti je David i gorko se nasmiješi. – Jer, pravo reći, ti si mu uništila život. Ostao je bez posla, obitelji, čak bez žene koju je želio, a sve zbog tvoje lakomislenosti. Ti si sada zrela žena, zato i moraš snositi posljedice onoga što si učinila. Ne možeš očekivati da ćeš tog momka predobiti bez njegova dragovoljnog pristanka, samo zato što je to tvoja svoje-

glava i žarka želja – govorio je otac, a glas mu je bio sve otresitiji.

Alvina se, slušajući ga, zagleda u njegovo lice koje je inače bilo puno ljubavi, a sada joj je postalo nekako nepoznato gotovo tude.

– Naređuješ li ti to meni, oče, da se ja moram udati za tog Vancea?

– upita ga u očaju Alvina.

– Ne naređujem, već smatram da je to samo za tvoje dobro – odvrati otac mirno. – Majci i meni bit će pusto bez tebe. Ali, ti sebi ne možeš zamisliti sve teške dane koji te u životu još čekaju, samu s djetetom, u divljem kraju, u novim naseobinama. Dao bih deset godina života kad bih mogao vrijeme vratiti unatrag šest mjeseci i sve početi iznova, bolje na tebe paziti.

Glas mu najednom zamukne. Zastane. Zapilji se u zemlju. Grlo mu se osušilo. Jabučica mu je podrhtavala.

Alvina ga je začuđeno gledala.

U tom je trenutku shvatila koliku je bol nanijela svojim roditeljima.

Uhvati oca za ruku.

– Oče, nemoj, molim te! Dobro! Učinit ću sve što ti misliš da je za mene najbolje – popusti napokon.

David ju je dugo gledao u oči. Zatim je zagrlj i privije uza sebe.

– Ne znam, možda to nije najbolje rješenje, ali ja ne vidim drugog izlaza. Vance je dobar čovjek i bit će ti pažljiv muž. Dobit ćeš svoj dom, za čime žudi svaka žena.

– A majka? – šapatom će Alvina.

– Mi se moramo pobrinuti za tebe, a ne da se ti brineš za nas. Da si otišla sa Steveom, ne bi sebi zbog tog trla glave. Umjesto s njim sada ćeš otići s Vanceom. I to zauvijek.

– Što na to kaže Rachel Howard?

Jesi li s njom razgovarao? – zanimalo je Alvinu.

– Nisam još razgovarao ni s Vanceom. To je samo prijedlog našeg biskupa.

– Ja želim biti prisutna kad budeš razgovarao s Vanceom i Rachelom. Hoćeš li me povesti? Mislim da to moram učiniti prije nego što bilo što odlučim – reče odlučno Alvina.

David je potapša po ramenu.

– Vance je čovjek na svom mjestu, Alvina – reče. – Navršio je tri-deset i šest godina i u naponu je muške snage. Uz svoje dvoje djece i Rachelu, koja opet očekuje dijete, bit će presretan da uza se ima nekoga tko će mu pomagati. Posjetit ćemo ih u nedjelju.

* * *

Kada su Alvina i njezin otac prišli logorskoj vatri pod visokim topolama u nedjelju poslije podne, oboje Howardovih okrenuli su se da ih svečano pozdrave.

Alvina je opazila bore što ih je usjekao težak život oko lijepih crnih očiju na licu sićušne Rachele. Alvina joj pride i pruži ruke.

– Rachela, kaži, jesi li čula što traže od nas? – upita je tihim glasom.

– Da, čula sam. Upravo mi je Vance rekao – odvrati joj Rachela.

Pogleda iskosa u muža. Lice joj se odjednom uozbilji, a leđa isprave.

– Vance mora učiniti ono što on smatra ispravnim – doda čim se malo sabrala.

Vance joj pride i položi ruku na rame.

– Rachela – reče – još mi nisi kazala što ti o tome misliš. Kaži mi.

Rachela se okrene. Jednu mu ruku položi na prsa, a drugom ga pomiluje po obrazu.

– Ti ćeš učiniti ono što moraš i kako ti želiš. Uzmeš li Alvinu za ženu, neka ti bude – reče mirno, uzdahne i doda tiho, gledajući mužu ravno u oči: – Mene ionako ovdje više neće biti.

– Rachela, što to govoriš! Naš biskup... Nisam to ja odlučio... Ne može to tako kako ti... – počeo uzrujano zamuckivati Vance, kome je očito bilo vrlo neugodno zbog Davida.

Međutim, Rachela se nije obazirala na riječi svoga muža. Okrene se prema Alvinu i upita je gotovo svečanim glasom:

– Alvina, želiš li ti moga muža?

– Ne! Ne, Rachela! Ne želim!

– Vance, želiš li ti ovu djevojku?

– upita tada Rachela svog muža, pa doda, ne čekajući da čuje njegov odgovor: – Ako je doista želiš, Vance, ja s djecom idem natrag na Istokprvom poštanskom kočijom. Moja majka živi sama i bit će sretna što sam joj se vratila s njezinim unucima.

Srdžba bljesne kao munja u Vanceovim očima. Razjareno pogrebi Rachel objema rukama za nadlaktice, pridigne je i dobro prodrma.

– Ti ideš tamo kamo i ja idem, Rachela. Ti si moja žena sada i zauvijek! Nemoj to nikada zaboraviti!

Rachela se istrigne iz Vanceovih ruku i ustukne korak od njega kao da je kužan, pa pokaže na svoj nabrekli trbuh.

– Teško da bih ja mogla zaboraviti da sam ti žena, ali mi se jedan tren učinilo da si ti to zaboravio, Vance – reče prijekornim glasom.

– Ne budali! – reče Vance i opet zgrabi ženu i prodrma je.

Onda se opet okrene k Davidu i pruži mu ruku, te reče:

– Davide! Alvina! Ne zamjerite, molim vas.

Alvina se odmah oglasi:

– Oče, i ja sam udana za Stevea i želim da tako i ostane. Ja samo nje ga želim za muža. I ako vam to neće biti odveć velika obaveza, ja bih voljela ostati s tobom i majkom. Neću vam smetati. Pomoći ću vam. Molim te, oče!

– Dakako, majka i ja želimo da ostaneš s nama, ali uz nas ćeš proživjeti turoban život usidjelice – odvrati joj David razložno.

– Neka bude i tako! – čvrsto zaključila Alvina.

– Sama si tako odlučila. Nemoj se poslije kajati – napomene joj David.

– Neću nikada!

* * *

Catherina je rodila u rano ljeto. Alvina je pomagala primalji pri majčinom porodu.

– Ovo ti je prvo dijete kojemu si pomogla da dođe na svijet, ali nije, nadam se i posljednje – reče joj uz smiješak gospođa Dunn.

Alvina se pak sva zarila od sreće kad je svog malenog brata uzela u ruke i podigla ga visoko u zrak kao da ga želi dobro pogledati sa svih strana.

– Hvala ti, ženo, podarila si me prekrasnim sinom – pohvali David Catherinu i pomiluje ju po kosi.

Kako je porod bio težak, jer je Catherina bila već u godinama, Alvina je preuzela na svoja pleća sve poslove u kući i oko kuće, dok joj se majka nije posve oporavila.

No s hladnim zimskim danima približio se i dan Alvinina poroda. Alvina je obavila sve pripreme: pe-lene, malena odjelca, pletene kapi-ce, sve to bijaše uredno složeno u ormaru i čekalo je novorođenče.

Drugog dana u veljači Alvina osjeti prve trudove. Nije odmah htjela uznemiriti majku, pa nastavi spokojno, premda usporeno, raditi po kući. No sitni bolovi bivali su sve češći i jači, sve dulje su trajali.

Jedne večeri, kada su je bolovi toliko presjekli da je na trenutak ostala bez zraka, čim ga je ponovo udahnula, reče majci:

– Mama, došlo je vrijeme da pozovemo gospođu Dunn.

Catherina se okrene prema svom mužu i reče mu:

– Čuo si valjda što je rekla. Pođi po primalju.

Noć je bila zubato studena.

Po smrznutom blatu, šiban hladnim sjevercem, David se jedva probio do kolibe u kojoj je stanovala gospođa Dunn.

– Nije dobro što uz nju nije i otac djeteta. Ženi je u takvim trenucima potreban muž, naročito pri prvom porodu – napomene gospođa Dunn kad je otvorila vrata i pustila Davida u kuću.

Alvina odmah pruži ruku primalji čim ju je ugledala. Zahvali joj:

– Hvala vam što ste došli po ovakvoj studeni i ružnoj noći.

Porod nije bio težak. Ujutro petog veljače Catherina je položila male na dječaćića u naručaj svoje kćeri.

– Dobila si sina! Pozdravi ga! – reče joj.

Alvina oprezno zagrlji svoje čedo. Opresno ga pogladi po rumenim obraščićima i poljubi u glavicu. Zatim zaklopi oči i tiho prošapće za sebe:

– Oh, Steve, da ga samo vidiš kako je lijep! Odmah bi ga zavolio. Sada imaš i njega i mene. I mi te oboje volimo. Ti to moraš osjećati u srcu. Moraš!

Napokon duboko uzdahne i otvori oči. Nasmiješi se majci, a zatim zaspi od umora i iscrpljenosti.

* * *

Poslije duge zime osvanuli su napokon i prvi proljetni dani. Jedne večeri početkom travnja David Manning dođe kući vrlo uzbuđen.

– Davide, što se, pobogu, dogodilo? Kaži nam. Što šutiš? – upita ga Catherina čim je postavila večeru na stol za koji su svi posjedali.

David se zagleda u Alvinu.

– Jeb Harris vodi povorku kola na Zapad prema Salt Lake Cityu i zamolio me da pustim Alvinu da pođe s njima – obznani im uzbuđenim glasom David poslije večere.

Alvina ostade bez riječi. Zgranula se.

Srce joj na tren zamre od pomisli koja ju je prenerazila. Bože, pa Jeb je odavno navršio pedeset godina. Zar je moguće da mu je otac misli dati! Ne! Neće ona pristati! Ona je još uvijek Steveova žena. Svi to znaju. Zašto joj je onda otac to spomenuo?

No David joj smirenim glasom objasni:

– Potrebna im je vrsna bolničarka. Zamolio me da mu opremim natkrita prerijska kola s lijekovima u kojima ćeš putovati zajedno sa svojim djetetom. Njegov sin, sedamnaestogodišnji Harry, pomoći će ti upravljati kolima i u svemu drugom.

Alvini padne težak kamen sa srca. David duboko uzdahne prije nego što nastavi:

– Ne znam što da ti savjetujem. I ja sam ostao osupnut kad su mi rekli da bi trebalo da pođeš s njima, jer znaš i sama da ostale žene, bolničarke, imaju svoje obitelji, a one

neudate sve su već otišle. Što ti misliš, Alvina?

– Zaista, što ako se Steve vrati po mene i ne nađe me ovdje s vama?

– upita zabrinutim glasom Alvina svog oca.

– Slušaj me dobro, Alvina – započne David. – Ne možeš vječno ostati ovdje s nama samo zbog toga svog varljivog snatrenja. A dođe li Steve, reći ću mu gdje te može naći ako to bude želio.

Ali ti nemaš novaca da opremiš bolnička kola – napomene Alvina.

– Ja ću ih napraviti po uputama liječnika i gospođe Dunn. Svi koji kreću kolima na Zapad dat će svoj obol za opremu kola – reče David.

– Onda pristajem, oče! Harry je razborit mladić, a meni će trebati njegova pomoć – izjavi Alvina gotovo s oduševljenjem.

Zatim ustane od stola, pride k ocu i zagrli ga.

– Ti misliš da ja to mogu, zar ne, oče? – upita ga.

– Nadam se! Zapravo, siguran sam u tebe. Svi će te oni paziti. Ne brini se.

Napokon i Catherina, koja je cijelo vrijeme šutjela jer je teško mogla zamisliti da će ih Alvina napustiti, pride k Alvini, poljubi je u obraz i upita:

– Ti zapravo želiš poći s njima, zar ne?

Alvina samo potvrdno kimne.

– E, pa kad je tako, onda nas čeka još mnogo posla. Moramo te što bolje spremati za put – reče joj majka.

X

Steve je već tri dana jahao prema zapadu.

Putem je sreo nekoliko kola s volovskom zapregom, kojima su dose-

ljeničke obitelji sporo odmicale razrovanom cestom.

Poželio je logorovati podalje od ostalih, pa side s ceste, rasedla konja i sputa mu noge u gaju uz potok.

Složi sebi postelju, prostrijevši gunj preko lišća, te zapali vatru iz koje zakulja gusti dim do vlažnih zelenih grana što ih je na nju nabacao.

Sjedne pod deblje stablo i stade čekati da se vatra rasplamsa.

– Boga ti tvoga suludoga, što to radiš, čovječe? – odjednom začuje iza sebe piskutav glas. – Dignut ćeš na noge sve Indijance tim svojim dimnim znakovima.

Steve se hitro okrene da vidi odakle dolazi taj glas. U guštiku ugleda samo kapu od rakunova krzna, dva prodorna oka i rupu cijevi uperene puške. Utroba mu se stisne. Tješilo ga je jedino to što se nadao da to nije običan pljačkaš, jer je najprije progovorio umjesto da odmah zapuca.

– Nisam ja kriv – reče Steve slabim glasom. – Bacio sam na vatru lišće i granje što mi je ostalo pošto sam složio sebi postelju.

– Grdno si me uplašio, momče. Ustani da vidim kakvo si ti to čeljade – odvrati mu busijaš piskutavim glasom.

Steve ustane. Čutio se glupo, jer je pušku ostavio naslonjenu na sedlo, a u bisagama revolver. Na trenutak požali što se udaljio od ceste.

– Digni ruke da ih vidim! Razljutio si me. Ovim svojim dimom digao si me iz mog brloga.

Čim je Steve digao ruke, iz šipražja se izvuče sićušan i koščat, neobrijan postariji čovječuljak. Hramao je dok mu je prilazio.

Steve spusti ruke. Dobroćudan izgled starčića rastjera sve njegove sumnje i strah.

– Nemoj me više uzrujavati, jer ću ti oderati kožu. Bogami, nikada još nisam sreo takvog glupana kakav si ti. Zašto vi gradski ljudi ne ostanete kod kuće. Koga se vruga petljate u tuđe poslove? Svi ćemo ostatu bez glave zbog tebe – ređao je kroz zube starčić.

– Oprosti, starče! Drugi ću put pripaziti na vatru. Mislio sam da ovdje nema ni žive duše – ispričavao mu se Steve.

– Nisam ja nikakav starac! Ja sam Kentuck, jer sam tamo rođen. Jasno? Valjalo bi da dobro pogledaš lijevo i desno prije nego što zapališ vatru. Ti si mislio da ovdje nema žive duše, a? Misliti je šipak znati - odbrusi mu starčić.

– Hajde, spusti već jednom tu puščinu! Rekao sam da mi je žao. Što još hoćeš? Radije dođi i sjedi da nešto zajedno pregrizemo – pozove ga Steve k vatri.

– A jok! Ništa od toga. I ti si mi neki umišljenko, jesi li? Ne vjerujem ja u tvoje kuharske vještine. Moram te držati na oku. Pokupi svoje stvari. Idemo u moj logor. Ulovio sam mladog srndaća. Htio sam ga upravo rasjeci kad me omeo tvoj dim – odvraći mu Kentuck.

Steveu je bilo drago što je našao društvo za večeru. Kentuck je očito bio prekaljeni gorštak od koga je mogao mnogošta naučiti o životu u tim divljim predjelima.

Ostavi svog konja uz Kentuckova mustanga. Vatra od suha granja nije se gotovo uopće dimila.

Kentuck naredi Steveu da mu se ne mota oko nogu, već neka sjedne uz vatru i promatra kako se priređuje pečenka od divljači.

– Čovjek mora uvijek imati uza se pregršt soli i koje zrnice kave. Sve ostalo ti je suvišno. Pretovaren čovjek osuđen je na nevolje – poučavao ga je Kentuck.

* * *

Steve se probudi u cik zore i skoči prestrašeno na noge kad mu je konj zanjistaó. Premda sunce još nije bilo izašlo, Kentucka više nije bilo u blizini.

Steve brže-bolje osedla konja, natovari na njega stvari i pođe za Kentuckovim tragovima.

Mustang nije bio potkovan i Steve uskoro izgubi njegove tragove. Upravo kad je pomislio da odustane od daljnjeg traganja, ugleda hrpicu svježe balege i zatim svježe tragove.

Tragovi su ga doveli do malena vrbika uz obalu jezerca. Steve sjaše i povede konja do vode da ga napoji. Čim je konj spustio glavu, začuje zvižduk strelice koja se zabola u drvo nekoliko centimetara od Steveove glave.

Baci se sa sedla. Upadne do koljena u vodu i blato, a uplašeni konj, dignuvši rep, odmagli niz obalu prema preriji. Steve ostade u plicaku bez puške i noža, golih ruku. Čučne u vodu da bude što manja meta. Očima je prebirao po guštiku uz obalu ne bi li gdje ugledao napadača.

– Izlazi iz te vode prije nego što je posve zamutiš – začuje odjednom piskutavo cerekanje starčića. – Ne znaš baš mnogo, ali s konja se znaš hitro baciti.

U Steveovu srcu zakipti srdžba. No malko se primiri kad se uzverao na obalu, sjeo i izuo, te iz čizama istresao vodu. Kad ih ponovo obuđe, starčić je opet nekamo nestao. Steve

malodušno slegne ramenima premda mu se ta igra skrivača nije ni najmanje svidjela.

Pođe za svojim konjem u nadi da mu nije dalekō umakao, kadli ga prene piskutav glas.

– Dodi ovamo – pozove ga starčić. – Osuši se uz vatru, a zatim ću te vratiti u povorku volovskih zaprega s kojom si i došao ovamo.

Steve se okrene. Ugleda Kentucka među drvećem. Držao je oba konja za uzde.

– Zašto nisi ostao kod kuće uz majčinu suknju, da mi je znati? Takvog praznoglavca poput tebe nema na cijelom svijetu. Požuri, imam ja svog posla. Ovog mi je natezanja s tobom već uvrh glave – zadirki-
vao ga je Kentuck.

Neko su vrijeme jahali bez riječi. Onda će odjenom Steve:

– Slušaj, idi ti svojim poslom, a ja ću svojim, makar i ovim kojim ti ideš.

Kad je to čuo, Kentuck zaustavi konja i zagleda se u čudu u Stevea.

– Ne treba meni nikakva pratnja ni društvo. Ja u ovim krajevima živim već dvadeset godina i još mi je glava na ramenu samo stoga što uvijek jašem sam i ne mislim ni ovoga puta činiti iznimku – reče mu odlučnim glasom Kentuck, pa podbode konja u živahan kas.

Steve pojuri za njim, sustigne ga i objasni mu:

– Ovo je slobodna zemlja. Ići ću kamo ja hoću, pa i istim putem kojim i ti ideš. Neću ti biti na teret. Ne boj se! Nikada nisam bio odviše nametljiv.

Kentuck je neko vrijeme žvakao u tišini duhan, a zatim će tiho:

– Sinoć sam ti pretražio bisage. Našao sam u njima stari revolver. To je dobra stvarčica. Zašto ga ne

opašeš? Zar se bojiš da se ne pogodiš u nogu?

– Šteta što nije opalio dok si prekopavao po mojim stvarima. Ti si jedno obično staro zabadalo, podlo i svojeglavo – prekori ga Steve.

Kentacku bi žao što je pretjerao, pa se malko povuče.

– Dobro, možeš sa mnom, ali moraš raditi sve što ti ja kažem i bez »zašto« i »čemu« – reče mu.

– A ti mene nemoj više zadirki-
vati i rugati mi se. Kaži, gdje si naučio odapinjati luk i strijelu? – upita ga Steve.

– Godinama sam zimovao s Indijancima. S lukom i strijelom možeš ubiti divljač, a da pri tome ne probudiš pola krajine – razložno mu odvrati Kentuck.

– Kamo me sada vodiš? – upita ga Steve pošto je ugledao plavičaste planine u daljini.

– Nikamo. I ne pitaj me kamo. Odakle ja znam? Idemo tamo gdje ima hrane i držat ćemo se što dalje od ratobornih indijanskih odmetnika – otpovrne mu Kentuck, pa će poslije kraće šutnje, u kojoj se čulo samo njegovo sočno mljackanje dok je žvakao grudu duhana: – I odbij korak od mene. Jaši iza mene i dobro otvori oči da ne natrapamo na indijanske odmetnike koji su u lovu na glave bijelaca.

* * *

U nekoliko idućih tjedana Kentuck je naučio Stevea kako se mora vladati da bi preživio u divljini.

Jednom ih je otkrila nevelika skupina indijanskih odmetnika.

– Za mnom! – dovikne Kentuck Steveu.

Zagalopira na mustangu uz golu uzvisinu brda, umjesto u šumu, kad

su indijanski odmetnici nahrupili na njih.

Kentuck izvuče iz navlake na sedlu dugocijevnu staru pušku još prije nego što je skočio na zemlju. Zamrsi uzdom prednje noge mustanga i prevali ga na zemlju. Legavši iza njega, podigne pušku i nacilja u široka prsa vode odmetnika.

– Indijanci nisu glupi – pouči Stevea koji je također navrat-nanos prevalio svog konja i uperio u napadače svoju pušku. – Neće nas napasti. Nismo mi vrijedni da itko od njih pogine – objašnjavao je Kentuck.

Indijanci su zastali. Dali su se u vijećanje.

Kentuck opali samo jedan hitac. Zrno pogodi stijenu iznad mjesta na kojem su Indijanci vijećali. Kamena prašina, što se raspršila iznad njihovih glava, nagna ih u bijeg.

– Neće se više vratiti. No moram ti reći da si bio malko prespor dok si se bacao u zaklon. Moraš još vježbati! – prekori ga Kentuck.

Prošlo je još nekoliko tjedana prije nego što je Kentuck pohvalio Stevea.

– Slušaj, momče – reče mu – mislim da si dosta naučio. Sutra se spuštamo na obalu rijeke Nebraske. Dosada smo jahali po području koje drže bijeli ljudi. Sutra ulazimo u indijansku zemlju. Na području od Meksika do Kanade živi oko šezdesetak raznih indijanskih plemena. Neka su osobito prijateljski raspoložena prema bijelim ljudima. Osobito su opasni odmetnici iz ponekih plemena.

* * *

Jednog dana Kentuck zaustavi mustanga i na upitan Steveov pogled objasni:

– Uskoro nas čeka sastanak s indijanskim ratnicima iz plemena Arapaho. Lani sam prezimio s njima i pokupio naramak krzna s njihovih lovišta. I ove bih godine to volio učiniti. A ti moraš paziti što radiš, kako ne bi ostao bez glave – upozori ga Kentuck, a zatim se počese po vratu, te nastavi ponešto zbunjeno: – Pazi, poglavica je u njih vrhovna vlast. On odlučuje o tome tko će živjeti, a tko umrijeti. Oni nikada ne krađu jedini od drugih, ali pljačkaju tuđince, uljeze, one koji upadaju na njihovo područje. I nemoj se pred njima prsiti da si nekakav veliki junak. Osobito se nemoj miješati u njihove običaje. Govorim ti to zato da bismo obojica preživjeli.

– Ako tebe dosada nisu ubili, znači da nisu tako opaki, kako ti meni pričaš – u smijehu mu odgovori Steve.

– Mi smo samo dvojica, a njih je mnogo. Bolji su i brži jahači od nas. Krasi ih velika strpljivost i izdržljivost. Čas su veseli i prijazni, a čas opasni i pogubni. I neprestance su na oprezu. Malo ima bijelaca koji su im dorasli. Ne znam kako će tebe prihvatiti, no mene poštuju jer sam dobar strijelac. Moraš učiniti nešto što će ih začuditi, jer bi inače mogao loše završiti. Pokušaj, možda ćeš ih opčiniti onim sličicama u svojoj početnici što je носиš u bisagama.

Potkraj dana počeli su tražiti prikladno mjesto gdje bi mogli prenoćiti. Oko njih se protezala zelena krajina uz rijeku Nebrasku. Trava je bila sočna i visoka, a u njoj divljači koliko ti srce želi. Divlje patke letjele su iznad bara.

– Za večeru ćemo imati pečenu patku – reče mu Kentuck, pa doda: – Pazi na konje i kloni se sjena.

Uzevši luk i strijele, Kentuck potrči uz baru. Sakri se u grmlje.

Steve nije ni vidio kad je Kentuck odapeo strijele, ali je vidio kad su se dvije patke stropoštale pogodene na obalu.

Uskoro Kentuck izade iz šipražja.

– Sutra ćemo uloviti srndaća i donijeti ga u selo na dar Indijancima. Uvijek si dobrodošao, barem u prvi čas, doneseš li im neku divljač sa sobom.

Kad su oglodali pečene patke, već je bilo zanoćilo.

– Povuci ćemo se podalje od vatre i smjenjivati na straži uz konje. Ne bi mi bilo po volji da moramo dalje pješaćiti – reče Kentuck poslije večere.

– A ti si mi rekao da su ti Indijanci prijatelji – prigovori mu Steve.

– Jesam, ali oni ti uživaju krasti sve što im oči vide – odvrati mu Kentuck.

Izvukavši pušku iz navlake na sedlu, pođe na stražu da čuva konje.

Steve se umota u gunj. U neko doba noći probudi ga udarac nogom u rebra. Začuje stračev glas iznad sebe:

– Diži se! Idi na stražu! Tvoj je red. I ne švrljaj naokolo. Dobro otvori oči i naćuli uši. Konji će te opomenuti ako se netko bude šuljao oko njih.

Zora je upravo zarudjela na istoku kad je Steve opazio dva naoružana Indijanca kako ga motre iza stijene, dobro sakriveni u tamnoj sjeni.

– Ni makac, sinko! – opomene ga piskutavi glas Kentuckov. – da to nisu moji prijatelji, ti bi već odavno ostao bez glave.

Starčić pride Indijancima. Nešto im je kazao. Obojica su pogledala u Steva. Nasmijuljili su se. Prišli su lo-

gorskoj vatri zajedno s Kentuckom. Nisu su se uopće udostojali da pogledaju u Stevea. Sjeli su oko vatre i pojeli ostatke pečenih pataka.

– Rekao sam im da ćemo im donijeti svježeg mesa. Žele poći s nama u lov. Rekao sam im da si malko luckast, pa se nemoj pred njima praviti pametan. Možda ti nekako sačuvamo tu tvoju glavu, barem zasa. Ja ću govoriti, a ti šuti i samo hodaj za mnom.

Zajedno, sva četvorica, ujahali su u prvi suton u indijansko selo.

Već kod prvih šatora sjatio se oko njih čopor pasa i dječurlije. Dok su stigli do šatora poglavice, oko njih se već bila okupila gomila znatizeljnih žena i muškaraca.

– Misle da smo zarobljenici, pa se vesele da će večeras biti veliki ples i svečana zabava. Ti se ne odvajaj od mene i ne buni se ako te koja Indijanka uštine za nogu – upozori ga Kentuck.

Zaustavili su se ispred otvorena kruga nasuprot poglavičinu šatoru.

Napokon, poslije duljeg čekanja, razmaknuli su se zastori na ulazu u šator. Iz šatora izade jedna od poglavičinih žena. Stane ustranu.

Za njom izade i poglavica.

Bio je za cijelu glavu više od Stevea, viši od većine Indijanaca u plemenu. Izgledao je poput orla i kada se okrenuo i zagledao Steveu u oči, Steve se osjećao kao da ga promatraju hladne oči kobre. Slabašan titraj u poglavičinih očima pokaže mu da je poglavica prepoznao Kentucka kada je na njega svrgnuo pogled.

Prije nego što se okrenuo da se vrati u svoj šator, poglavica se sagne i nešto prišapne dvojici svojih stražara. Oni zatim odvedoše Stevea i Kentucka u susjedni šator. U

šatoru im jedna postarija Indijanka stavi pred noge zdjelice s nekakvom kašicom.

Dok su jeli, motala se oko starog Kentucka. Kentuck se pravio kao da je ne vidi, čak i kada ga je pogladila po ruci.

— Ona ti se udvara, Kentuck. Odakle ti ta privlačnost da te žene vole? — upita pun udivljenja Steve.

— Ona je moja žena. Grije mi krevet zimi.

Kentuck je uživao kad je zapazio koliko su njegove riječi osupnule Stevea. Nastavi mu objašnjavati:

— Ako te ne ubiju, dobit ćeš i ti mladu, ljepuškastu djevojku da se brine o tebi i da ti učini noći ugodnima. Sve ovisi o tome što će ona dva ratnika kazati o tebi starome poglavici. Malko si ih zbunio, čini mi se.

Kentucka u pola riječi prekine Indijanac koji im je iznenada prišao. Drmnuo je Kentucka rukom u rame i pokazao mu da pođe za njim zajedno sa Steveom.

Ušli su u poglavičin šator i sjeli. Ostali su Indijanci oko njih nešto žustro raspravljali.

Kentuck bi tu i tamo nešto prozborio grlenim indijanskim jezikom. Napokon se obrati Steveu:

— Slušaj, poglavica nije siguran jesu li te k njemu poslali dobri ili zli duhovi. Stoga ne želi da se muvaš po selu dok ne odluči što će s tobom. Noćas će zazvati Velikog duha da se s njim posavjetuje. Založio sam se za tebe koliko sam mogao, ali i na mene gledaju prijekim okom jer sam te doveo u njihovo selo. No barem još noćas možeš mirno spavati. To zasigurno znam.

XI

Dva su Indijanca mrka pogleda upala u njihov šator još prije nego što je zarudjelo sunce na istoku. Zavezali su Steveu ruke remenčićima od sirove kože. Pošto su svezali ruke i Kentucku, izgurali su ih obojicu iz šatora i zavezali za stupove u blizini velike logorske vatre.

— Stegli su nas s toliko remenja koliko je potrebno da se sveže krdo divljih konja. Valjda misle da su nas duhovi obdarili natčovječnom snagom — napomene Kentuck svojim piskutavim glasom, pa zatim doda podrugljivo: — O, pazi! Pa ono ide moja žena! Pravi se da me i ne pozna! Dade li poglavica ženama slobodne ruke, ona će zacijelo biti prva koja će mi zabosti lovački nož u trbuh.

Zatim se osvrne na Stevea i reče mu tihim glasom: — Ne trzaj rukama! Sirova se koža sve jače steže što je više navlačiš. Nisu nam još sve nade propale, budemo li se držali spokojno kao da nas se sve to baš ništa ne tiče — pouči ga Kentuck.

Steve malko odahne. Nasoni se leđima na stup. Trsio se da izgleda kako ga nimalo ne zanima sve ono što se oko njega događa, baš kako mu je savjetovao Kentuck.

No oko sredine poslijepodneva, kad se selom prolomilo prodorno vriskanje i juškanje, leđa su mu već bila odrvenjela, a noge se ukočile.

— Stigao je poglavičin posinak. On je njegova zla kob. Zove se Medvjed. Odlazi i vraća se u selo po nove ratnike kad mu zatrebaju. Neka vrst odmetnika iz plemena. Poglavica je prestar da mu se suprostavi, ali jamačno jedva čeka kada će ga se otarasiti — objasni Kentuck Steveu.

Steve je vidio skupinu mladih tamnoputih ratnika. Projahali su mimo njih, a da se nisu udostojali ni da ih pogledaju. Zaustavili su se u oblaku prašine ispred šatora starog poglavice.

Steve poče trzati rukama ne bi li se kako oslobodio remenja kojim su ga sputali.

– Trebalo je da se borimo, a ne da dopustimo da nas svežu za ove stupove kao glupane – ogorčeno procijedi kroz zube.

Kentuck potvrdno kimne. Oko usana zgrči mu se kiseo osmijeh.

– Sve mi se čini – reče – da ćemo im biti glavna zabava noćas. Sada, pošto se Medvjed vratio u selo, teško da ćemo dobro završiti.

– Što su se toliko uskomešali?

– zapita ga Steve.

– Nije im po volji da im netko vrijeđa poglavicu. Uznemirenost raste i raste. Možda je to dobro za nas. Nikad se ne zna – obrazlagao je Kentuck.

Ratnici su sjahali. Žene su oduševljene ciktale i pljeskale.

Cijelo se selo sjetilo oko njih da im se divi.

Uto poglavica izađe iz svog šatora. Sjedne na šareni gunj koji je za njega prostrla na zemlju njegova žena. Članovi ratnog vijeća došli su pomalo nevoljko za njim i sjeli mu s boka.

– Čini mi se da će poglavica pokušati da ti spasi glavu – došapne Kentuck Steveu.

Upravo u taj čas, naime, zapaljena je lula mira. Pošto su svi članovi vijeća povukli dim iz nje, već prema drevnom indijanskom običaju, poglavica pruži lulu i Medvjedu. Ovaj se trenutak držao kao da je neće prihvatiti. Napokon je uzme i potegne iz nje dim.

– On želi poglavičinu kćer za ženu kao i to da mu poglavica dade još ratnika za njegove pohode.

Napokon Medvjed ustane, podigne ruke k nebu i krikne dugo i prodorno.

Na njegov poziv dođe skupina njegovih ratnika. Pred sobom su tjeerali desetak prašnjavih i umornih zarobljenika.

– Gospode! – zavapi Kentuck kad ih je ugledao.

Među zarobljenim vojnicima Steve je ugledao jednog pukovnika i nekoliko oficira i podoficira. Kentuck je pozorno slušao o čemu Indijanci razgovaraju, a zatim je objašnjavao Steveu što se zbiva:

– Poglavica je u grdnoj neprilici. Onje potpisao ugovor o miru s vojskom Sjedinjenih Država. Taj je ugovor prekršio njegov posinak. Sada izgleda jadno i nemoćno u očima svog naroda. Bit će tu još i krvi! – upozori ga Kentuck.

Steve otvori širom oči da mu ne izmakne ni najmanja sitnica. Cijelo selo bijaše na nogama. Žene i djeca su užurbano donosili granje i bacali ga na velike vatre. Steve opazi da poglavica sjedi sam ispred svog šatora i bulji u žeravicu svoje vatre na koju više nitko nije bacao granje. Njegova je žena sjedila podalje od njega u sjeni šatora. Uživala je dotada mnoge povlastice kao njegova prva žena, ali ako ga smjene, čekaju je najgora poniženja i uvrede. Napokon se nagne prema poglavici i poče mu nešto govoriti u uho. Kentuck je šaptom prevodio Steveu njezine riječi:

– Mladi je bijelac miljenik duhova, kaže. To misli na tebe. Dao te vezati za stup sramote, napraviti od tebe zatočenika i zato su bogovi ljuti na njega.

Stari je poglavica toliko utonuo u misli da se više nije razabiralo da li razmišlja ili spava. Činilo se da čuje glas Velikog duha.

Odjednom ustane, uspravi se ponosno i dostojanstveno, te pođe prema Steveu. Dok mu je prilazio, izvuкао je nož iz korica.

Kad je Steve vidio da mu poglavica prilazi s isukanim nožem, smrzne se od straha i uvuče trbuh, očekujući udarac nožem.

Indijanci, koji su stajali u blizini, ispustili su krik iznenađenja. Njihov krik privuče Medvjeda iz njegova šatora. Njegovi su ratnici potrčali prema poglavici da ga zaustave i spriječe da ubije Stevea i Kentucka.

Poglavčin je nož, međutim, pre-rezao remenje kojim je Steve bio svezan. Zatim se poglavica okrene i oslobodi i Kentucka. I dok su Steve i Kentuck trljali zapešća da protjeraju krv kroz obamrle žile, poglavica se ustoboči i stade govoriti svom narodu.

Steve opazi kako su Medvjedu problijedjeli zgjavci na prstima, tako je snažno stezao svoju ratničku toljagu.

– Kentuck, kaži Medvjedu da je kukavica koja se znade samo prsiti pred ženama i nejakom djecom – reče Steve.

– Ti zacijelo želiš umrijeti! – do-baci mu Kentuck.

– Što je to rekao bljedoliki? – upita stari poglavica.

Kad je čuo Steveove riječi, Medvjed ga ošine očima. Najradije bi ga odmah ubio, ali pomisli kako će mu biti veći užitak da ga usmrti u mukama, lomeći mu kosti prije nego što izdahne. Osim toga, ta borba donijet će mu više od puke pobjede nad bijelim čovjekom. Iskoristit će je da zauzme mjesto starog poglavice.

– Medvjed će se boriti s bljedolikim, ali prije toga veliko plemensko vijeće mora čuti što o tome misli Veliki duh – odvрати Medvjed.

– Uvalio si nas u gadnu nepriliku – prigovori Kentuck Steveu.

– Znam. Čak i da me ubije u borbi, bolje je nego da nas onaj gad mrcvari mučenjem – tiho će Steve.

Najstariji član plemenskog vijeća – Kentuck je prevodio riječ po riječ – poručio je Steveu:

– Sutra u zoru borit ćeš se s Medvjedom na život i smrt. Pobijedi li Medvjed, postat će poglavicom plemena i dobiti za ženu kćer starog poglavice. Pobijediš li ti, bjelče, stari poglavica ostaje, a ti možeš ostati s nama dok želiš. Zarobljene vojnike pustit ćemo odmah na slobodu. Stražari starog poglavice čuvat će noćas tvoj šator dok će Medvjed sa svojim ratnicima slaviti svoju sutrašnju pobjedu.

* * *

Sutradan Steve izađe na jutarnji svjež i bistar zrak. U daljini visoko se gorje plavičasto ocrtavalo na istočnom obzorju.

Kentuck poviče za Steveom:

– Vрати se u šator, Steve! Stari poglavica ne želi da se izlažeš opasnosti!

Poglavica pozove Stevea k sebi u šator i idućih pola sata plemenski je vrač plesao oko njega. Steve je znao da mu to vrač želi usaditi u srce hrabrost i samopouzdanje.

– Zazivaju bogove da te obdare snagom i mudrošću – rastumači mu Kentuck, dok mu se srce stezalo od strepnje.

Zatim su čuli razjarene povike i znali su da je Medvjed izašao iz svog šatora.

Medvjed se oholo ustoboči. Već se gotovo smatrao poglavicom plemena. Ubojstvo zarobljenih vojnika donijet će mu slavu.

Steve se sjeti da je jednom negdje pročitao kako borac koji razdraži protivnika ima pobjedu u svojim rukama. Stoga najprije pride zarobljenom pukovniku i s njim se rukuje, a zatim prozbori sa svakim zarobljenikom poneku riječ. Onda se pokloni starom poglavici i zahvali mu na njegovu gostoprimstvu; sve je to od riječi do riječi prevodio Kentuck.

Steve se rukovao i sa starim poglavicom i sa svim članovima velikog plemenskog vijeća, odugovlačeći na taj način početak borbe što je dulje mogao. Zatim sjedne i izuje čizme. Znao je da će se bez njih mnogo lakše kretati.

— Dosta si ga odugovlačio. Sada se moraš obračunati sa svojim protivnikom — posavjetuje ga Kentuck.

Bez imalo žurbe Steve raskopča košulju. Svuče je i objesi na obližnji stup. Napokon se okrene prema svom protivniku, onako gol do pasa. I Medvjed je bio samo u hlačama. I goloruk.

Steve potom uđe u borbeni krug, ucrtan u prašini, a u taj čas Medvjed nasrne na njega.

Medvjedove snažne ruke pružile su se da dohvate Stevea, ali im on vješto izmakne. I istodobno podmetne Medvjedu nogu. Indijanac padne i licem zaora po prašini točno ispred nogu starog poglavice.

No Medvjed se začas ponovo osovi na noge.

Bio je sada mnogo oprezniji. Čim mu se vid razbistrio, nasrne opet na bljedolikog protivnika. No Steve mu neočekivano okrene leđa kao da želi pobjeći. Bila je to varka. Dočekao je Medvjeda nogama. Udari ga u želudac snažno poput najteže toljage.

Medvjed zalamata rukama po zraku, hvatajući zrak otvorenim ustima.

Kad se pribrao, Medvjed pogleda u lica svojih ratnika, ali se na njima ocrtavao prezir. Podigne se na laktove u namjeri da ustane, a lice mu se iskrivi od boli. Zagleda se u svoje ruke.

Prsti su mu bili otečeni od udara. Znao je da su mu rebra slomljena, jer je jedva disao. Bio je svjestan toga da ga čeka sramotan poraz. Iz očaja dade znak jednom svom ratniku i ovaj mu dobaci lovački nož.

Steve se u istom trenu okomi na Medvjeda. Obujmivši ga s leđa oko struka, jednom ga rukom ščepa za vrat, a drugom za ruku u kojoj je Medvjed držao nož. Pali su zajedno na zemlju. Oštrica noža zarije se u Medvjedov trbuh. Iz duboke rane poteče krv. Medvjedove se oči zaskliše a potom ih zasjeni tama smrti.

Steve je stajao nagnut nad Medvjedovim tijelom. Kad je podigao glavu, ugleda starog poglavicu. Podigao je ruke k nebu.

— Veliki nam je duh danas dodijelio golemu milost, koja je progovorila kroz snažne ruke bljedolikog. On će stoga ostati s nama i živjeti u miru — reče stari poglavica.

Kentuck slavodobitno potapša Stevea po ramenu i reče mu:

— Uspio si, sine! Sada će ti stari poglavica dati svoju kćer za ženu.

— Imam ja već ženu, Kentuck — usprotivi se Steve.

— Što? Zar misliš uvrijediti starog poglavicu? I ponovo nas uvaliti u neprilike? Izbij to sebi iz glave!

Steve se nasmiješi kada mu je prišao stari poglavica. Ovaj mu reče:

— Sine moj, odmori se sada. Večeras ćemo proslaviti tvoju pobjedu. Imam za tebe poseban dar i nadam se da ćeš mu se obradovati.

Steve odšeta do potoka u namjeri da se okupa i sa sebe spere prljavštinu koja se na njemu slijepila za vrijeme borbe s Medvjedom.

Nasmiješi se gorko sam sebi, jer je znao da mu je stari poglavica namijenio svoju kćer za ženu. A on je želio samo slobodu da može loviti krznaše po preriji, sebi osigurati kakvu-takvu budućnost. Doduše, djevojka je bila ljepuškasta, o tome nije bilo spora, ali on se nije želio vezati s nekom drugom ženom dok ne pronađe Alvinu, kako bi bio siguran da joj ništa ne manjka, a zatim da se možda i vrati u Nauvoo.

XII

Prošla su tri tjedna u priprema-
ma prije nego što je povorka kola s
volovskom zapregom krenula Mor-
monskim putem preko prerije. U
kolima prve pomoći bijaše i kolijev-
ka za malenog Stevea.

Alvina je dobro poznavala sve
obitelji s kojima je pošla na to dale-
ko i naporno putovanje. Mladi Ha-
rry bijaše mladić blage ćudi, šutljiv
i marljiv poput svog oca.

Gospođa Dunn je dala Alvini po-
sljednje upute uvečer prije njezina
odlaska na put.

— Ne boj se ništa! Ne plaši se na-
pora. Možda ćeš usput sresti i svog
muža, a možda i nekog radišnog
mladića koji će biti sretan da bude
otac tvom sinčiću.

Alvina je zagrlila na rastanku.
Osjećaj da gospođa Dunn ima u nju
neograničeno povjerenje osokoli je
i usreći.

U ranu zoru 26. lipnja Alvina se
oprosti od svoje obitelji.

Jahala je na svojoj kobili s malim
Steveom pred sobom, uz kola koji-
ma je upravljao Harry. Onda potje-
ra kobilu u lagan kas.

Kilometri su sporo odmicali, jer
su se jahači morali držati uz povor-
ku kola. Malena kobila, koju joj je
poklonio Steve, dobro joj je došla,
jer je bila žilava i izdržljiva.

Prvu su noć prespavali u logoru
petnaestak kilometara od Winter
Quartersa. Put ih je vodio do sjever-
ne obale rijeke Platte. Kad je prije-
đu i stignu na južnu obalu, trebalo
je da pođu dalje Oregonskim pu-
tem.

Prošlo je skoro mjesec dana prije
nego što su ugledali prvo stado bi-
zona. No premda su ih lovci opskr-
bili svježim mesom, stoka je slabije
prošla jer su bizoni popasli svu tra-
vu do korijena kilometrima uokrug.

Petog tjedna naišli su na napušte-
no indijansko selo. Što se putovanje
duljilo, Alvinu je sve više obuzimao
neugodan osjećaj da nikada neće
stići do Salt Lake Citya. Svaki je dan
umornim očima promatrala sunce
kako zalazi za plavičasto gorje u
daljini. Od tog jarkog sunca prepla-
nula joj je koža na licu i podlaktica-
ma, jer je jahala zasukanih rukava
na košulji.

Šestog tjedna nakon odlaska iz
Winter Quartersa, dok je Alvina
upravljala volovskom zapregom
koja je odmicala teškim korakom,
čula je malenog Stevea, koga je
ostavila da se igra na prostirci u ko-
lima, kako veselo vrišti. Kad se
okrenula, imala je što vidjeti. Steve
je, smijući se od sreće i posrćući,
učinio nekoliko svojih prvih koraka.

Alvina odmah domahne Harryu
da joj dovede njezinu kobilu, a nje-
mu prepusti uzde zaprege.

Čim je uzjahala na kobilu, okrene je i pohrli prema stražnjem dijelu kola i uhvati svog sinčića koji joj je doslovce pao u naručaj. Neko je vrijeme provela u veseloj igri sa svojim dječaćićem, nutkajući ga da ponovo učini koji korak.

Poslije sedam tjedana napornog i mukotrpnog putovanja stigli su do Chimney Rocka i svi su govorili da su prešli pola puta do Stjenjaka.

Vrijeme je bilo sunčano i toplo, a ljudi nisu bolovali od prehlada. Najveća poteškoća za Alvinu bijaše liječenje žuljeva na nogama i rukama iscrpljenih mormona. Do Chimney Rocka rodilo se devetoro djece i Alvina je s njima imala mnogo posla. Pazeći da se porodilje odviše ne iscrpu radom, svaku od njih držala je nekoliko dana u svojim kolima.

Kad su ušli u Fort Laramie, svi su odahnuli i dobro se odmorili dok su čekali da se obave popravci na kolima. Žene su se dale u kupovinu i sve su stoga bile dobre volje.

Nakon puna dva mjeseca od odlaska iz Winter Quartersa prevezli su kola preko rijeke Platte na južnu obalu. Za vrijeme prelaska preko rijeke uhvatila ih je velika oluja. Alvina se smrtno uplašila od straha da će ih odnijeti bujica ili će naplavljeni balvani prevrnuti kola.

Kad su napokon stigli na suprotnu obalu, laknulo joj je. Držala je uzde zaprege, dok je Harry za rudo vodio volove. Napokon su izvukli teška kola iz vode i gliba.

Tih je dana Alvina zapisala u svoj dnevnik:

»Šume su sve gušće i gušće otkako smo napustili Fort Laramie. Kraj je prošran potočićima i kras ga mirisavo cvijeće. Laramie se nazire u daljini i danas za nas počinje težak uspon. Indijanci nam neprestance dodijavaju. Krađu nam stoku. Srce

nam se stezalo dok smo danas išli rubom duboka i strma kanjona. Nitko ne bi ostao živ da su mu se, zabo-ga, kola survale niz strminu u guduru«.

Na Alvininu sreću nitko dotada nije umro u cijeloj povorci, pa se počela nadati da će svi stići do velike doline, premda je u posljednje vrijeme nekoliko njih zadobilo prijelome ruku ili nogu.

Povorka kola s volovskom zapregom prošla je gorje Sweetwater i skrenula prema South Passu. Zatim se pred njima pružilo stotinu i pedeset kilometara pješčane ravni, pravi odmor za umorna putnika.

Doduše, bojazan se ponovo uskoro uvukla u njihova srca, jer je South Pass prolazio prijevojem u planinama visokim dvije tisuće metara. Ali su ubrzo na to zaboravili kad su čuli da su stigli do velikog razvoja, naime do krajine gdje su se razdvajale velike rijeke: jedna je tekla na istok, a druga na zapad.

Alvina je odahnula od zadovoljstva kada su iza sebe ostavili bučno miješano stanovništvo u Fort Bridgeru. Naime, kružile su glasine da su se mormoni iz prethodnih povorka ovdje redovito zarazili planinskom groznicom, pa se Alvina s malim Steveom držala podalje od naselja.

Jesenje rujansko sunce blještalo joj je u lice dok je jahala raspuštene kose preko blagih brežuljaka, držeći neprestance kola na oku. Još koji tjedan i tom će beskonačnom putovanju napokon doći kraj, što je svima davalo novu snagu i polet da mogu izdržati do kraja.

Uskoro će i zima.

Noći su bivale sve hladnije i hladnije, ali ljudi koji su prije njih stigli u dolinu već su posijali pšenicu.

Znali su oni iz vlastita iskustva kako valja pružiti ruku pomoćnicu novodošlicama da što lakše prežive.

Izbi je navrh uzvisine i u daljini ugleda nekoliko ljudi na konjima. Nisu bili Indijanci. Svi su u kolima očekivali da će pred njih iz Salt Lake Citya izjahati mormoni koji će im pokazati put u grad. Možda su to oni. Alvina podbode kobilu i jurne nizbrdice kad je opazila da im je i njihov izviđač zagalopirao ususret. Htjela ga je prestići i prva pozdraviti nepoznate konjanike.

XIII

Čim je izašao iz svoje skrovite jazine, Steve se zadovoljno osvrne oko sebe. To bi mjestance u brdima, kamo se bio povukao da se u osami odmori poslije borbe s Medvjedom, vrlo dobro poslužilo kao maleno utočište za nekog okorjelog gorštaka i lovca na krznaše. Ali je on, pošto je skupio tovar krzna, jedva čekao da nastavi svoje putovanje na Zapad.

U dolini ugleda tanahne pramenove plavičasta dima što su se izvijali kroz otvore na vrhu indijanskih šatora. Možda ne bi bilo loše pokušati od starog indijanskog poglavice kupiti još jednog tovarnog konja. Tada bi mogao mnogo brže putovati s tovarom svojih krzna.

– Ej, Steve! Kamo ćeš? Zar si krenuo na put? – poviče za njim Kentuck čim ga je ugledao.

– I jesam. Hoćeš li sa mnom? Bilo bi mi drago – odvrati mu Steve uz srdačan osmijeh.

– Što se dogodilo? Čemu ta nagla odluka?

– I nije baš nagla. Dosta sam krzna sakupio i zaželio sam se svoje

žene. Hoćeš li sa mnom? – pozove ga Steve.

Kentuck mu podrugljivo reče, poprativši riječi suhim hihotanjem:

– Čini mi se da te uhvatila planinska groznica. Što te odjednom spopala čežnja za tvojom ženom? Najbolji lijek za to je ona mala slatka Indijanka koju ti je darovao stari poglavica. Ipak, uza sve to, znaj, ta ti misao i nije tako loša. Eto, zima je na pragu, a mene muči kostobolja. Možda bi bilo dobro da se i ja zaputim u toplije krajeve.

– O tim krajevima razgovarat ćemo čim ja nađem Alvinu – otpovrne mu Steve. – A ti bi mogao dovesti konje, pa da se spremimo i odmaglimo odavde što prije.

Napokon, kada su krzna i zalihe bili natovareni na dvije mazge, cijelo pleme skupilo se oko njih prije nego što će se Steve i Kentuck oprostiti od starog poglavice. Stari poglavica pokloni Steveu Medvjedova konja.

– Sva dragocjena krzna u njegovu šatoru su tvoja. I njegovo oružje također. Mi smo se nadali da ćeš s nama ostati kao naš brat. Ali ako nećeš, putuj u miru, sine moj – reče mu stari poglavica na rastanku.

Tek kada su sišli s padina pokrivenih snijegom, upita Kentuck Stevea:

– Kamo ćemo? Na istok ili na zapad? Znaš li ti uopće gdje ti je ta tvoja žena?

– Idem u Omahu. Tamo sam je ostavio. Htio bih da prodamo krzna prije nego što udarimo na zapad – glasio je Steveov odgovor.

– E pa, baš mi je drago što hoćeš onamo. I ja bih rado proveo zimu kod svoje kćeri, ali ne i ljeto. Mislio sam da ćemo iz ovih stopa na zapad, možda čak u toplije krajeve na jugozapadu.

– A ne! Idemo u Utah. Neki su mi ljudi rekli da je tamo pravi raj na zemlji.

Početak rujna stigli su u Winter Quarters. Alvinine roditelje nisu našli.

Zar su Manningovi također krenuli s ostalim mormonima u veliku dolinu? Prošla je bila godina i pol dana otkad ih je posljednji put vidio. Srce mu je zatreptalo od bojazni da oni možda misle da on više nije među živima.

– Kentuck, pošto se negdje smjestimo, ja ću prošvrljati gradom, možda nađem na nekoga tko će mi znati reći što se dogodilo s Manningovima – reče Steve.

Dok je jahao kroz grad u rani sumrak, ugleda poznato lice Norma Picketta na svjetlosti što se prosipala preko praga kuće kroz otvorena vrata na dvorište. Pickett je nosio naramak drva u kuću.

– Gospodine Pickette! Gospodine Pickette! Sjećate li me se? Ja sam muž Alvine Manning – dovikne mu radosnim glasom Steve.

– Kako ne! – odmah ga prepozna Pickett. – Kako ste? Čuo sam da ste bili otišli u lov na krznaše? Pa jeste li što ulovili?

– O da! Dosta i previše! Kako sa Manningovi? Zna li možda gdje su? – zanimalo je Stevea.

– Dobro su. Dobro su, nadam se. David se neće izgubiti ni umrijeti od gladi. U njega su zlatne ruke. Šteta što ste došli upravo sada kad ih nema ovdje. Vratit će se za šest tjedana. Otišli su pomoći nekim ljudima što žive gotovo dvije stotine kilometara odavde. Smjestite se u njihovu kuću ako hoćete. Neće vam oni ništa zamjeriti. Pa vi ste njihov zet, zar ne?

– Imam krzna koje vozim na Istok da ih prodam, pa ako mi opišete gdje ih mogu naći, potražit ću ih – odgovori mu Steve

Šteta što i Alvina nije s njima. Ona bi se jamačno vrlo radovala vašem nenadanom povratku – dobaci mu Pickett.

– Pa gdje je Alvina ako nije sa svojim roditeljima? – začudi se Steve.

– Otišla je ona s kolima na Zapad. Otišla je kao bolničarka, ima tome dva ili tri mjeseca. Sad su već sigurno stigli u veliku dolinu. Harry Harris otišao je s njom. A ponijela je sa sobom i svog malenog sinčića, dakako. Prekrasan dječčić, rumenih obrašćića, zdrav kao dren. E pa – doda Pickett poslije kraće stanke, da vidi kako su na Stevea djelovale njegove riječi – bilo mi je drago što ste mi se javili. Pozdravite Manningove.

Izgovorivši sve to, Pickett se okrene i uđe preko praga u kuću.

Te večeri Steve je dugo sjedio uz logorsku vatru. Odjednom naglo podigne glavu kad je čuo kako rže konj. Na tom isto mjestu vidio je posljednji put Alvinu. Ščepa ga neodoljiva želja da je što prije pronađe, makar samo da vidi je li sretna i dobro opskrbljena, čak ako i živi s nekim drugim muškarcem, s tim Harryem. Mora doznati je li mu brak poništen. Na to ima pravo.

Pogleda na sat. Sedam sati.

Ustane i pođe u malen dućančić mješovitom robom.

Kupivši komad slanine, pođe iz dućana, ali zastane i upita trgovca:

– Poznajete li Alvinu Manning, gospodine?

– Alvinu DiRienzo, mislite? Kako ne! A što vas zanima – naglasi trgovac.

– Zna li možda je li dobila rastavu braka?

– Koliko ja znam, nije - odvrati mu gospodin Dunn, pa ga smrknuto pogleda i prekori: – Sada znam tko ste vi! Vi ste njezin muž! Vi i ne znate kakvu ženu imate, čak ako je i niste zaslužili.

Kad je izašao iz dućana, Steve udari šakom u dlan druge ruke. Ne! Nije ju smio ostaviti. Što mu je došlo da je to učinio? Kao da mu se pomutila pamet! Svemu je tome bila kriva njegova prgava narav.

Legne na počinak, ali nije mogao usnuti. Napokon, mora doznati istinu.

Ustane, obuče čizme i hitrim koracima otrči do kuće Pickettovih. Nervozno zalupa šakom po vratima.

– Odlazite! Kasno je! – javi se iz kuće pospan muški glas.

– Oprostite, molim vas! Htio bih vas samo nešto upitati, gospodine Pickette – pokorno će Steve.

– Zar se ne možete strpjeti do jutra?

– Ja sam Steve DiRienzo, gospodine Pickette. Kažite mi, molim vas, je li se Alvina udala za tog Harrya – nestrpljivo upita Steve.

– Dakako da nije! – odreže mu osorno Pickett.

– A je li... je li njezin otac... dao poništiti naš brak ili ga razvrgao?

– zapitkivao je dalje Steve.

– Ne, nije – otrese se Pickett, a zatim prasne u smijeh. – Nije, sinko, nije! Ona je samo tvoja! I ničija druga. Laku noć!

Steve se vrati na spavanje. Legne zadovoljan i smiren. Oh, sve je, znači, dobro prošlo! Pronaći će on Alvinu i paziti je kao zjenicu oka svoga. Pribavit će joj topli dom! Njoj i djetetu.

U taj se čas Kentuck promeškolji u snu.

– Što to mrmljaš?

– Ništa! Spavaj! Sutra ćemo razgovarati.

* * *

Pošto se najprije malko bunio, Kentuck je ipak na kraju pristao da sam odveze njihov tovar krzna i proda ga, pa da se potkraj proljeća pojavi u dolini gdje će Steve u uredu agencija »Pony Expressa« za nje ga ostaviti poruku gdje ga može naći.

Navratili su nakratko u ured gdje je Stevea čekalo pismo od oca. Otac mu je javljao da su svi živi i zdravi, da je Zacky otišao u Almaden u Kaliforniji i da se nada da će djed i otac prodati kuću i zemlju te poći onamo za njim. Steve ga može stoga potražiti u okružju Santa Clara gdje je podneblje bilo blago i nalik na ono u njihovoj staroj postojbini u Španjolskoj i Italiji. Otac mu je poručio da dođe čim uzmogne, jer su oni namjeravali krenuti dalje i spustiti se niz Mississippi do New Orleansa, a odatle brodom oko rta u San Francisco. »Nadamo se da ćemo te barem tamo vidjeti, sine moj«, završio je otac pismo.

Pa dobro, možda će se i vidjeti!

Savivši pismo, Steve ga spremi u džep. Zatim se obrati zastupniku agencija »Pony Expressa« i upita ga koji je najkraći put do doline i Salt Lake Citya.

– Idite Oregonskim putem do Zelene rijeke, sve do Fort Bridgera – odgovori mu zastupnik – a zatim skrenite na zapad Mormonskim putem. Nego, čujte – nastavi on odmah – imam ovdje punu torbu pošte, a naš poštar htio bi se odmoriti tjedan dana do iduće poštiljke. Plaća nije bogzna kakva, ali ako hoće-

te, posao je vaš. U torbi ima pisama za Fort Laramie i Fort Bridger, te nešto za doseljenike u Kaliforniji i mormone što putuju u dolinu prema Salt Lake Cityu. Tamo ćete stići za tri tjedna, jer uz put imamo postaje gdje ćete mijenjati konje.

Steve oćuti kako u njemu raste uzbuđenje, jer je samo na taj način mogao najbrže stići u dolinu i do Salt Lake Citya, a ondje će vjerojatno naći Alvinu.

Iduća dva tjedna putovanja bijahu za njega pravo mučenje, pa je gotovo zaboravio brojiti dane i kilometre. Kratak jednodnevni predah u Fort Laramieu došao mu je kao melem na ranu prije nego što je nastavio put prema Fort Bridgeru.

Pretekao je nekoliko povorki kola s volovskom zapregom koja su vukla na Zapad ljude oćarane veličanstvenom predodžbom o slobodnim prostranstvima Oregona. Steve nikako nije shvaćao zašto je Mormon-ski put krivudao uz teško prohodnu sjevernu obalu rijeke Platte, ali nije imao vremena da o tome mnogo razmišlja, jer su ga naprijed gonila dva povoda: da što prije izruči poštu i što prije pronađe Alvinu. Pickett mu je još u Winter Quartersu napomenuo da je Alvina već jamaćno stigla u dolinu Salt Lakea, a Steve se nadao da je onamo i sretno stigla.

Napokon je prešao i lanac gorja Sweetwater i u daljini ugledao obale Zelene rijeke i Fort Bridger. Nagne se naprijed u sedlu i priljubi uz vrat konja, dok je grabio u galopu niz obronke brda.

Pet jahaća iskrzne odjednom pred njim i Steve u tren oka u njima prepozna Indijance odjevene u odjeću bijelih ljudi. Pomisli da su to zacijelo mladi indijanski odmetnici u pohodu za plijenom i ratničkom

slavom, pa se nadao da će zaključiti kako on nije vrijedan ni da ga pogledaju. Zaustavi konja.

Stajao je mirno nekoliko minuta.

U tom trenu opazi kako se iz daljine približavaju još dva jahaća. Jahači su vrlo brzo, kao da gone jedan drugoga. Prvi je jahać bio zapravo djevojka za kojom se vijorila duga kosa. Drugi je bio muškarac odjeven u prsluk od jelenje kože.

Steve začuje veseo djevojčin smijeh iz daljine. Muškarac odjednom dovikne:

— Stoj!

Djevojka okrene glavu i zagleda se iza sebe, ali nije prepoznala indijanske ratnike u odjeći bijelih ljudi.

Steve je znao da djevojka misli da jaše prema skupini bijelih jahaća. Zatim opazi kako su Indijanci na trenutak ostali osupnuti, a onda uz ciku i juškanje pojurili prema djevojci. Steve je znao da je bijela zarobljenica za njihovu ratničku slavu vrijedila veoma mnogo. Zato podbode konja. Ali se bojao da neće dospjeti do djevojke prije nego što indijanski ratnici dohvate uzde njezina konja i pobjegnu s njom preko polja.

Ipak ih je prestigao skoro u posljednji čas.

Pružio je ruku da ščepa uzde djevojčinog konja kadli se njegov i njezin konj sudariše u skoku preko plitkog potoka. Steveu izmaknuše djevojčine uzde, ali je dospio djevojku obujmiti rukom oko struka prije nego što su zajedno pljusnili u potok.

Indijanci su zaustavili konje i trenutak piljili u njih, sve dok im se nije primakao jahać u prsluku od jelenje kože i s uperenom puškom. Slegnuli su ramenima i odjahali, smijući se Steveu i djevojci koji su se koprcali u vodi.

XIV

Steve prvi izađe iz potoka. Poče gromko vikati i kleti:

– Kakve su to proklete ludorije? Što je tebi? Zar si htjela da završiš noćas u indijanskom šatoru? Što ti umišljaš, derište jedno?

Odjednom zamukne, razjapi usta.

– Alvina, jesi li živa? – upita je jahač u prsluku od jelenje kože.

Skočivši iz sedla, potrči prema djevojci koja je cijedila vodu iz svoje duge kose.

– Alvina! – promuca jedva Steve, ukipivši se kao da su mu noge od kamena. – Oh, Alvina! – ponovi nakon što se pribrao i došao do daha.

– Što je vama, gospodine? Jeste li vi pri zdravoj... – upita ga Alvina i odmah umukne.

Raširivši oči, ispruži ruku i stade ga opipavati kao da se želi uvjeriti da ne sanja.

– Alvina, jesi li to doista ti? – snebivao se svejednako Steve, buljeći u nju kao da je uskrsnula od mrtvih.

Ali je Alvina učinila nešto čemu se ni u snu nije nadao. Okrenuvši se od Stevea, ona prihvati ispruženu ruku jahača u prsluku od jelenje kože i ovaj joj pomogne da se popne na obalu.

U Steveovu srcu zakipješe jal i srdžba. To je zacijelo taj Harry s kojim je Alvina putovala u dolinu Salt Lakea. Nije se baš pokazao kao neki vrli zaštitnik kad je dopustio da Alvina gotovo nastrada i završi kao zarobljenica Indijanaca.

– Što nisi bolje pazio na nju! – zagrmi svadljivo na njega Steve.

Momak ostade osupnut. Smrkne se. Razjarenim očima ošine Stevea.

– Što? Što vi to meni? Što se vas to tiče? – odbrusi mu.

– Hvala ti, Jared – reče Alvina zahvalnim glasom jahaču u prsluku od jelenje kože.

Steveovi se obrazi zarumenješe od stida kad je čuo da taj momak nije Harry. Okrene se prema Jaredu i pruži mu ruku pomirnicu. Smeteno se pri tome smiješkao.

– Pa da, hvala vam, gospodine Jared. Ja sam Steve DiRienzo, Alvinin muž – izjavi on i okrene se da vidi kako je te riječi primila Alvina.

– Baš ste se pojavili u pravi trenutak, gospodine DiRienzo – pohvali ga Jared. – Ja je ne bih mogao sustići na vrijeme da je izbavim iz ruku onih mladih crvenih odmetnika.

– Što to govoriš, Jared? Oni se ne bi usudili ni da me pipnu nadomak logora – prijekorno će Alvina.

– Ti si toliko brzo jahala da bi te za minutu ili dvije ljudi u logoru izgubili s očiju. A trebalo bi dane i dane da te pronađemo – reče joj Steve.

Zatim se okrene i podigne je u sedlo kad joj je Jared doveo konja. Nije mogao odoljeti da joj ne reče:

– Ti i ne znaš koliko sam sretan...

Ali ga Alvina prekine u pola rečenice tvrdim glasom:

– Požurimo u logor da se presvučemo u suhu odjeću. Sunce će uskoro zaći, a noći su ovdje hladne. Ne bi imalo smisla da se oboje prehladimo i obolimo.

U logoru, Alvinu su okružile žene. Odvle su je u njezina kola i pomogle joj se da se presvuče.

Stevea su uputili onamo gdje se nalazio poštanski ured »Pony Ex-

pressa«. U dućanu mješovitom robom kupio je novu odjeću i presvuкао se u stražnjoj sobi poštanskog ureda.

— Hoćeš li ti, momče, sutra dalje ili da naši preuzmu poštu? — upita ga zastupnik »Pony Expressa«.

— Ja idem dalje sa svojom ženom. Ona je s kolima na putu za Salt Lake Valley.

— Ja ne bih tamo išao da sam na tvom mjestu. Čuo sam da je to najpustiji i najjaloviji kraj na zemlji. Jim Bridger je obećao mormonima tisuću dolara za prvi vagon žita koji tamo požanju. Dakako, rekao je to u šali, jer je bio siguran da okladu ne može izgubiti. Osim toga, najgorio dio puta tek je pred njima. A koja ti je žena?

— Alvina DiRienzo. Vitka, tamnokosa mala ljepotica — s ponosom mu protumači Steve.

— O da, poznam ja nju! To je bolničarka. Čudno, Harry mi nije spomenuo ni jednom riječi da ćeš i ti doći i priključiti im se. Zna li on da si došao?

Poštar se zatim malo bolje u nje ga zagleda, pa nakon kratkog razmišljanja doda:

— Kad te boljem pogledam, vidim da onaj njezin dječaćić sličić na tebe.

Steve se ukoči. U trenu je zaboravio na Harrya. Stisne zube i proguta gvalu što mu se skupila u ustima.

— Stigao si u posljednji čas, jer ih inače ne bi više zatekao ovdje. Moraju požuriti da se prije snijega prebace preko gorja. Prošli tjedan prevaljivali su samo desetak kilometara na dan. A odavde dalje čeka ih još jedan naporan uspon.

Steve pokupi svoju plaću, pa se zaputi prema mormonskom logoru gdje su kola bila postavljena u krugu iza tvrđave.

Alvina ga je ugledala kada je stigao. Brže-bolje popravi suknju i počestlji kosu, kako bi na njega ostavila što ljepši dojam.

— Svi su te pozdravili. Oni u Winter Quartersu — reče joj Steve.

Alvina mu se u tom trenu učinila ljepšom, ženstvenijom negoli ikada prije. Htio ju je zagrliti, ali se još nije usudio. Valjalo je da prije toga ozbiljno porazgovaraju da vidi i osjeti voli li ga ona još uvijek.

Alvina se zagleda u njega i opazi bore što u lice urezuju težak život i patnja. I stoga joj se nekako sažali.

— Jesi li vidio moje? Jesu li zdravi? — upita ga s nestrpljenjem.

— Ne, nisam. Otišli su da pomognu nekim ljudima u susjednom naselju. Vratit će se u Winter Quarters prije zime. Jesu li ti kola izdržala dugo putovanje?

— Oh, znaš ti moga oca! Što on napravi, to traje do vijeka. K tome, Harry pomno pazi na nas.

— Slušaj Alvina — odjednom će Steve. — Harry nam odsada više neće biti potreban. Ja ću dalje voziti kola. Naposljetku, ti si moja žena, zar ne, Alvina?

— Pa, lijepo od tebe da nisi to zaboravio, da sam ti ja žena. I da si se toga sjetio poslije skoro dvije godine — prijekorno će Alvina i doda: — Ali svejedno, ja mislim da će Harry ostati s nama.

Steve stisne zube, ali se uspio savladati, te mirno odgovori:

— Ja te razumijem, Alvina. Ali nitko ne može na sebe preuzeti svoju dužnost. Ja ne mogu dopustiti da se drugi muškarci brinu o tebi sada kad sam ja ovdje s tobom.

— To ti samo misliš tako — naglasi Alvina.

Steve joj htjede nešto odgovoriti, ali se predomisli. Iznenada je po-grabi i privuče k sebi:

– Čuj, Alvina – reče – predugo sam te tražio da bih te sada prepustio dugome. Pogriješio sam što sam te napustio, priznajem. No hajde da počnemo sve ispočetka, molim te. Ti si moja žena. Osim toga, ja te zaista ljubim – gorljivo joj izjavi.

Alvinini se obrazi zažariše, a oči joj zaiskriše kad je to čula iz njegovih usta.

– Ali to baš neće biti tako lako kako ti zamišljaš. Kako ispočetka, Steve? Znaš, dugo smo mi živjeli razdvojeno, svaki na svojoj strani. Otudili smo se možda jedno od drugoga – reče i doda kao da se odjednom prisjetila: – Što ti se zapravo dogodilo? Zar te je Marie ponovo otjerala?

– Alvina! Nemoj tako! Molim te! – zausti Steve.

Upravo u taj čas zaplače dijete. Alvina se hitro okrene. Pride stražnjem dijelu svojih kola i ispruži ruke.

Steve pode za njom.

Ugleda dječaćića koji je gotovo skočio Alvinini u naručaj iz kola.

Steve se namršti. Valjda će čuti kasnije i koju riječ objašnjenja o tome odakle Alvinini to dijete. No u svakom slučaju, za sve je to mogao samo sebe osuđivati. Stajao je mirno i promatrao Alvinu kako grli dijete. Ponovo mu se učini neodoljivo lijepom u tom očitovanju majčinstva.

– Alvina – izusti i pride joj.

Alvina se okrene. Pode prema sanducima uz kola, na kojima su već sjedili neki ljudi. Steve pruži ruke u namjeri da uzme dijete iz njezina naručja. Ona ga pogleda očima punim miline, ali mu nije dala dijete.

Pode za njom. Došli su na nekakav zbor, neki je čovjek nešto govo-

rio; ali Steve nije razabirao ni riječi. Bilo mu je jasno da Alvina želi da on zavoli njezino dijete.

– Kako se zove? – upita je on šaptom.

– Steve mu je ime. Steve David. Ja ga zovem Stevie – odvrati mu ona ispod glasa...

Ostao je na trenutak bez riječi, sjedeći pokraj nje na sanduku. Ona je držala dijete u krilu i tepala mu. Zar je moguće da je djetetu drugog čovjeka dala njegovo ime? Zar ga toliko voli da je svoje dijete poistovjetila s njim?

Dječaćić je imao plavu kosu, ali oči svoje majke. Dabome, djetesce je bilo lijepo kao lutka. Ono je dio Alvine i stoga dio njega. Zavoljet će ga i dat će mu ime DiRienzo.

– Idi svom ocu, mili moj! Nek te on malo drži u krilu. Voljet ćeš ga koliko i ja – šapne Alvina svom djetetu u uho, ali dosta glasno da je i Steve mogao to čuti.

Premda osupnut tim riječima, Steve se brzo pribrao. Shvatio je napokon da mu je Alvina dala u ruke najljepši i najdragocjeniji dar koji žena može dati muškarcu koga voli.

Ogleda se oko sebe.

Svi su gledali u njih sa smiješkom na licu. Zasvira glazba. Alvina ustane, uzme dijete i vrati se prema kolima. Ljudi su se tiskali oko Stevea, prilazili mu, stiskali ruku. Čestitali su mu.

Kada je svirka utihnula i kada je prestalo tapšanje po ramenima, Steve se zaputi za Alvinom. Zatekne je na stolici za njihanje pod drvetom široke krošnje. Dojila je dijete.

Čuo je njezino tiho pjevušenje uspavanke i škripu stolice. Tiho joj se prišulja. Čučne uz stolicu. Alvina se trgne, u prvi čas uplašena.

– Nisam te čula kad si došao – zbunjeno mu prizna i pokrije dojku.

Steve stavi svoju ruku na njezinu i poljubi sinčića u mekanu kosicu. Zatim se zagleda Alvinu u lice, pomiluje ju prstima po obrazima i poljubi je u usta.

— Jedva sam dočekaao da te ponovo vidim. Volim te, Alvina — izjavio je.

Alvini se oči napuniše suzama. Dijete je zaspalo. Steve ga podigne i u pratnji Alvine odnese do kola, te ga položi u kolijevku. Pomisli kako će uskoro biti prevelik za kolijevku i kako će mu otac morati napraviti prvi pravi krevet.

Zastali su uz stražnji dio kola. Porodilja, koja je ležala u Alvininim bolesničkim kolima, reče im:

— Idite vi samo na ples. Ja ću vam pričuvati maloga Steviea zajedno s mojim čedom. Uskoro će doći i moj muž da mi pravi društvo, a on bi volio ostati uz mene i cijelu noć ako mu dopustite, Alvina, da spava na podu. Nisam htjela da vam smeta, ali sada kada vam je došao muž, vi ćete zacijelo s njim provesti noć — naglasi porodilja.

Alvini se obrazi zažariše. Toliko joj je bilo neugodno otvoreno o tome razgovarati.

— Ako nam pričuvate Steviea, bit ćemo vam zahvalni. Ja bih volio da Alvina ostane noćas sa mnom — reče joj Steve.

Zatim uhvati Alvinu ispod ruke i povede je prema logorskoj vatri oko koje se plesalo.

— A sada, hoćeš li, Alvina, pristati da prvi put u životu zaplešeš sa svojim mužem? — upita je Steve.

— Znaš, ja obično svoj prvi ples otplešem s Harryem — reče ona ispričavajući se.

— To je bilo do večeras, ali odsada više neće biti! Što je bilo, bilo je.

Ja ti to najozbiljnije kažem — odvrati Steve tobože ljutito i oštro.

Alvina pruži ruku prema momku što je stajao iza Stevea.

— Dodi, Harry! Vas se dvojica morate upoznati. Steve, ovo je moj dragi prijatelj i pomoćnik — reče Alvina.

Steve čvrsto stisne šake i okrene se na peti kao zvrk. No nađe se oči u oči s momkom od sedamnaest godina, koji ga je promatrao razrogačenih očiju od znatiželje. Zatim osjeti kako mu se opuštaju napeti mišići. Ispruži jednu ruku momku, a drugom rukom obujmi Alvinu oko struka i privuče je k sebi.

— Alvina mi upravo reče da uvijek svoj prvi ples otpleše s tobom, pa mi se čini da ću ti je morati i ovaj put prepustiti. Vрати mi je živu i zdravu, momče! Čuo sam da si me dostojno zamjenjivao. Hvala ti, Harry — reče uz srdačan smiješak Steve.

Dok ih je promatrao kako plešu, Steve se u sebi tiho smiješio. Kako li ga je samo nasamarila ta mala lukavica.

Pošto su se dosita naplesali, Alvina i Steve podoše prema logorskoj vatri uz obalu potoka. Steve je prigrli kad su sjeli na staru prostirku od bizonske kože tik uz vodu.

— Još imamo mnogo toga reći jedno drugome o svemu što se zbilo dok nismo bili zajedno, kako bismo mogli živjeti u ljubavi i slozi zajedno — reče Steve.

— Mene zanima samo još nešto, Steve — prošapće Alvina između dva cjelova.

— A što to tebe toliko zanima?

— Marie... izusti ona kao lagan dah.

– Više ne poznajem nikoga tko se tako zove, Alvina. Nikoga! I bogami, ima tome već dugo, dugo vremena. Sve su moje misli bile upućen samo tebi. Samo o tebi sam maštao. U svojim sam snovima milovao tvoju kosu i obraze, cjelivao ti oči. Tek kada sam ostao bez tebe, spoznao sam da ne smijem dopusti-

ti da zavoliš nekoga drugoga. Ti si za mene jedna i jedina otkako sam te ostavio u Winter Quartersu. Znaš li ti to, Alvina?

– Da, znam. Uvijek sam to znala, od prvog dana – prošapće ona tiho prije nego što ju je Steve ponovo poljubio.

Izdanja za vaš odmor!

VJESNIKOVA
PRESS
AGENCIJA

EROTIKA jedanput mjesečno

EROTSKI ROMAN svakih 14 dana

EROTIKA EXTRA izlazi povremeno

EROTIKA HUMOR izlazi dvomjesečno

TOP svaki tjedan

LASO svaki tjedan

LASO SPECIJAL izlazi povremeno

TRAG svakog 13. u mjesecu

SIRIUS izlazi dvomjesečno

SUPER STRIP svaki mjesec

MAXI SUPERSTRIP izlazi povremeno

TOM I JERRY svaki mjesec

AKO NISTE ZNALI

OSNIVANJE MORMONSKKE CRKVE

Crkvu »Svetaca Sudnjega dana«, kao što glasi pravi naziv, osnovao je seljački dječak Joseph Smith, rođen 1805. u državi Vermont. Kao petnaestogodišnjak doživio je 1820. godine, kako je to sam opisao, objavljenje. Kasnije je tvrdio da ga je pri jednoj šetnji u rano jutro iznenada obuzela potreba da se glasno moli. Odmah zatim ukazao mu se stup svjetla iz kojeg su izašle dvije prilike i saopćile mu da će dobiti nebeski savjet kako da svoj život uredi u religioznom smislu. Kada je kod kuće o tome pripovijedao, bio je ismijavan. Ali tri godine kasnije ukazao mu se anđeo Maroni, sin anđela Mormona, te ga odveo do skrovišta, gdje se nalazila knjiga zlatnih listova, ispisanih poviješću »prvobitnog Evandjelja« istočnjačkim slovima.

Godine 1827. Maroni je zapovijedio da se knjiga spremi, a neobrazovanom, ali inteligentnom dječaku omogućio da »Knjigu Mormon« prevede na engleski. Tekstovi su trebali da postanu osnova za osnivanje nove, jedino prave crkve. »Knjiga Mormon« (»Mormonska biblija«) bila je tiskana i nailazila je od prvog dana na žestoke protivni-

Joseph Smith

ke i prijekore mnogih, ali isto tako i na strastvene pristalice i vjernike. Smith je znao propovijedati uvjerljivo i prodorno. Gdje god je nastupao, stjecao je nove članove. Nova se crkva širila i dobivala na značenju.

Osnivanje crkvi u Americi nije bilo ništa neobično, ali mormoni su

imali zaista fanatične protivnike. Na kraju je Joseph Smith morao okupiti svoje pristalice i zajedno s njima napustiti New York. Mlada zajednica otišla je u Kirtland, u državi Ohio, ali i tu su se uskoro javili neprijateljski napadi. Ipak je broj mormona naglo rastao. Budući da su bili složni i voljeli raditi, nevjerojatnom marljivošću i čeličnom štedljivošću ubrzo su postigli blagostanje, pobudili zavist drugih. Mrzili su ih i zbog toga što su u državi Missouri ustali protiv ropstva. Godine 1839. osnovali su u državi Illinois grad Nauvoo, te isušili močvarno područje rijeke Des Moines i ono je uskoro postalo najbogatije farmerско područje u državi.

Gdje su se god mormoni nastanili, protivnici su ih uvijek iznova napadali, spaljivali im kolibe, pustošili polja. Vlasti su pristalicama crkve uskraćivale zaštitu, pa i same su ih pokušavale napasti. Josepha Smitha više su puta napadali iz izmišljenih razloga, a zatim i hapsili.

Međutim, broj članova mormonske crkve rastao je tako naglo da se Joseph Smith 1844. godine odlučio kandidirati na predsjedničkim izborima. Tada je već bilo 40.000 mormona. Kamen spoticanja za protivnike bilo je njihovo mnogoženstvo. Taj zakon, temeljeći se na starom zavjetu, mormoni su provodili u prvome redu zato da bi zbrinuli udovice i siromašne žene i da bi što većim brojem poroda povećali članstvo crkve. Pretežno puritansko stanovništvo Amerike osjetilo je u tom zakonu izazov. To je bio povod da je Joseph Smith napokon osnovao vlastitu zaštitničku vojsku kako bi mogao braniti svoju zajednicu u Illinoisu. Ljeti 1844. ponovno su on i njegov brat Hyrum dospjeli u zatvor u Carthagi. Dne 27. lipnja 1844. godine navalila

je razbješnjela gomila na zatvor i ubila Josepha Smitha i njegova brata. Otada Josepha Smitha poštuju kao mučenika. Mormonska crkva, kojoj su nakon Smithove smrti proricali skori kraj, širila se otada još brže i snažnije.

Smithov nasljednik kao vođa mormona postao je najstariji član »Savjeta 12 apostola«, rukovodećeg tijela mormona, energičan poduzetnik čovjek, po imenu Brigham Young. »Novi prorok« vidio je jasno da mormoni mogu preživjeti samo ako ostanu na okupu i tako se odupru svojim neprijateljima. Od mnogobrojnih malih zajednica širom Sjedinjenih Država trebalo je stvoriti jednu veliku. Brigham Young je želio osnovati mormonsku državu. Od 1845. počeo je organizirati seobu mormona na Zapad. U proljeće 1846. prvi mormoni prešli su rijeku Missouri. Bio je to početak velike selidbe na nenaseljeni Zapad. Počelo je nevjerojatno putovanje u nepoznato. Fanatični protivnici satrli su bogati grad Nauvoo.

Više od 15.000 ljudi krenulo je u smjeru zapada. Sa do vrha natovarenim ručnim kolicima prelazili su suhe pustinje. Vruće stepe, duboke šume i snijegom pokrivene Rocky Mountains. Njihovo je vjerovanje bilo tako čvrsto da ih nikakva prepreka nije mogla zaustaviti. Više od tisuću ljudi je našlo smrt na tom putu, sve dok nisu 24. lipnja 1847. stigli u dolinu Velikog slanog jezera, na dotad bezimeno područje. Zemlja je bila neplodna, kraj ogoljen, kamenit i siromašan raslinjem. Ali su mormoni bez oklijevanja započeli graditi svoj novi svijet. Izgradili su sustav za navodnjavanje, izorali polja i sagradili kolibe, a uspjelo im je nešto što su im čak njihovi neprijatelji protiv svoje volje priznali kao

»čudo«: mrtvu slanu pustinju pretvorili su za svega nekoliko godina u raj na zemlji, u prirodno najljepši i najbogatiji kraj Amerike. Salt Lake City, središte malog mormonskog »carstva«, podignuto usred divljine, razvio se za nekoliko godina u značajan grad: imao je škole, bolnice, kazališta.

Iako je mormonska država bila razvijenija od mnogih drugih američkih država, prvi joj je zahtjev da bude primljena u Sjedinjene Američke Države bio – odbijen! I samo ime te države – Utah – vlada u Washingtonu nadjenula je tom području protiv volje mormona (po indijanskom istoimenom plemenu).

Zbog mnogoženstva mormona, američka je federalna vojska s mormonima čak vodila tzv. Rat Utaha (1857/1858). Brigham Young, na primjer, koji nije bio samo mormonski crkveni poglavar nego je postao i guvernerom područja, bio je oženjen 27 puta i imao 56 djece. Godine 1877. Brigham Young je umro, a 1882. godine američki je Kongres zabranio mormonima mnogoženstvo: u provedbi zakona bilo je masovnih hapšenja mormona. Kad je, napokon, 1888. godine mormonskoj crkvi oduzeta politička vlast, a mormoni svedeni na vjersku sektu, mnogi su se »Sveci Sudnjeg dana« skrivali po podrumima i tavanima, pružali otpor, te su smatrani pobunjenicima kriminalcima. Godine 1890. tadašnje vođe mormona ipak su se razborito priklonile suradnji s vladom Sjedinjenih Država: i sami su osiguravali provedbu zakona o zabrani mnogoženstva, a dali su izraditi i ustav koji je odgovarao ustrojstvu američkog društva. Tako je 1896. godine i Utah bio primljen u Sjedinjene Američke Države.

Neprijateljstava prema mormoni-

Brigham Young

ma bilo je i dalje, no njihova se crkva i dalje vrlo uspješno razvijala. Utahom su svejednako vladali mormoni. O mormonima i njihovoj crkvi može misliti svatko što mu drago, ali je činjenica da je Utah najbogatija i najrazvijenija država Sjedinjenih Američkih Država, s najboljim zdravstvom i najboljom socijalnom politikom, stabilnom privredom, znamenitim školama i institutima, s najmanje kriminala. No takozvane osobne slobode još uvijek, na svoj način, ograničava crkva.

Mormona danas ima i na najistaknutijim položajima u američkoj saveznoj vladi. Njihova se crkva razvija i drugdje u svijetu i ima sve više pristalica. No o »otkrovenjima« njihova prvog proroka Josepha Smitha vode se danas polemike i u samoj mormonskoj crkvi.

Al Mills:

PRIČA O RAYU RAYANU I BOYU

I

Stari Ray Rayan ispljune iz usta gorki okus duhana zabaci otrcani stetson na zatiljak i pogleda u nebo. Bilo je plavo i užareno. Da nije bilo povjetaraca što je dolazilo s Yukona, bila bi paklenska vrućina.

Stajao je u vodi sa sitom za ispiranje zlata. Tražio je na dnu grumenčić te proklete kovine zbog koje je već danima rovao po riječnom koritu. No stari Rayan nije bio od onih što odustaju prije nego što zaključe da su naišli na jalovinu.

Usput pogleda na obalu, ugleda Boya ispod nadstrešnice što ga je štitila od sunčane jare i tužno se osmijehne. Ispružen koliko je dug i širok, dječak je žvakao vlat trave i branio se od muha.

— Samo se ti odmaraj! promrlja starac pa opet zagradi lopatom pijesak. Usput pomisli na zlatnu prašinu što ju je ljubomorno čuvao u platnenoj kesi na prsima. Ako ga posluži sreća, Boy će ubrzo biti zdrav.

Potražiti će najboljeg liječnika i reći:

— Doktore, evo Boya! Vidiš kako je žut poput limuna. Zacijelo ima sušicu. Ako ga izliječiš, zlato je tvoje! Ne žali stari Rayan ništa na svijetu da bi dječak ozdravio.

Da, tako će reći, jer je volio tog dječaka kojeg je prije petnaestak godina pronašao u nekom grmlju, izbezumljenog od straha nakon što su Indijanci napali i pobili karavan za Rio Grande. Cvilio je poput psića i od tog dana se Ray Rayan od njega ne rastaje. Svi su se čudili što vuče za sobom to mršavo, bljedunjavo dijete preplašena pogleda. No kako Rayan nikome nije polagao račune, nitko nije ni znao otkud takva privrženost.

— Gledajte svoja posla, ljudi!
— odvratio je znatiželjnicima i osmjehivao se Boyu koji ga je gledao krupnim, preplašenim očima.

Proputovali su oni mnogo milja, sve dok se prije mjesec dana nisu zaustavili na Yukonu, u rukavcu što se usjecao u strme obale.

Ondje je stari Rayan pronašao zlato. Doduše, nije to bilo bogato nalazište ali...

Oko podne Ray prekine posao, umorno se spusti kraj Boya i upita:

— Jesi li gladan? Sad ću nešto spremi...

— I sâm znaš, stari, da nisam — zacvili dječak. — Nemam apetita!

— Priredit ću divljeg purana što sam ga jučer ubio. Bit će to slastan zalogaj! — osmijehne se starac i počne ložiti vatru.

— Da donesem još drva? — upita Boy.

— Ne treba, mali! Samo se ti odmaraj. Znaš da ti sunce škodi.

Dječak ne odgovori. Lice mu je bilo orošeno znojem i rumeno od vrućice. Rayan pomisli kako je krajnje vrijeme da ga odvede liječniku u Silverton.

II

Kad su nakon nekoliko dana stigli u Silverton, naselje od nekoliko desetaka kuća, prolaznici su začuđeno promatrali čudan tandem: starac, čija se sijeda kosa vijorila na vjetru i dječaka što je bio ogrnut gunjem i držao se iza njega, dok ih je konj umorno nosio uličicom.

— Sad ću potražiti liječnika, mali! Kad to uredim, povest ću te na dobar ručak, a zatim ćemo na kupanje.

— Dobro, stari! — procvili šupljim, bezvoljnim glasom Boy i sačeka da starac sjaše. Dohvati se njegovih ruku, a Rayan s tugom osjeti kako je lak kao pero.

Kad su ušli u ordinaciju Williama Bultera, stari je liječnik

baš kanio isprazniti bocu viskija i razmišljao kako će doći do druge. Kad je na vratima ugledao dječaka čije je lice bilo žuto kao vosak i prošarano crvenim mrljama, dočeka ih usklikom:

— Dobro došli, džentlmeni!

Ray Rayan kimne, prebaci gvalju duhana s jednoga kraja usta na drugi, pa pljucnuvši na prljav pod reče:

— Mali je bolestan, doktore. Čini se da ćeš imati posla. Pregledaj ga, pa ako ga izliječiš, Rayan će te bogato nagraditi.

Ne čekajući liječnikov odgovor, okrene se dječaku i osmijehne.

— Odoh ja u salun da isperem grlo!

William Bulter se iskesi i počne trljati ruke. Zatim pruži starcu bocu i reče:

— Deder, pokvasi žedno grlo i ne zaboravi donijeti novu bocu!

— U redu doktore — kimne Rayan, potegne i isprazni je do dna.

Zbunjeno zastane na vratima, pa dobaci Boyu:

— Odoh naručiti pitu od jabuka! To bi volio, zar ne?

Ne sačekavši odgovor izide iz ordinacije, zastane na nogostupu, ogleda se, pa kad je na suprotnoj strani ulice spazio salun, na njegovu se licu ukaže zadovoljan osmijeh.

Uđe u salun pun dima i naruči bocu burbona.

III

U međuvremenu je William Bulter naredio Boyu da se skine i uzeo statoskop da ga pregleda. Odmah mu je bilo jasno

od čega boluje. Promrsi kroz zube, nezadovoljno trljajući bradu:

— Pluća su ti, mladiću moj, kao sito! Teško ću to zakrpati. Nego ima li stari novca?

Kad je Boy kimnuo, Bulter nastavi:

— Potraži ga u salunu i reci neka ne zaboravi bocu!

Dječak iziđe na ulicu, spazi Rayeva konja, uputi se prema njemu i životinja zarza. Odveže ga i dovede do pojila, a zatim iza sebe začuje galamu.

Kad se okrenuo, imao je što vidjeti: starog Rayana je neki dugonja izbacio na ulicu. Dok se on valjao po prašini nemilice ga udario o slabine i urlao:

— Eto ti! Da znaš s kime imaš posla..!

Boy je šuteći promatrao što se događa. Zatim se na njegovu licu stegnuše mišići. Opak mu plamen još više zarumeni obraze.

Pojuri prema konju i hitro otvori bisage. Izvuče iz njih Rayev stari kolt, pa ga uperi u leđa čovjeka što je nemilosrdno mlatio starca. Zatim povuče okidač...

Uz prasak i dim isprazni u njegova leđa cijeli kolt vičući kao lud:

— Evo ti! Evo ti! Nećeš ti sa starim tako, gade!

Sve je bilo gotovo dok udariš dlanom o dlan. Dok se Ray dizao s prašine ližući krv što mu je tekla niz lice, Boy se našao kraj njega, podizao ga i mucao:

— Kako si, stari! Sredio sam ga. Vidiš li, a?

Ray Rayan kimne i promrsi:

— Nije trebalo, Boy! Nisam vrijedan toga, mali!

Odnekud se pojavio šerif. Prišao je Boyu i naredio:

— Bacaj tu pucaljku, momče!

— Nije on kriv, šerife! Branio me — mucao je Ray izgubljenim glasom.

— Zaveži, stari! Izazvao si kavgu, pa sad snosi posljedice!

Boy je šerifu pružio revolver. Dok ga je on vodio prema zatvoru, stari Rayan ga je potezao za rukav i govorio:

— Nemoj tako, šerife! On je još dječak. Ja, ovaj, ja...

— Ušuti!

Kad su se pred njim zatvorila vrata šerifove kancelarije, stari Rayan zaplače. Zatim urlikne iz svega glasa:

— Boy! Izvadit ću te iz zatvora!

Znao je da se to nikad neće dogoditi, pogotovo što se tog trenutka kraj njega stvorio liječnik i rekao:

— Mali ima sušicu... neizlječivu — pri kraju je.

Ray Rayan počne ridati poput djeteta.

U pripremi:

W.C. Tuttle
ISTJERIVAČI PRAVDE

PRÉTPLATA U SFRJ: Sve informacije o pretplati u tu-
zemstvu na telefon 041/341-277

Uplate se šalju na žiro račun NIŠPRO VJESNIK ZA-
GREB, 30101-833-2052 sa naznakom »za pretplatu na list
LASO«. U slučaju poskupljenja lista u toku pretplatnog
perioda pretplatniku se priznaje stara cijena do isteka
pretplate:

Cijena inozemne pretplate za šest mjeseci: DEM 33,00,
ATS 234,00, SHF 27,00, HLG 37,00, SEK 116,00, FRF 109,00,
USD 17,00, (avionom USD 20,20), CAD 24,00 (avionom
CAD 28,30), Australia AUD 12,00, (avionom AUD 15,00).
Uplata na devizni račun 30101-620-16-25731-3296911 kod
Udružene banke Hrvatske, Zagrebačka banka, Zagreb
(za »Laso«, izdanje OOUR-a IRI).

Ekonomska propaganda: »Vjesnik«, Agencija za marke-
ting, Zagreb, Trg bratstva i jedinstva 6.

Zadnja kolor stranica 1/1 4,000.000 d, c/b stranica 1/1
3,000.000 d.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Re-
publičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku
kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 16. XI. 1973.

Rukopisi se ne vraćaju.

LASO idućeg petka

